

వార్త
అధివారం

13 జూన్, 2021

చిలికీన బుట్టకులు

హీరోయిన్ నివేత ధామన్ మళ్లీ టాలెంటెడ్ హీరోయిన్. తనలో డైరెక్షన్ సిగ్లర్ కూడా ఉందని, భవిష్యత్తులో కచ్చితంగా దర్జకత్తం వహిస్తానని చెబుదోంది భామ. చైల్డ్ ఆర్టిస్ట్స్ గా ఇండస్ట్రీలోకి ఎంట్ ఇచ్చిన నివేత ధామన్ సిస్టర్స్ క్యారెక్టర్స్ నుండి వాంటెడ్ హీరోయిన్ స్ట్రాయికి ఎదిగింది. హీరోయిన్గా సినిమాలు చేస్తానే సమయం దొరికినప్పుడు డైరెక్షన్ కోర్సు చేసిందట! అందువల్ల భవిష్యత్తులో ఎలాగైనా దర్జకత్తం వహిస్తానని, అయితే ఇంకా తాను మంచి పాత్రలు చేయాలని, నటిగా కొన్నెళ్ళ ప్రయాణం తరువాత డైరెక్టర్ గా మారతాను అని, నాకు డైరెక్షన్ అంటే చాలా ఇష్టం! అని అంటోంది నివేత. “ముందు కొన్ని షార్ట్ ఫిల్మ్ తీసి దర్జకురాలిగా మారాలి” అనుకుంటున్నాను అని అంటోంది. చూడాలి ఏం జరుగుందో మరి..!

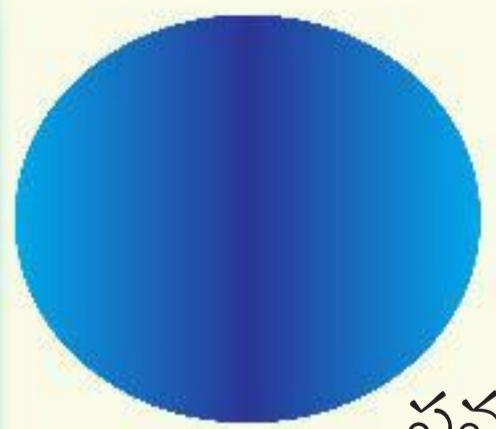
దర్జకత్తులై ఆసక్తి!

తారాతీరం

ఎన్నిటిక్ హీరో రామ్ కోలీవుడ్ డైరెక్టర్ లింగుస్యామితో ఒ సినిమా చేయబోతున్న విషయం తెలిసిందే! మాన్ ఎంటర్టెన్మెంట్ గా తెరకెక్కునున్న ఇందులో ‘ఉప్పేన’ ఫేమ్ కృతిశట్టి కథానాయికగా నటిస్తోంది. ఇప్పటికే మొదలవ్వాల్సిన ఈ ప్రాజెక్ట్ కరోనా సెకండ్ వేవ్

లింగుస్యామి సినిమాలో రామ్

వల్ల ఆలస్యమైంది. త్వరలో ఈ సినిమాను సెట్స్ పైకి తీసుకువచ్చేందుకు

రామ్

ఎర్పాట్లు

చేస్తున్నట్లు సమాచారం.

పవన్కుమార్ సమర్పణలో శ్రీనివాస సిల్వర్ శ్రీన్ పతాకంపై శ్రీనివాస్ చిట్టారి నిర్మిస్తున్నారు.

రాక్ సార్ దేవిశ్రీ ప్రసాద్ సంగీతం అందిస్తున్నారు. ‘ఇస్టార్ శంకర్’తో రామ్ మంచి కమర్సియల్ హిట్ అందుకొని ఫాంలోకి వచ్చి వరుసగా మాన్ ఎంటర్టెన్మెంట్ కే కమిట్ అవుతున్నాడు.

విషయ విశేషం

అకట్టుకునే అరోకా బ్రిడ్జీ...4

సంఘీభావం....5

మూడీ వేవ్ తో మరింత జాగ్రత్త

నీటిపై తేలియుడే వెనిస్ నగరం...6

కవరస్టార్..8

చిత్రికిన బతుకులు

సంపూర్ణ జాతక కథలు.. 14

అత్యాశ అనర్థానికి మూలం

యాపాయికే వైధ్యసేవలు...19

కథ.. 20

సెంటిమెంట్ పవర్

ఈ వారం కవిత్వం..23

కరోనా నానీలు

చిత్రభారతి.. .30

అప్రుస్తయనాలతో 'బాలు గీతమాలిక'

ఇంకా..కృతి,

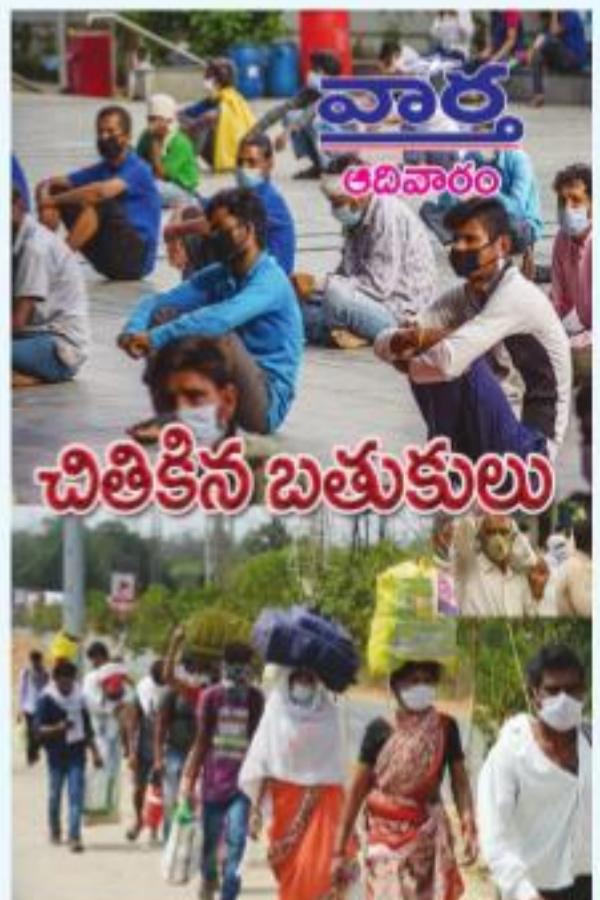
మొగ్గ,

నవ్వుల్..రువ్వుల్,

వాస్తు వార్త,

వారఫలం..

వగైరా..వగైరా.

మంచి ముత్యాలు

ఎలా పొందాలో తెలుసుకుంటే, అనంతమైన శక్తి
మనిషికి అందుబాటులో ఉంది.

- ఆడమ్స్ బెక్

స్పృహ మౌన

చిలకముక్కు ఫివ్

ప్యారట్ ఫివ్ అనే రంగు రంగుల చేపల్ని ఆక్వేరియాల్లో చూస్తుంటాం. నిజానికి వాటిల్లోనే ఇంకా అరుదైనవీ పెద్దవీ సముద్రంలో చాలా ఉంటాయి. పేరుకి తగ్గట్టే రామచిలుకలు ఎన్ని రంగుల్లో ఎంత అందంగా ఉంటాయో ఇవి కూడా అన్ని రంగుల్లోనూ అంత అందంగానూ ఉంటాయి. అచ్చం చిలక ముక్కులూ ఉండే నోరు కూడా వాటికి ప్యారట్ ఫివ్ అన్న పేరు స్థిరపడిపోవడానికి కారణం. ఆ ముక్కుతోనే అపి సుముద్రపు అడుగున ఉండే పగడపు దిబ్బల్ని పొడిచి ముక్కులుగా చీలుస్తాయి. పెద్ద పెద్ద దంతాలతో ఆ ముక్కుల్ని పరపరా నమిలేస్తాయి. వాటి లోపల ఉండే ఆల్టేని మాత్రం తిని, అరగని పదార్థాన్నంతా విసర్జిస్తాయి. తర తరాలుగా అపి అలా విసర్జించిన పదార్థమే తెల్లని ఇసుకగా మారి బీచ్ లలో మనల్ని అలరిస్తోంది. సముద్రాల్లో పగడపు దిబ్బలన్నీ నాచు పేరుకుపోకుండా శుభ్రంగా ఉండడానికి కారణం ఈ చేపలేనట! దాదాపు వంద రకాల దాకా ఉన్న ప్యారట్ఫిష్టలలో జాతిని బట్టి వయసుని బట్టి లైంగికతని బట్టి వాటి రంగులు మారిపోతుంటాయట. అంతేకాదు, వీటికి మరో ప్రత్యేకతా ఉంది. జీవితకాంలో ఒక్కో చేప లెక్కలే నన్ని సార్లు అయితే ఆడ చేపగానో లేకపోతే మగ చేపగానో లేకపోతే తన ఇష్టం వచ్చినట్లు మారిపోతుందట. ఈ చేపలు తమను తాము రక్తించుకునే పద్ధతి కూడా ప్రత్యేకవే!. ఒకలాంటి మూర్ఖస్స పొరని తమచుట్టూ తయారు చేసుకుని తయారు చేసుకుని రాత్రుభు అందులో ప్రశాంతంగా పడుకుంటాయి. ఆ మూర్ఖస్స పొరవల్ల ఈ చేప ఉనికి బయట ప్రాణులకు తెలియనే తెలియ దట. ప్యారట్ఫిస్ గురించి మనకు ఇన్ని తెలియని విషయాలున్నాయి.

జోక్..జోక్..

బ్రిడ్జ్ అంటే మనకు తెలియనిది కాదు. నదులపై, కాలువల పై ఆయా బ్రిడ్జీలపై నడిచే వుంటాం. కానీ ఫ్రేలాడే ఈ అరోరా అనే బ్రిడ్జీకి ఒక ప్రత్యేకమైనది. ‘బ్రీత్ అఫ్ ఫ్రెష్ ఎయిర్ లేదా ‘అరోకా 516’గా దీన్ని పిలుస్తారు. ఉత్తర పోర్చుగల్లోని పావియనదిపై 175 మీటర్ల ఎత్తు (574 అడుగులు)లో నిర్మించిన అరోరా బ్రిడ్జీ పొడవు 516 మీటర్ల (1693 అడుగులు). అర కిలోమీటరు పొడవు ఉన్న అరోకా.. వేళ్లాడుతూ అగ్నిరాస్ జలపాతం నుంచి పావియాజ్యాన్ ను కలుపుతూ ‘అరోరా జియోపార్క్లో మంచి అడ్వెంచర్ స్ట్రోట్గా మారింది. 2017లో స్థిర్మానండ్లో ప్రారంభించిన ‘చార్లెన్ కుయోనెన్ సస్పన్స్ బ్రిడ్జీ ప్రపంచంలోని అతిపొడవైన వేలాడే వంతెనగా నడక సాగించింది. ప్రస్తుతం ఆ ప్రస్తానాన్ని 516 మీటర్ల పొడవుతో అరోకా కొనసాగిస్తోంది.

యునెస్కో గుర్తింపు పొందింది

యునెస్కో గుర్తింపు పొందిన అరోకా జియోపార్క్ సమీపంలో ఈ బ్రిడ్జీను నిర్మించడంతో దీనికి అరోకా అని పేరు పెట్టారు.

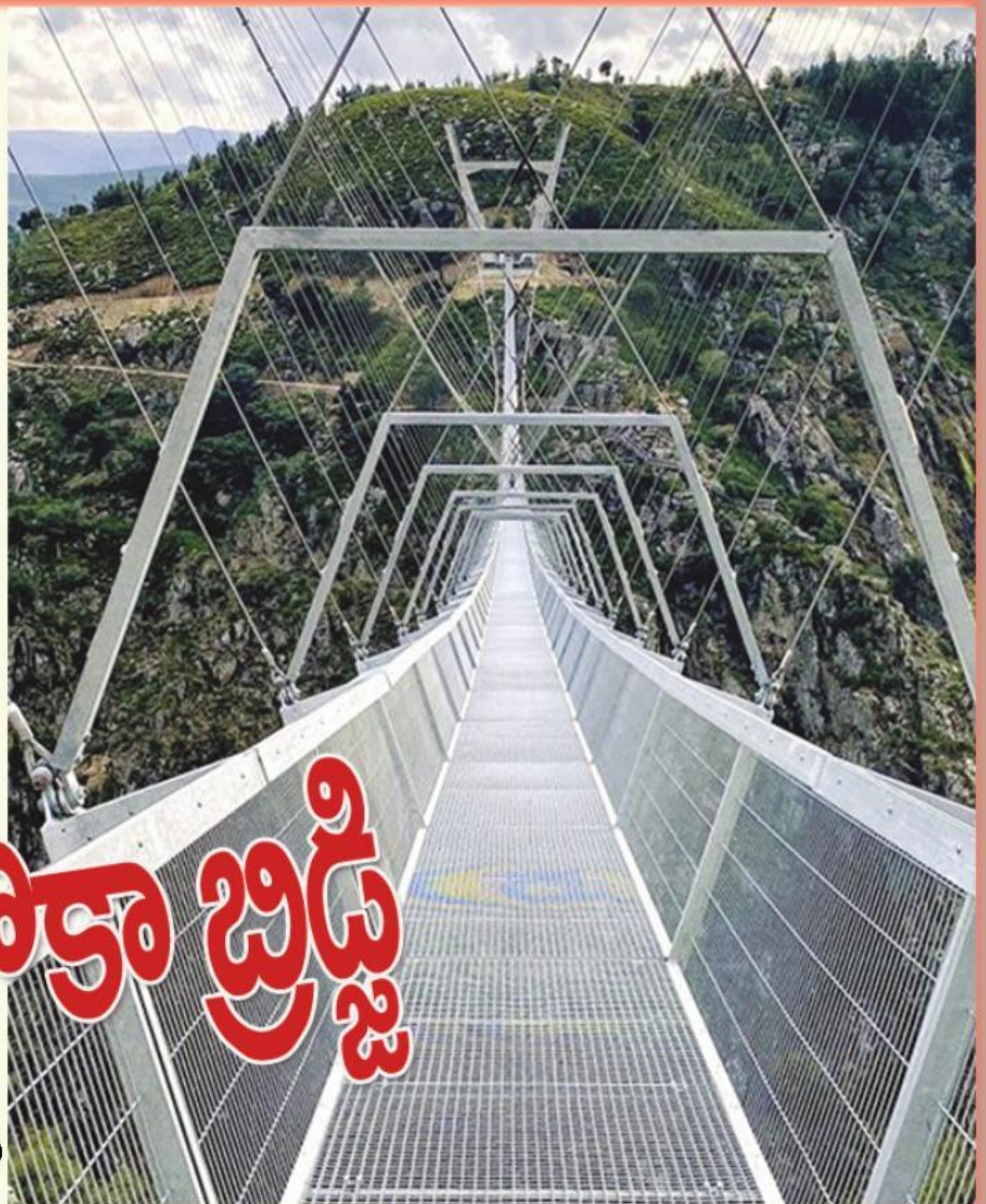
ఆకట్టుకునే అరోకా బ్రిడ్జీ

2018లో నిర్మించిన ప్రారంభించి 2020లో పూర్తి చేశారు. ఇది ప్రపంచంలోనే పొడవైన బ్రిడ్జీ అయినప్పటికీ కాస్త ఇరుకుగా ఉంటుంది. పోర్చుగల్ స్టోడియో ఇటెకన్స్ టిబేటన్ సైలిల్లో ఈ బ్రిడ్జీ డిజైన్ ను

రూపొందించింది. ఈ వారధికి ఇరువైపులా ‘వి’ ఆకారంలో ఉన్న మూలస్థంభాల్లాంటి రెండు టవర్లు ఉన్నాయి. వాటి మధ్య స్టీల్ కేబల్స్ తో ఉంటుంది వంతెన వేలాడుతూ, నాలుగు మీటర్ల పొడవున్న 127 మాడ్యూల్స్ ను ఉపయోగించి బ్రిడ్జీ డెక్కు రెండు వైపులా నెట్లో రెయిలింగ్ ను పట్టిపుంగా అమర్చారు. అరోకా నిర్మాణానికి మొత్తం 2.8 మిలియన్ డాలర్లు ఖర్చుయ్యాయి. అంటే మన రూపాయల్లో అక్షరాల 20.68కోట్లు.

భయపడ్డం ఖాయం..

ఈ వారధి నిర్మించక ముందు పర్యాటకులు అరోకా జియోపార్క్ చుట్టూ ఉన్న ప్రకృతి అందాలను చూసేందుకు వాహనాల మీద వెళ్లేవారు. ట్రైకిల్స్ చేసేవారు. ప్రస్తుతం ఈ బ్రిడ్జీ ప్రారంభించడంతో పెద్దగా శ్రమ పడకుండా హాయిగా నడకసాగించోచ్చు. అయితే నడిచేట ప్పుడు కిందకు చూస్తే మాత్రం గుండె గుబేలుమంటోందని స్థానికులు చెబుతున్నారు. అరోకా బ్రిడ్జీ మొదలైన తరువాత నడిచిన తోలి

మీకు

భయమంటే ఏంటో తెలియదా?

సాహసాలు చేయడమంటే ఇష్టమా? అయితే ఈ రెండింటినీ పరిచయం చేస్తానంటోంది పోర్చుగల్లోని అరోకా బ్రిడ్జీ. ప్రపంచంలోనే అతిపొడవైన వేలాడే బ్రిడ్జీని ఇటీవల పోర్చుగల్ ప్రభుత్వం అధికారికంగా ప్రారంభించింది.

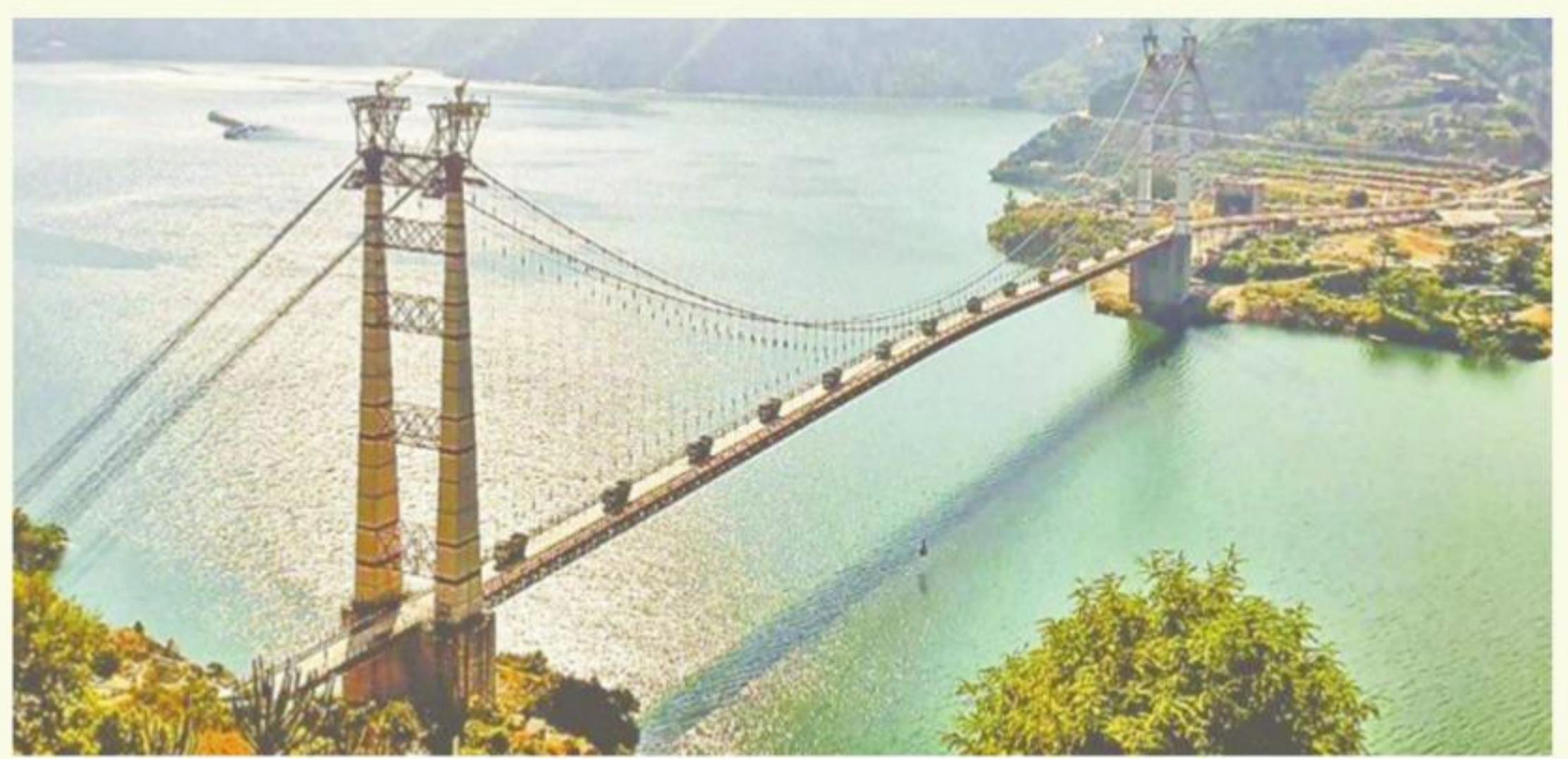
వ్యక్తి హ్యాగ్ జేవియర్. వంతెన ఇవతలి

నుంచి అవతలికి దాటిన తరువాత

జేవియర్ మాట్లాడుతూ.. ‘బ్రిడ్జీపై

ఈ చివరి నుంచి ఆ చివరకు నడవడానికి కనీసం పది నిమిషాలు పట్టింది. బ్రిడ్జీ మీద నడిచేటప్పుడు చాలా భయమేసింది. అయినా జేవితంలో మర్చిపోలేని అసాధారణమైన, ప్రత్యేకమైన అనుభూతి అది’ అని చెప్పాడు. ఏంటే మీరూ ఆక్రూడకు వెళ్లాలనుకుంటున్నారా!

అయితే కరోనా తగ్గిన తరువాతే కుదురుతుంది. అప్పుడు కూడా ఆరేళ్లలోపు పిల్లలను బ్రిడ్జీ మీదకు అనుమతించరు. పెద్ద వాళ్లైనా సరే గైడ్ ను వెంటబెట్టుకుని వెళ్లాల్సిందే. సందర్భంకు 12-14 డాలర్ల రుసుము చెల్లించాలి. □

‘సంఘీ’ భావం

మూడో వేవ్ తో మరింత జాగ్రత్త

కరోనా మహమ్మారి ప్రబలిన ప్రతిసారి మరింతగా బలపడి ప్రజల ప్రాణాలు తీసుకుంటోంది. మొదటి వేవ్ కు పూర్తిగా భిన్నుగా రెండవ వేవ్ కొనసాగుతోంది. గత సంవత్సరం కంటే ఈసారి తీవ్రత అధికంగా ఉండటమే కాకుండా మరణాలు కూడా ఎక్కువగానే ఉన్నాయి. కరోనా మొదటిసారి వచ్చినప్పుడు సామాన్యులకే కాదు వైద్య నిపుణులకు కూడా ముందుగా ఈ వైరల్ గురించి అంతగా అవగాహన లేదు. అయితే లాక్డోన్ ను సకాలంలో అమలుచేయడం వల్ల జనాభాలో అతిపెద్దదైన దేశం అయినప్పటికీ తక్కువ మరణాలతో ఊపిరి పిల్లుకోగలిగాం. రెండవ వేవ్ ప్రారంభమయ్యే సరికి దాదాపుగా కరోనా గురించి అందరికి తెలిసి వచ్చింది. ఈసారి టీకాలు కూడా సిద్ధంగా ఉన్నాయి. అయినా మరణాలు, వైరల్ తీవ్రత మాత్రం అత్యధి కంగా ఉంది. ఇదే టీకాలు వేసుకోకుండా ఉంటే ఇంకెంత మంది కరోనా బారిన పడేవారో, ఎందరు ప్రాణాలు కోల్పోయేవారో లెక్కలు తేలేవి కాదు. తలచుకుంటేనే భయానకమైన పరిస్థితి కళ్ళ ముందు కనిపిస్తోంది. ఈసారి నేరుగా ఊపిరితిత్తులు, మొదడుపై ప్రభావం చూపించింది. మొదటి వేవ్ చాలావరకు గుండెపై ప్రభావం చూపించింది. ఏది ఏమైనప్పటికీ భారతీయులు సమర్థవంతంగానే రెండు దశల కరోనాను ఎదుర్కొన్నారు. ప్రస్తుతం వైద్య నిపుణులు పేర్కొంటున్న ప్రకారం ఆగస్టు నెలాఖరు నాటికి మూడవ వేవ్ ప్రారంభం ఆపుతుందని చెబుతున్నారు. ఇది కేవలం ఊపాజినితమే కావచ్చి. పిల్లలు ఎక్కువ మంది దీని బారిన పడే అవకాశం ఉండని కూడా భావిస్తున్నారు. ఇవన్నీ అంచనాలు మాత్రమే, అనుకున్నట్లుగా జరుగుతుందన్న నమ్మకం లేదు. అయితే మొదటి వేవ్ అంతంలో మాత్రం రెండవ వేవ్ ఉండని ముందుగానే పొచ్చరికలు వచ్చాయి. దీనికి అనుగుణంగానే రెండవ వేవ్ వచ్చి లక్షలాది కుటుంబాలను అతలాకుతలం చేసి వెళ్లిపోయింది. ఇప్పుడు మూడవ వేవ్ గురించి వస్తున్న పొచ్చరికలను కూడా తేలిగ్గా తీసి పారేయలేని పరిస్థితి ఉంది. రెండెంటిని ఎదురొచ్చి గెలిచిన ప్రజలు మరింత దైర్యంతో మూడవ వేవ్ను ఎదుర్కొవడానికి ఇప్పటి నుంచే సిద్ధం కావాలి. మందులు, చికిత్సలు వంటి వాటి జోలికి వెళ్లకుండా కరోనాను ఎదుర్కొనేందుకు సిద్ధం కావాలి. కరోనా కేవలం మన నిర్దిష్టం వల్ల మాత్రమే సోకు తుంది. దానంటత తాను వచ్చే అవకాశం లేదు. చాలామందిలో ఇప్పటికీ నాకు రాదులే అన్న ధీమా కనిపిస్తుంది. ఎందుకు రాదో ఒకొక్కక్కరు ఒకొక్కక్క కారణం చెబుతారు. అయితే కరోనా సోకెందుకు ఆ కారణాలు ఏమీ సరిపోవు. ఒకసారి కరోనా వస్తే దానితో పోరాడటం ఒక్కటే మిగిలి ఉంటుంది. ఈ పోరాటంలో ఎవరు గెలు స్థారన్నది మన చేతిలో ఉండదు. కరోనా పారం ఒక్కటే నేర్చింది. అదే మన జాగ్రత్తలో మనం ఉండటం. అంటే మాస్కు ధరించడం. చాలా మంది ఏదో మాస్కు పెట్టుకున్నామా లేదా అన్న విధంగా ఉంటారు. మాస్కు ఏ విధంగా ఉపయోగించాలన్న దానిపై ముందుగా దృష్టి సారించి దానిని పాటిస్తే 50 శాతం కరోనా నుంచి దూరంగా ఉన్న ట్లే. ఇక రెండవది భౌతికదూరం. తప్పనిసరిగా ఈ విధానాన్ని అనుసరించాలి. ఎదుటి వ్యక్తికి దూరంగా నిలబడాలి. ఎట్టి పరిసి

ఉల్లోను మాస్కును తొలగించకూడదు. మార్కెట్లోగాని పొపుల్లో గాని, కార్బూలయంలో గాని పక్క వస్తువులను ముట్టుకోవడం, చేతులు ఆనించి నిలబడటం వంటివి పూర్తిగా మానుకోవాలి. అదేవిధంగా కేవలం నమస్కారంతోనే సరిపెట్టుకోవాలి. పేక్షయండ్ల జోలికి పోవడ్ల. బయటి తిండ్ల దాదాపుగా తగ్గించుకోవాలి. ఎక్కడ అవకాశం దొరికితే అక్కడ చేతులు శుభ్రం చేసుకోవడానికి ప్రయత్నించాలి. సబ్బుతో కడుక్కునే ప్రయత్నం చేయాలి. ఇంటికి వచ్చిన తరువాత మోచెతి వరకు సబ్బు రాసి శుభ్రం చేసుకోవాలి. డెట్టాల్ వంటివి అందుబాటులో ఉంచుకుని వాటితో కూడా ఒకసారి శుభ్రం చేసుకోవాలి. పాలప్యాకెట్, ఆయల్ ప్యాకెట్ వంటివి కొనే సమయంలో ఇంటికి వచ్చిన తరువాత వాటిని నీటికి కడగాలి. ఇక కిరాణా సామాన్లు తెచ్చినప్పుడు వాటిని గది మధ్యలోనే ఉంచి శాసిటైజర్తో ప్రైస్ చేయాలి. కూరగాయలు, ఆకుకూరలను గోరువెచ్చని నీటికి రెండు మూడు సార్లు కడిగి ఉపయోగించాలి. బయట వండిన పదార్థాలు తప్పనిసరి పరిస్థితుల్లో తినాల్సి వస్తే ఒకసారి ఓవెన్లో వేడి చేసి తీసుకోవాలి. ఒక్క కరోనాయే కాదు అనేక రకాల వైరల్ వస్తున్నాయని ప్రచారం జరుగుతోంది. రెండు దోసుల టీకా వేసుకున్నామన్న ధీమాతో ఉండవడ్ల. రెండు దోసులు పూర్తయిన వారు కరోనా బారిన పడుతున్నారు. టీకాలు వైరల్ నుంచి రక్షిస్తాయి. శరీరానికి వాటితో పోరాడశక్తిని ఇస్తాయి. కాని వాటిపై నూరు శాతం నమ్మకం పెట్టడం ఏమాత్రం తగదు. రోగినిరోధక శక్తిని ఇచ్చే పదార్థాలు భుజించాలి. ఆహారంలో పొషికత ఎక్కువగా ఉండేలా చూసుకోవాలి. పోషకాలు అధికంగా ఇచ్చే తాజా ఆకుకూరలు, కాయగూరలు, పెరుగు, చేపలు, మాంసం వంటివి ఎక్కువగా తీసుకోవాలి. హర్టిక్స్, బూస్ట్ వంటి వాటి స్థానంలో పండ్లు తినడం అలవాటు చేసుకోవాలి. ప్రతిరోజు ఉదయం, మధ్యాహ్నం, రాత్రి ఏదో ఒక పండు తినాలి. పండు ఏదైనా ఆరోగ్యానికి మంచి చేస్తుంది. అందుబాటులో ఉండే పండ్లను తీసుకోవాలి. సీజనల్గా లభించే మామిడి, సీతాఫలం వంటివి తీసుకోవాలి. డై ప్రూట్స్ కూడా శరీరానికి ఎంతో మేలు చేస్తాయి. మొలకెత్తిన విత్తనాలు వారంలో కనీసం నాలుగు రోజులు తీసుకునే ప్రయత్నం చేయాలి. ఆహారంలో మార్పులు తీసుకురావడమే కాదు జీవన శైలిని కూడా మార్చుకోవాలి. ప్రతి రోజు ఉదయం స్వల్పంగానైనా వ్యాయామం చేయాలి. యోగా, ప్రాణాయామం అయితే మరీ మంచిది. రోజుకు కనీసం మూడు నుంచి 5 కిలోమీటర్లు నడిచే ప్రయత్నం చేయాలి. రాత్రి త్వరగా నిద్రపోవడం, ఉదయాన్నే లేవడం వంటివి అలవరుచుకోవాలి. శరీర పరిపుభ్రత అతి ముఖ్యం. మోతాదు మించి మధ్యం సేవించడం, ధూమపానం, గుట్టు వంటి విధానాలకు స్వస్తి పలకాలి. రోగం వచ్చిన తరువాత పరుగులు తీసి లక్షలు ఖర్చు పెట్టుకోవడం కంటే ఆరోగ్య సూత్రాలు పాటించి ఇటు ఆర్కికంగా పరిస్థితులు మెరుగుపరుచుకోవడంతో పాటు ఆరోగ్యంగా జీవనం సాగించే అవకాశం ఉంటుంది. ఈ జాగ్రత్తలు పాటిస్తే మూడవ వేవ్ కాదు ఇలాంటివి పది వచ్చినా మనం బతికి బట్టకట్టగలం. - డాక్టర్ గిరీష్ కుమార్ సంఘీ

నీటిపై తేలియందే వెనిస్ నగరం

ప్రపంచ ప్రసిద్ధి చెందిన నగరాలలో వింతైంది, విచిత్రమైంది, ప్రత్యేకమైంది వెనిస్. ఇది ఇటలీలోని అడ్రియాటిక్ సముద్రపు ద్వాపాల్లో ఉంది. వెనిస్ నగరంలో గడవ దాటి కాలు బయటే పెడితే సీళల్లో ఉంటాం. ఈ మహానగరాన్ని నిర్మించిన తీరు సంభ్రమశ్చరాయలతో ముంచెత్తుతుంది.

విమానం, హోలికాప్రార్ నుండి చూస్తే వెనిస్ నీటిపై తేలియాడుతూ కనిపిస్తుంది. అందుకే ఈ నగరం నీటిపై తేలియాడే నగరంగా ప్రసిద్ధి గాంచింది. వెనిస్‌ను ‘సిటీ ఆఫ్ లోవ్’ అని పిలుస్తారు.

వెనిస్ నేపథ్యంలో అనేక చలనచిత్రాలు, కథలు, నవలలు వచ్చాయి. మార్కెట్‌లో రచనలలో సైతం వెనిస్‌కు స్థానం ఉంది. పేక్స్ స్పీయర్ రచించిన ‘మర్చంట ఆఫ్ వెనిస్’ అంతర్జాతీయంగా భ్యాతినార్జించింది. ఫ్ర్యాషన్ ప్రీయులకు వెనిస్ స్వగ్రధామంగా విరాజిల్లుతుంది. వెనిస్ నగరం ప్రపంచ వారసత్వ సంపదగా యనెస్కో గుర్తింపు పొందింది. ఎరోపా చరిత్ర మధ్య యగంలోను, రిసాన్స్ కాలంలోను, క్రూసేడులు కాలంలోను “వెనీషియన్ రిపబ్లిక్ చాలా ముఖ్యమైన నోకాబలం కలిగిన దేశం. ఆప్టాల్ సిల్వ్ర, ధాన్యం, సుగంధ ద్రవ్యాలు వర్తకానికి ఈ నగరం కేంద్రంగా ఉండేది. 13వ శతాబ్దం నుండి 17వ శతాబ్దం చివరి వరకు ఇది కశలకు కేంద్రంగా వర్ధిలింది. అడ్రియాటిక్ సముద్ర జలాల్ దాదాపు 117 చిన్నా చితకా దీవులపై ఈ నగరాన్ని నిర్మించారు. ఈ ద్వాపాలను కలపడానికి 417 వంతెనలు నిర్మించారు.

ఇది మొదట్లో ఉప్పు తయారీ కేంద్రం. తర్వాతి రోజుల్లో పర్యాటక కేంద్రంగా ప్రసిద్ధి పొందింది. పథాన్లుగో శతాబ్దంలో అక్కడ రెండు లక్షల మంది నివాసం ఉండేవారు. పెరుగుతున్న సముద్రమట్టం వల్ల దీని పొడవు 14 కి.మీ. క్రీ.శ.1816-1819 మధ్య కాలంలో భైరవ్ అనే కవి వెనిస్‌లో నివసించేటప్పుడు ఈ బీచ్లో

ఉన్న పైన్ వృక్షాల కింద జీవించేవాడట. ప్రస్తుతం ఈ ప్రాంతం అత్యాధునిక హంగులతో కూడిన రిసార్ట్‌గా మారిపోయింది. అత్యాధునికమైన స్టోర్ మోటార్లు వెలిసాయి. ఇప్పుడు యూరప్‌లోని అత్యాధునికమైన బీచ్ రిసార్ట్‌లలో లిడ్స్ ఒకటి. 1966లో వచ్చిన వరద తాకిడికి వెనిస్‌లో నీటిమట్టం మీటరు ఎత్తుకు పెరిగింది. అప్పటి నుండి అక్కడి జనాభా తగ్గుతూ వస్తోంది.

అన్ని దేశాల్లోలా ఇక్కడ కార్బు, బస్సులు ఎక్కడ పడితే అక్కడ కనిపించవు. ఇక్కడి

150 కాలువల ద్వారా ఎక్కువగా పడవ ప్రయాణమే చేయాల్సి ఉంటుంది. పిల్లలు పారశాలలకు వెళ్లాలన్నా, పెద్దలు కార్యాలయాలకు, వ్యాపారస్తలు దుకాణాలకు వెళ్లాలన్నా కచ్చితంగా పడవ ప్రయాణం చేయాల్సి ఉన్డి. ఇక్కడి ప్రజలందరికి ఈత వచ్చు. వెనిస్‌లో ఆధ్యాత్మిక సుగంధాలు వెడజల్లే దాదాపు 150 చర్చలు, ప్రాచీన సంస్కృతికి అద్దం పట్టే 33 మూర్జాజియంలు ఉన్నాయి. భవన నిర్మాణంలో వెనిస్ వాసులకు

మంచి నైపుణ్యం ఉంది. ఇక్కడి కట్టడాలన్నీ గోధిక్ శైలిలో నిర్మించారు. వెనిస్ ఇటలీ భూభాగానికి 4 కి.మీ. దూరంలో సముద్రంలో ఉంది.

ఇటలీ నుండి వెనిస్‌ను కలుపుతూ రోడ్సు, రైలు మార్గం కూడా వేశారు. ఈ రవాణా వ్యవస్థ ద్వారా వెనిస్‌కు చేరుకోవచ్చు. ఇక్కడి నుండి వెనిస్‌లో ఆడుగిడి ఒక చోట నుండి మొక చోటికి వెళ్లాలంటే పడవల్లోనే ప్రయాణం చేయాలి. వెనిస్ నగరం ఏడాది పొడవునా సందడిగానే కనిపిస్తుంది. ప్రతిరోజు వచ్చిపోయే వేలాది మంది పర్యాటకులతో కిటకిటలాడుతుంది. ప్రతి ఏడాది దాదాపు రెండు కోట మంది పర్యాటకులు ప్రపంచ వ్యాప్తంగా వెనిస్‌ను చూడటానికి వస్తారని ఒక అంచనా. కొత్తగా పెళ్లయిన జంటలు, ప్రేమికులు, ఉల్లాసంగా గడిపే ప్రేమ సామ్రాజ్యం వెనిస్.

గ్రాండ్ కెనాల్

వెనిస్‌లో ప్రధానమైన నీటి వీధిని ‘గ్రాండ్ కెనాల్’ అంటారు. దీని పొడవు 3,800 మీటర్లు, వెడల్పు 30 నుండి 150 అడుగులు. లోతు 15 అడుగులు ఉంటుంది. ఈ గ్రాండ్ కెనాల్కు ఇరువైపులా పాలరాతితో నిర్మించిన ప్యాలెన్సులు, ఇణ్ణు, చర్చిలు, బహుళ అంతస్తుల భవంతులు ఉన్నాయి. గ్రాండ్ కెనాల్లో ప్రయాణిస్తుంటే అద్భుతమైన, రమణీయమైన ప్రకృతి సాందర్భాన్ని తిలకించవచ్చు. 15వ శతాబ్దానికి చెందిన కే.డి. ఒరొ సైలింగ్ పాటు గోధుక్ సైలింగ్ నిర్మితమైన భవంతులను ఇక్కడ చూడవచ్చు. గ్రాండ్ కెనాల్ వీధిలో దాదాపు 200 చారిత్రక కట్టడాలను ఏక్కించవచ్చు. వెనిస్ నగరాన్ని తిలకించాలంటే పడవలోనే వెళ్లాలి. ఈ పడవలను వాటర్ ట్రాక్స్, వాటర్ బస్ అని పిలుస్తారు. నగర మధ్య భాగంలో వీధులు, చిన్న చిన్న ఇరుకై సందుల్లో సదుస్తూ వెళ్లవచ్చు. అనేక శతాబ్దాలుగా చేస్తున్న సముద్ర వాణిజ్యంతో వెనిస్ ఒక ధనిక నగరంగా, కాస్ట్రోపాలిటన్ నగరంగా మారిపోయింది. మన నగరాల్లో మాదిరిగా కార్బు, మోటారు వాహనాల రణగొణ ధ్వనులు ఇక్కడ వినిపించవు. శబ్ద కాలుప్యం, వాహన కాలుప్యం ఇక్కడ కనిపించవు. ఎటు చూసినా నీళ్ళు, అద్భుతమైన భవంతులు కనిపిస్తాయి.

‘గండోలా’ లో ప్రయాణం

వెనిస్‌లోని ప్రధాన కాలువల్లో ప్రయాణించాలంటే ‘వేపరోటో బోటోలో ప్రయాణించాల్సి ఉంటుంది. అదే చిన్న చితక సందుల వంటి కాలువల్లో ప్రయాణించాల్సి

వస్తే చిన్న పడవలు అందుబాటులో ఉంటాయి. వీటిని ‘గండోలా’ అని పిలుస్తారు. ఈ గండోలాలో

ప్రేమికుల జంటలు లాహారి

లాహారి అంటూ

మధురానుభూతి పొందుతూ

ప్రయాణిస్తుంటారు.

గండోలాలో 40 నిమిషాలు

ప్రయాణిస్తే మన కరెన్సీ

ప్రకారం రూ.6/- లు చెల్లిం

చాలి. గండోలా పడవ

ప్రయాణం చేసేటప్పుడు

ఎటువంటి రణగొణ ధ్వనులు

వినిపించవు. కేవలం తెడ్డు శబ్దం

మాత్రమే వినిపిస్తుంది. రాత్రిపూట

వీటిలో ప్రయాణిస్తే అదనపు ధర చెల్లించాలి.

రాత్రిపూట గండోలా పడవలో ప్రయాణిస్తూ విద్యుద్దీప

కాంతిలో ధగ ధగా మెరిసిపోతున్న వెనిస్ అందాలు

ద్విగుణీకృతంగా కనిపిస్తాయి. బన్నులు, కార్బు, రైక్లల్లో వెనిస్

నగరంలోకి ప్రవేశ మార్గం వరకు వెళ్లగలం. అక్కడి నుండి

కచ్చితంగా బోటలోనే ప్రయాణం చేయాలి.

డోగెన్ రాజుభవనం

వెనిస్‌లో తప్పనిసరిగా సందర్శించాల్సిన నిర్మాణం డోగెన్ రాజుభవనం. ఇందులో అనేక వందల గదులు ఉన్నాయి. పలు ప్రాంతాలకు చెందిన డిజైన్సును ఇక్కడ వాడారు. ప్రపంచంలో మరక్కడా కనిపించని నిర్మాణ సైలిని ఇక్కడ చూడవచ్చు. ఇక్కడి స్థంభాలపై చెక్కబడిన మెరుగ్గరీ దేవత విగ్రహం, అపోలో, పల్లున్.. ఇత్యాది అనేక విగ్రహాలు ప్రత్యేక ఆకర్షణగా నిలుస్తాయి. శాంటా మేరియా డెల్లు శాల్యాట్

శాంటా మేరియా డెల్లు శాల్యాట్ అనేది వెనిస్‌లోని ఒక

ప్రధానమైన చర్చి. ఇది గ్రాండ్ కెనాల్ను ఆనుకుని ఉంటుంది. క్రీ.శ.1630 ప్రాంతంలో వచ్చిన ప్లేగు వ్యాధి నుండి విముక్తి లభించిన సందర్భంగా ఈ చర్చిని ప్రారంభించారు. దాదాపు 50 సంవత్సరాలు కష్టపడి దీనిని నిర్మించారు. ఈ చర్చికి ఉన్న అతి పెద్ద దోషు ప్రత్యేక ఆకర్షణగా ఉంటుంది. లోపలి భాగంలో నిర్మించిన పాలరాతి స్థంభాలు, మొజాయిక్ చిత్రకళలో నిండిన లోపలి పైకప్పు ప్రత్యేక ఆకర్షణ.

సెయింట్ మార్కు స్వూర్

వెనిస్‌లోని పర్యాటక ప్రదేశాలలో ముఖ్యమైనది

సెయింట్ మార్కు స్వూర్. దీన్ని

ఇటాలియన్ భాషలో శాన్ మార్కు

పియాజాజ్ అని పిలుస్తారు.

ఒకవైపు సెయింట్ మార్కు

బసిలికా శిల్ప సాందర్భం

మైమరపిస్తుంటే

ప్రపంచంలోనే అత్యంత

సుందర దృశ్యమాలికగా

ప్రశంసలందుకుంటున్న

పియాజాజ్ చుట్టూ

రెస్టారెంట్లు, ఆరుబయట

ఏర్పాటు చేసిన పెద్ద పెద్ద

గొడుగుల కింద పర్యాటకులు

సేద తీరుతూ, ఇటాలియన్

వంటకాలు భుజిస్తూ, విశాంతిగా

కాల్కేపం చేస్తుంటారు. సమీపంలో

ఉన్న క్లాక్ టపర్ మరో ప్రత్యేక ఆకర్షణ.

వీటిలో ప్రసిద్ధి చెందిన ఫోలరియాన్ కేఫ్, భాద్రి కేఫ్ వంటివి ప్రముఖమైనవి. (మిగతా 18వ పేజీలో)

కొవిడ్-19 ప్రపంచ
దేశాల ఆర్థిక పరిస్థితిని
అతలాకుతలం
చేసింది. సంపన్న
దేశాలు ఎలాగోలా
నిలదొక్కుకోగలవు.

చిత్రికిన బతుకులు

ఇప్పుడిప్పుడే

అభివృద్ధి చెందుతున్న భారత

లాంటి ఆర్థిక వ్యవస్థల పరిస్థితి మరింత దారుణంగా తయారపుతోంది. మొదటి వేవ్లో ముందు చూపుతో ప్రధానమంత్రి నరేంద్రమోదీ లాక్డోన్ ప్రకటించి, ప్రాణ నష్టం నివారించగలిగారు. ప్రపంచ దేశాలన్నీ మోడీని ప్రశంసలతో ముంచెత్తాయి. మొదటి వేవ్ నుంచి భారత గట్టునపడి కోలుకున్నాం అనుకునే లోపలే మళ్ళీ సెకండ్ వేవ్ ఉప్పెనలా ముంచుకొచ్చింది. మొదటి వేవ్ కరోనాను విజయవంతంగా ఎదురొక్కున్నాం కదా! ఇక మనకు తిరుగులేదని మన పాలకులు నిర్దఖ్యం వహించారు. వ్యక్తిగతి పై శ్రద్ధ పెట్టలేదు. తీరా సెకండ్ వేవ్ తీవ్ర రూపం దాల్చిడంతో ప్రధానమంత్రి మోడీ కూడా చేతులెత్తేశారు. మొదటి వేవ్లో చెప్పిన జాగ్రత్తలు రెండో వేవ్ వచ్చేసరికి ఆయన ముఖం చాటేశారు. మీ తిప్పలు మీరు పడండంటూ తన బాధ్యతను రాప్పాలపైకి నెట్టేశారు. చేయి దాటిపోయిందని తెలుసుకున్నాక ప్రధాని కూడా నిస్సి హాయంగా ఉండిపోయారు. దేశంలో వ్యక్తిగతి కొరత కారణంగా రోజుకు నాలుగు లక్షలపై చిలుకు పాజిటివ్ కేసులు నమోదు కావడం.. రోజుకు సరాసరి ఐదు వేల మంది మృతి చెందడం చూశాం. మొదటి వేవ్లో ప్రధానమంత్రితో పాటు తెలంగాణలో సీఎం కేసీఆర్ పెద్ద మనసుతో పేదల ఖ్రాతాలో డబ్బు జమ చేశారు. సెకండ్ వేవ్లో ఆ ఊనే లేకుండా పోయింది. ప్రభుత్వాలు పట్టించుకోకపోవడంతో పేదల రోదన అరణ్య రోదనగా మారిపోయింది.

కరోనాతో పేదల బతుకులు భిద్రం

కరోనా దెబ్బకు దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థ పూర్తిగా చిన్నాభిన్నం అయింది. కొన్ని నెలల పాటు లాక్డోన్ విధించడంతో ఆర్థిక వ్యవస్థ కుప్పకూలిపోయింది. మొదటి వేవ్ లాక్డోనలో వలస కార్బూకులు తమ తమ స్వస్థలాలకు చేరుకోవడానికి ఎన్ని ఇబ్బందులు పడ్డారో మన చూసాం. ఎక్కుడో ఉత్తరప్రదేశ్లో ఉండే వలస కార్బూకుడు రైళ్ల లేకపోవడంతో రైలు పట్టాలపై అలా పెళ్లాం, పీల్లలు, తట్టా బుట్టా వేసుకొని వందలాది కిలోమీటర్లు నడిచి తమ తమ స్వస్థలాలకు చేరుకున్న విషయం ఇప్పటికి మన మదిలో తచ్చాడుతోంది.

మొదటి వేవ్ ముగిసింది, పరిస్థితులు సాధారణ సిఫికి వచ్చాయనుకొని వలస కార్బూకులు తిరిగి తాము పనిచేసిన రాప్పాలకు తిరుగు ప్రయాణం

అయ్యారు.

పరిస్థితులు సాధారణ సిఫికి వచ్చాయి అనుకొని

సంతోషించేసరికి మళ్ళీ పులి మీద పుట్టలా

కరోనా సెకండ్ వేవ్ వచ్చింది. సెకండ్ వేవ్ మాత్రం మొదటి వేవ్ కంటే భయంకరంగా తయారయింది. మొదటి వేవ్లో మృతుల సంఖ్య నామమాత్రంగా ఉంటే, రెండో వేవ్లో మాత్రం లక్షలాది మంది కరోనా పాజిటివ్ కు గురికాగా - వేలాది మంది మృత్యువాత పడ్డారు. ఇప్పటి సెకండ్ వేవ్ కంటే మూడో వేవ్ కూడా ఉంటుండంటున్నారు. ఇక మూడో వేవ్ వస్తే పరిస్థితులు ఎలా ఉంటాయో ఆలోచిస్తేనే దడ పుడుతోంది.

నాలుగు లక్షల నుంచి రెండు లక్షలకు..

దేశ వ్యవస్థంగా కరోనా సెకండ్ వేవ్ ఉధృతంగా కొనసాగుతోంది. రోజుకు 2 లక్షల కంటే ఎక్కువే పాజిటివ్ కేసులు నమోదు తున్నాయి. వేల సంఖ్యలో మరణాలు చూస్తున్నాం. ప్రస్తుతం టీకా అందుబాటులోకి రావడం, దేశంలోని ఆస్ట్రీ ప్రధాన నగరాలు లాక్డోన్ ప్రకటించడంతో పాజిటివ్ కేసులు రెండు లక్షల లోపే నమోదవుతున్నాయి. అలాగే మృతుల సంఖ్య కూడా గణనీయంగా తగ్గుముఖం పడుతోంది. ఇక మన రెండు తెలుగు రాప్పాల్లో కూడా కేసులు గణనీయంగా పెరిగి ప్రస్తుతం కాస్తా తగ్గుముఖం వట్టాయి. ఏపీలో 20 వేలకు తగ్గకుండా, వంద మందిపైనే మృతులను చూసాం. అలాగే తెలంగాణలో ఆరు వేల వరకు వెళ్లి, ప్రస్తుతం మూడు వేల వరకు కేసులు నమోదవుతున్నాయి. మరణాల సంఖ్య 30లోపే కనిపిస్తోంది. మొదటి వేవ్ కంటే కూడా రెండవ వేవ్లో ప్రజలు ఇంటి నుంచి బయటికి వెళ్లాలంటే గజ గజ వణికిపోతు న్నారు. అదే ఎక్కుడో పొరుగు రాప్పాల నుంచి వచ్చిన వలస కార్బూకులు పరిస్థితి ఏమిటి? గత ఏడాది అనుభవాలు మన కళ్ల ముందే కదలాడుతున్నాయి. అపి మరచిపోక ముందే మళ్ళీ అదే సీన్ పునరావృతం అవుతోంది.

చిరు వ్యాపారాల కష్టాలు: మొదటి వేవ్తో పోల్చుకుంటే సెకండ్

కవక్కువ్వు

- లక్ష్మీకుల కృష్ణమోహన్

వేవలో ప్రాణ నష్టం కూడా ఎక్కువగా ఉంది. అలాగే మొదటి వేవ నెలల తరబడి లాక్డోన్ విధించడంతో చిన్న వ్యాపారులు బాగా దెబ్బతిన్నారు. నెలల తరబడి వ్యాపారాలు మూసివేయాల్సి రావడంతో ఆర్థికంగా ఇబ్బందుల పాలయ్యారు. సెకండ్ వేవలో ఏపీతో పాటు తెలంగాణ ప్రభుత్వాలు కాస్తా రిలీఫ్ ఇవ్వడం గుడ్డిలో మెల్లగా చెప్పుకోవచ్చు. లాక్డోన్ సడలింపు సమయంలో చిరు వ్యాపారులు ఎంతో కొంత వ్యాపారాలు చేసుకుంటున్నారు. పూర్తిగా దుకాణాలు మూతపడకుండా ఏదో నాలుగు లేదా ఆరు గంటల వ్యాపారం చేసుకోవడంతో ఎంతో కొంత చేతికి డబ్బు దక్కుతోందని చాలామంది చిరు వ్యాపారులు ఊపిరి పీల్చుకుంటున్నారు.

సిబ్బందిలో కోత విధించుకున్నాం..

హైదరాబాద్ నగరంలోని లోయర్ ట్యూంక్బండ్లో ఉన్న ఒ మోటార్ బైక్ మెకానిక్ ఎం.సంతోష్కుమార్ నే ఉదాహరణకు తీసుకుండాం. కొవిడ్-19కు ముందు అంటే 2019 డిసెంబరు కంటే ముందు నాటి విషయం గురించి ప్రస్తావిస్తూ- అప్పుడు తన వ్యాపారం బాగా సాగేదని చెప్పాడు. తాను ఎనిమిది మందికి ఉపాధి కల్పించానని చెప్పుకోచూడు. ప్రస్తుతం తాను ముగ్గురు వర్గుల్లో మెకానిక్ షెడ్ నడిపిస్తున్నానని చెప్పాడు. గత ఏదాది నుంచి వ్యాపారం పూర్తిగా పడిపోయిందని, గతంలో సంపాదించిన దాంట్లో ఎంతో కొంత మిగిలేది, కొంత మొత్తం పొదుపు చేసుకొనే వెసులుబాటు ఉండేది. ప్రస్తుతం ముగ్గురికి జీతాలు ఇవ్వడం కూడా కష్టంగానే మారిపోయిందని వాపోతున్నాడు.

గతంలో వర్గుర్లను బతిమాలి రప్పించుకునేవారమని, ప్రస్తుతం వస్తామన్న ‘వద్ద బాబు, తర్వాత చూడ్దాం!’ అనే స్థాయికి వచ్చామని చెప్పాడు. రోజుకు 12 గంటలు పనిచేస్తే ఎంతో కొంత మిగిలేది.

ప్రస్తుతం హైదరాబాద్లో లాక్డోన్ నేపథ్యంలో నాలుగైదు గంటలు పని చేయాల్సి వస్తోందని, కష్టమర్లు కూడా పెద్దగా

రావడం లేదు. సంపాదించింది పొపు అద్ద, కరెంటు బిల్లు, ముడి సామానుకే ఖర్చు తోందని చెప్పాడు. కరోనా మహమ్మారి వల్ల తమ జీవితాలు దుర్భరమయ్యాయని వాపోయాడు. రోజుకు 12 గంటలు పనిచేస్తే ఎంతో కొంత మిగిలేది. ప్రస్తుతం హైదరాబాద్లో నాలుగైదు గంటలు పని చేయాల్సి వస్తోందని, కష్టమర్లు కూడా పెద్దగా రావడం లేదు. సంపాదించింది పొపు అద్ద, కరెంటు బిల్లు, వర్గుర్ల వేతనాలకే సరిపోతోందని, మిగిలేది ఏమీ లేదని వాపోయాడు. పరిస్థితి ఇలానే ఉంటే షెడ్ మూసుకొని స్వగ్రామానికి వెళతానని చెప్పాడు. భవిష్యత్తు గురించి ప్రస్తావిస్తూ- భవిష్యత్తుపై ఆశ లేదని పెదవి విరిచాడు. కరోనా ఫస్ట్, సెకండ్ వేవ చూసాం. ధర్ల వేవ అంటున్నారు. అదే వాస్తవమైతే ఇంకా దారుణంగా దెబ్బ తింటామనే ఆందోళన వ్యక్తం చేసాడు, మెకానిక్ సంతోష్.

కుటుంబ సభ్యులతో పని చేయస్తున్నాం..

మెకానిక్ల పరిస్థితి ఇలా ఉంటే చిన్న చిఫిన్ సెంటర్లు పెట్టుకొని బతుకీడ్చేవారి పరిస్థితి మరీ దారుణంగా తయారైంది. హైదరాబాద్ నగరంలోని కవాడిగూడ ప్రాంతంలో రాజు అనే వ్యక్తి చిఫిన్ సెంటర్ నడిపిస్తున్నాడు. కొవిడ్-19కు ముందు ఐదు మంది పనివాళ్లను పెట్టుకొని వ్యాపారం కొనసాగించాడు. ప్రస్తుతం లాక్డోన్ కారణంగా వ్యాపారం పూర్తిగా దెబ్బతింది. సడలింపు ఉన్న నాలుగైదు గంటల సమయంలో కుటుంబ సభ్యులతో టిఫిన్ సెంటర్ నడిపిస్తున్నాడు. వ్యాపారం తగ్గడంతో పనివాళ్లను మాని పించాల్సి వచ్చిందని చెప్పాడు. ప్రస్తుతం ఆడపిల్లలు ఇంట్లో ఖాళీగా ఉన్నారు. సూక్ష్మ, కాలేజీలు మూతపడడంతో వారితో పని చేయించుకోవాల్సి వస్తోందని ఆవేదన వ్యక్తం చేశాడు. నాలుగు

గంటల వ్యాపారంతో పెద్దగా వచ్చేదేమీ లేదు. సంపాదించిన మొత్తంలో పొపు అద్ద, కరెంటు బిల్లు, ముడి సామానుకే ఖర్చు తోందని చెప్పాడు. కరోనా మహమ్మారి వల్ల తమ జీవితాలు దుర్భరమయ్యాయని వాపోయాడు.

రోజుకు మూడు వందలు రావడం లేదు..

ఇదిలా ఉంటే బళ్లపై వండ్లు అమ్ముకొనేవారి పరిస్థితి కూడా దారు ఇంగా తయారైంది. కరోనా కంటే ముందు ఉదయం నుంచి సాయంత్రం వరకు వండ్లు అమ్ముకొంటే వారా వందలు మిగిలేవని చెబుతున్నాడు షరీఫ్ అనే వండ్ల వ్యాపారి. ప్రస్తుతం చేతికి రెండు వందలు కూడా దక్కుడం లేదని వాపోతు న్నాడు. కరోనా దెబ్బకు ఇళ్లలో పాచిపని చేసేవారి ఉపాధి కూడా దెబ్బతింది. చాలావరకు నగరంలోని అపార్పుమెంట్లలో పనిచేసేవారిని ఆయా సౌసైటీలు మానిపించాయి. పీరిలో చాలామంది తమ తమ స్వగ్రామాలకు తరలిపోయారు. నగరంలో ఇంటి అద్ద కట్టుకోలేక స్వంత ఊరికి వెళ్లి కూలో నాలో చేసుకోవచ్చనే ఆశతో తరలిపోయినవారు కోకొల్లలు.

హోస్టల్ నిర్వాహకుల వెతలు అంతంత కాదు..

హైదరాబాద్ మాదాపూర్లో హోస్టల్ నడుపుతున్నారు రమేష్ అనే వ్యక్తి. అతనికి నారాయణగూడలో కూడా హోస్టల్ ఉందని చెప్పాడు. మాదాపూర్లోని హోస్టల్ సామర్థ్యం 75 వడకలు కాగా ప్రస్తుతం ఐదు వడకలు మాత్రమే ఘల్ అయ్యాయని చెప్పాడు. నెలకు అద్దతో పాటు 1.75 లక్షల వరకు ఖర్చువుతోందని చెబుతున్నాడు. కేవలం ఐదు మంది ఇచ్చే రెంట్లో తాను ఎలా నడపాలో అర్థం కావడం లేదని వాపోతున్నాడు. నెలకు చేతి నుంచి లక్ష రూపాయలు ఇచ్చుకోవాల్సిన పరిస్థితి ఏర్పడినదన్నారు. వ్యాపారం మానేద్దామా అంటే ఇప్పటికే 18 లక్షల వరకు పెట్టుబడి పెట్టాను. ఇంటి యజమాని అడ్వాన్స్ తిరిగివ్యదు. ఘర్షిచర్ మొత్తం తీసుకువెళితే చేతికి వచ్చేది ఏమీ ఉండడు.

కాబట్టి కొన్ని రోజులు ఇబ్బందులు పడినా డిసెంబరు తర్వాత నుంచి పరిస్థితులు అనుకూలిస్తాయన్న ఆశతో కాలం వెళ్లదీస్తున్నాడు. మాదాపూర్ ఎరియా మొత్తం ఐటి రంగంపై ఆధారపడి ఉంటుంది. ప్రస్తుతం ఐటిలో పనిచేసేవారు మొత్తం వర్క్ ఫ్రం హోం కాబట్టి కేవలం మాదాపూర్ కాదు.

నగరంలోని అన్ని హోస్టల్స్ పరిస్థితి పెద్ద గొప్పగా ఏమీ లేదు. హోస్టల్కు అనుబంధంగా ఉండే చిన్న చిన్న వ్యాపారాలు, అలాగే టీ స్టాల్స్, ఇంటర్వెట్ సెంటర్లు, క్యాబ్లు,

టిఫిన్ సెంటర్ వ్యాపారాలది ఇదే పరిస్థితి. ఎవరిని కదిపినా కన్నీళ్ళ తప్ప సంతోషం మాత్రం ఎక్కుడా కనిపించడం లేదు. రేపటి ఆశనే వారిని ముందుకు నడిపిస్తోంది.

ఆంధ్రప్రదేశ్ విజయవాడ పరిస్థితి

ఇక్కడ రోజువారీ కూలీ చేసుకొనేవారి పరిస్థితి మాత్రం మరీ దారు ణంగా తయారైంది. ఉదాహరణకు భవన నిర్మాణ కార్బూకుల విషయానికి వద్దాం- సెంట్రింగ్ పనిచేసే కృష్ణంరాజునే తీసుకుండాం. గతంలో రోజు కూలీ పనికి వెళితే రోజుకు రూ.1,200/-లు గిట్టుబాటు అయ్యేది. ప్రస్తుతం కరోనా లాక్డౌన్ కొనసాగుతున్న నేపథ్యంలో రోజుకు రూ.500/-లు దక్కడం కూడా గగనమే అవుతోందని వాపోతున్నాడు. దీనికి అనలు కారణం ఏమిటంటే ప్రస్తుతం లాక్డౌన్ సడలింపు కేవలం ఆరు గంటలు మాత్రమే కావడంతో ఆ సడలింపు సమయంలోనే వచ్చిన పని చేసుకొని వచ్చింది మహా ప్రసాదంగా తీసుకువెళ్లాల్సిన పరిస్థితి ఏర్పడిందని చెప్పాడు. గతంలో ఒక మేట్రీ తను తీసుకున్న కాంట్రాక్టుకు ఐదారు మంది కూలీలను తీసుకువెళ్లేవాడు. ప్రస్తుతం ఇంద్రరు, ముగ్గురి కంటే ఎక్కువ తీసుకెళ్డడం లేదని చెప్పాడు. కరోనా ఏ ఒక్క రంగాన్ని వదిలిపెట్టలేదు. వ్యాపారులతో పాటు రోజువారీ కూలీ చేసుకొనేవరకు అందరికీ ఇబ్బందులు తెచ్చిపెట్టింది.

ఇళ్ళల్లో పనిచేసేవారి వెతలు..

ఇళ్ళల్లో పనిచేసే మహిళలు అనంఘటిత రంగం కిందికి వస్తారు.

దీంతోపాటు అన్నస్వర్ం

జాబ్(నైపుణ్యం) లేని విభాగం కిందికి వస్తారు. చట్ట ప్రకారం వీరికి ఉద్యోగ భద్ర లేదా గ్యారంటే ఉండదు.

ప్రస్తుతం మన దేశంలో ఉమ్మడి కుటుంబం రోజులు ఎప్పుడో పోయాయి. అదే సమయంలో పెద్ద ఎత్తున మహిళలు కూడా ఉపాధి రంగంలోకి వస్తున్నారు. తమకు వచ్చిన పనితో కొంత డబ్బు సంపాదించుకొని కుటుంబానికి చేదోదు వాదోడుగా ఉండాలని వీరు ఇళ్ళల్లో పని చేయడానికి ముందుకొన్నారు. అయితే లాక్డౌన్ పుణ్యమా అని వీరి

బతుకుతెరువు మీద దెబ్బి పడింది. ఇంట్లో పనిమనిషి ఉంటే ఆ సాకర్యం వేరు. ఒక్కరోజు పనిమనిషి రాలేదంటే ఇంట్లో ఉండే ఇల్లాలికే తెలుసు ఆ బాధ. ఇల్లు ఊడ్పడం దగ్గర నుంచి అంట్లు తోమడం వరకు చేసుకోవాల్సి వస్తుంది. చాలా మంది ఇళ్ళల్లో ఇప్పుడు పనిమనిషి లేకపోవడంతో స్వయంగా ఇల్లాలే ఆ పనులు చేసుకోవాల్సి వస్తోంది. ప్రస్తుతం కరోనా వల్ల రవాణా సాకర్యం లేదు. మరోపక్క అపార్టుమెంట్లు కూడా ఇళ్ళల్లోకి పనిమనుషులను రానివ్వేదని స్టోర్సులీ నిర్దయం తీసుకున్నాయి. వీరు వచ్చి అపార్టుమెంట్లు వారందరికి కరోనా అంటేస్తారని అపార్టుమెంటు వాసుల భయం. దీంతో ఇళ్ళల్లో పనిచేసే మహిళలు బతుకు తెరువుపై దెబ్బిపడింది. ఇళ్ళల్లో పనిచేసే మహిళలు మన రెండు తెలుగు రాష్ట్రాల్లో చేసే లక్షల్లోనే ఉంటారు. ప్రస్తుతం ఆదాయం లేక, చేసేందుకు పనిలేక కుమిలిపోతున్నారు ఇళ్ళల్లో పనిచేసే మహిళలు.

నిర్మాణ రంగం కుదేల్!

కొవిడ్ దెబ్బకు కుదేలైన రంగానికి వస్తే ప్రధానంగా నిర్మాణ రంగం గురించి చెప్పుకోవాల్సి ఉంటుంది. ఇప్పటికే నిర్మాణ రంగం లిక్విడిటీ కొరతతో సతమతమవుతోంది. నాన్ బ్యాంకింగ్ పైనాన్స్

రంగం డీపాచెవ్వెల్ దివాలా తీసినప్పటి నుంచి ఈ రంగంలో నగదు కటకటతో సతమతమవుతోంది. ఇప్పటికే చాలా ప్రాజెక్టులు అమ్ముడు పోకుండా అలానే నిలిచిపోయాయి. కరోనా దెబ్బతో ఎక్కుడి ప్రాజెక్టులు అక్కడే ఆగిపోయాయి.

పెద్ద పెద్ద అపార్టుమెంట్లు, ప్రస్తుతం అపార్టుమెంట్లు కూడా గేట్డ్ కమ్యూనిటీలే ఎక్కువగా జరుగుతున్నాయి. అలాగే కమరియల్ రియల్ ఎస్టేట్లు కూడా ప్రధానంగా వలస కార్బూకులపైనే ఆధారపడి ఉంటాయి. అసంఘటిత రంగానికి చెందిన ఈ రంగంపై వేలాది మంది వలస కార్బూకులు ఆధారపడి జీవిస్తున్నారు. ప్రస్తుతం చిన్న చిన్న పట్టణాల్లో కూడా అపార్టుమెంట్లు నిర్మాణం పెద్ద ఎత్తున కొనసాగుతోంది. ఇప్పుడు లాక్డౌన్ నేపథ్యంలో అంతరాష్ట్ర ప్రయాణాలు ఆగిపోయాయి. మరోపక్క డెవలపర్ విషయానికి వస్తే నిర్వహణ వ్యయం బాగా పెరిగిపోయింది. నిర్మాణ రంగానికి కావాల్సిన ముడిసరుకుల ధరలు పెరగడంతో నిర్మాణ వ్యయం పెరిగింది. అదే సమయంలో ముడి సరకు కొరత కూడా ఏర్పడింది. ఇవన్నీ ఒక ఎత్తయితే అపార్టుమెంట్లు కొనుగోలు చేయాలనుకునే వారు ప్రస్తుతం తమ నిర్దయాన్ని వాయిదా వేసుకున్నారు. దీనికి కారణం కరోనానే. ప్రస్తుతం కరోనా వల్ల అనిశ్చిత పరిస్థితి ఏర్పడం వల్ల బ్యాంకు రుణాలు తీసుకోవడం, తర్వాత కట్టే ఈఎంపలు అదనపు భారం అనుకొని చాలా మంది వాయిదా వేసుకుంటున్నారు. ప్రస్తుతం కరోనా కారణంగా ఇళ్ళ అద్దెలు కూడా బాగా తగ్గిపోయాయి. ఐటి రంగానికి చెందినవారు చాలామంది వర్క్ ఫ్రమ్ హోమ్ చేస్తున్నందువల్ల చాలా మంది ఐటి ఉద్యోగాలు తమ తమ సొంతిల్లకు తరలిపోయాయి. అలాగే నగరాల్లో ఉండేవారు చాలా మంది తమ స్వంత ఉండే ఇళ్ళకు పోవడంతో ఇంటి అద్దెలు కూడా తగ్గాయి.

ఇక వాణిజ్యానికి సంబంధించిన రియల్ ఎస్టేట్సు తీసుకుంటే దీని పరిస్థితి అంతంత మాత్రంగానే ఉంది. ప్రస్తుతం ఐటి రంగం అంతా వర్క్ ఫ్రమ్ హోమ్ జరుగుతోంది. కాబట్టి వాణిజ్య రియల్ ఎస్టేట్ దీలా పడింది. అలాగే మాల్స్, జిమ్లు, సినిమా ధియేటర్లు, హోటళ్ళు

మూతపడ్డంతో వాణిజ్య సముదాయాల నిర్మాణంలో అమ్మకాలు అంతంత మాత్రంగానే ఉన్నాయి. కనుక ఈ రంగంపై ఆధారపడి పని చేస్తున్న వలస కార్బూకుల పరిస్థితి గురించి ప్రత్యేకంగా చెప్పాల్సిన ఆవసరం లేదు.

పాత అనుభవాలు పునరావృతం అవుతాయన్న ఆందోళన..!

ఇదిలా ఉండగా.. గత ఏడాది అనుభవాలు తిరిగి పునరావృతం అవుతాయన్న ఆందోళన వలస కార్బూకుల్లో నెలకొంది. ఉదాహరణకు ధిల్లీ, ముంబై, పంజాబ్, యూహీ, జైపూర్లలో పాటు మధ్యప్రదేశ్, ధిల్లీ, పంజాబ్లు రవాణాపై పలు ఆంక్షలు విధించాయి. కొన్ని రాష్ట్రాలు వలస కార్బూకులు స్వస్థలాలకు వెళ్ళకుండా రాయితీలు ఇస్తామని ప్రకటించేశాయి.

కరోనా ఉండుతంగా ఉన్న రాష్ట్రాల విషయానికి వస్తే మహారాష్ట్ర, ధిల్లీ అగ్ర స్థానం నుంచి కాస్తా తగ్గిముఖం పట్టాయి. ధిల్లీ ముఖ్యమంత్రి అరవింద్ కేజీవాల్ మాత్రం లాక్డౌన్ కాలినంగా అమలు చేస్తామని ప్రకటించారు.

దాంతో ఆందోళన చెందిన వలస కార్బూకులు స్వస్థలాలకు వెళ్ళిందుకు బన్సెప్పెన్సులు, రైల్వే స్టేషన్లకు కూడా కట్టడంతో రైల్వే స్టేషన్లు, బన్సెప్పెన్సుల

జీడిపీలో 10 శాతం వాటా వలన కూరీలదే!

2011 గణాంకాల ప్రకారం చూసే దేశంలో 41 మిలియన్ల అంతరాష్ట్ర వలన కూరీలున్నారని గణాంకాలు చెబుతున్నాయి. వీరిలో చాలా మంది పేదలు, నిరక్షరాస్యలు, దీంతోపాటు సామాజికంగా బాగా వెనుకబడినవారే ఎక్కువగా ఉంటారు. అయినా వీరు మన దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థలో జీడిపీలో 10 శాతం వాటా అందిస్తున్నారు. అయినా మన సమాజంలో వీరు నిర్దిష్టానికి గురవుతున్నారు. గత నెల మార్చిలో పార్ట్రమెంటులో కార్బూకశాఖ మంత్రి మాట్లాడుతూ- అనంధుటిత రంగానికి చెందిన కార్బూకుల దేటాబేస్ తయారు చేస్తున్నామని చెప్పారు. ఈ దేటాబేస్ ద్వారా వారికి సామాజిక భద్రతతో పాటు ప్రభుత్వం నుంచి వచ్చే లభిలు కూడా అందిస్తామని తెలిపారు. ప్రధానమంత్రి నరేంద్రమౌడి కూడా గత వారం జాతిని ఉద్దేశించి ప్రసంగిస్తూ- వలన కార్బూకుల అంశాన్ని ప్రస్తావించారు. ఆయా రాష్ట్రాల ముఖ్యమంత్రులు వలన కార్బూకులకు సఘజెపి స్వస్థలాలకు వెళ్లకుండా మాదాలని కోరారు. కార్బూకులను వారు పని చేసే ప్రాంతంలో ఉండేలా చూదాలని, వారికి కావాల్చిన వసతులు కల్పించాలని ప్రధాని ముఖ్యమంత్రులను కోరారు. గత ఏడాదితో పోల్చుకుంటే ఈ ఏడాది లాక్డోన్ కూడా అంత కరినంగా లేదు. దీంతోపాటు ప్రధాని కూడా ఈసారి లాక్డోన్ విధించమని, చివరి అస్తుంగా మాత్రమే లాక్డోన్ విధిస్తామని దేశ ప్రజలను ఉద్దేశించి ప్రసంగిస్తూ చెప్పారు.

స్వస్థలాలకు వెళ్లకండి.. సీఎం విన్సపం

ఇదిలా ఉంటే చాలా మంది ముఖ్యమంత్రులు “స్వస్థలాలకు వెళ్లకండి” అంటూ విజ్ఞానులు చేసారు. అయితే రాజకీయ నాయకులను వీరు నమ్మే స్థితిలో లేరు. ధీశ్వరీ ముఖ్యమంత్రి అరవింద్ కేజ్రీవాల్ మాట్లాడుతూ- తాను రెండు చేతులు జోడించి మీకు విన్నవిస్తున్నాను. ఇది అతి చిన్న లాక్డోన్. కేవలం ఆరు రోజులు మాత్రమే ఉంటుంది. ధీశ్వరీ వీడకండి. లాక్డోన్ పొడిగించే అవకాశం ఉండడని అనుకుంటున్నానన్నారు. ప్రభుత్వం మీకు అండగా ఉంటుందని హమీలు గుప్పించారు అరవింద్. అయితే వలన కార్బూకులు మాత్రం సీఎం కేజ్రీవాల్ విన్నపాలకు పెద్దగా పట్టించుకోలేదు. సురక్షితంగా తమ స్వస్థలాలకు చేరితే అదే పదివేలు అనే స్థాయికి వచ్చారు. గత ఏడాది లాక్డోన్ సమయంలో 1.23 కోట్ల మంది వలన కార్బూకులు స్వస్థలాలకు వెళ్లిపోయారు. వారిలో 67 శాతం మంది ఉత్తరప్రదేశ్, బీహార్, పశ్చిమ బెంగాల్, రాజస్థాన్లలకు చెందిన వారున్నారు. కాగా గత ఏడాది జూన్లో కేంద్ర ప్రభుత్వం గరీబ్ కళ్యాణ్ రోజ్గార్ అభియాన్ కింద రూ.50,000 కోట్లు విడుదల చేసింది. మొత్తం ఆరు రాష్ట్రాల్లో 116 జిల్లా

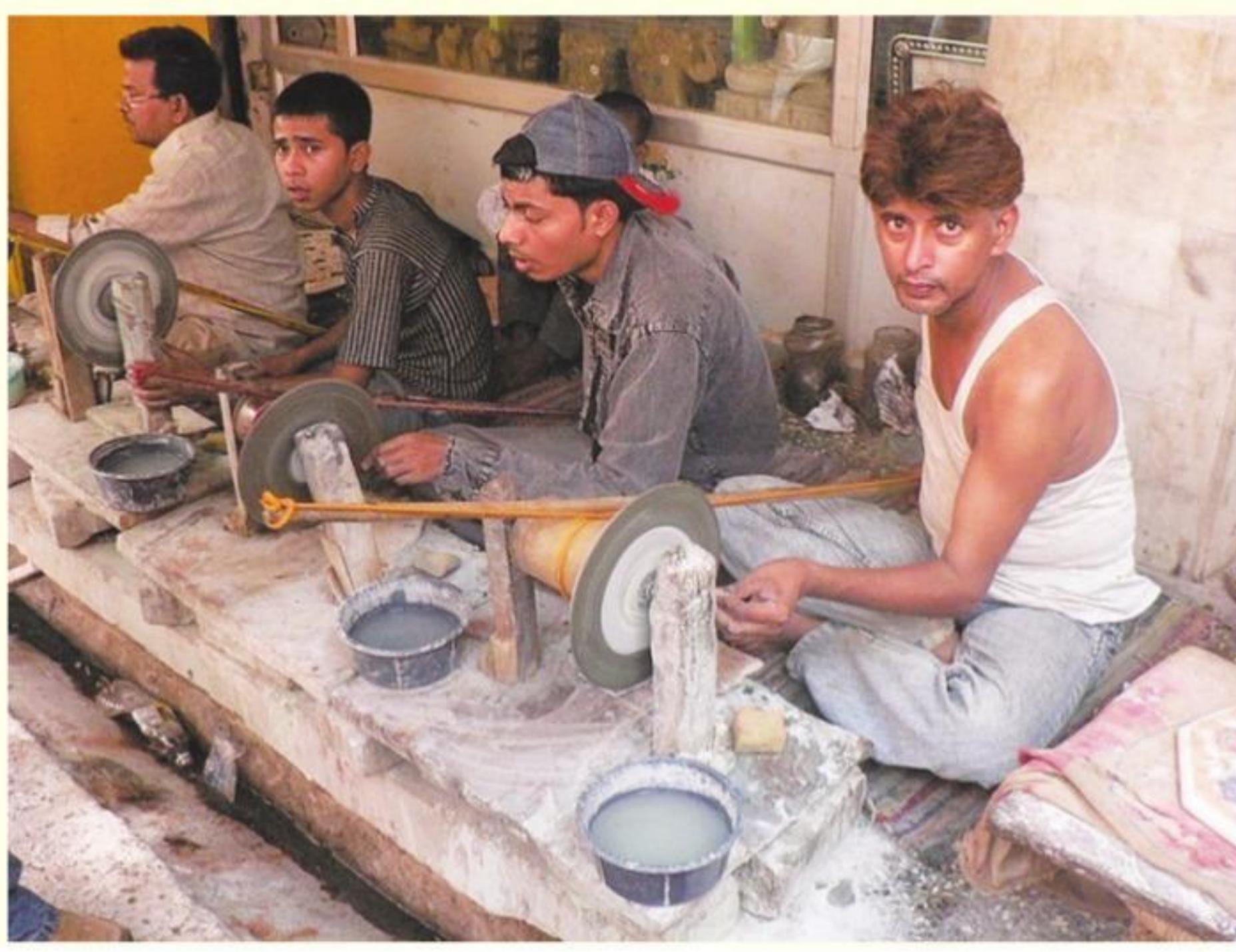
ల్లో రోడ్స్, బ్రిడ్జీలు తదితర పనుల్లో 25 శాతం పూర్తి చేయాలని లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది ప్రభుత్వం. స్వస్థలాలకు చేరుకున్న వలన కార్బూకులకు ఉపాధి కల్పించాలనేది ప్రభుత్వం ప్రధాన ఉద్దేశం.

నిపుణుల అంచనా..

అయితే ప్రభుత్వం ప్రకటించిన అంశాల గురించి నిపుణులు పెదవి విరుస్తున్నారు. ప్రభుత్వం స్వల్పకాలిక విధానాల ద్వారా కార్బూకుల సమస్యలను పరిష్కరించాలనుకుంటోందని, వలన కార్బూకుల సమస్యలకు దీర్ఘకాలిక ప్రణాళికతో పాటు స్వల్పకాలిక ప్రణాళికలు కూడా అవసరమే అని చెబుతున్నారు. ప్రభుత్వం ప్రకటించిన వన్ నేషన్.. వన్ రేషన్ మంచి ఉద్దేశంతో తీసుకున్న నిర్ణయమే అయినా వలన కార్బూకుల దేటా బేస్ తయారుచేయడం అత్యంత ముఖ్యమని వారు అభిప్రాయపడుతున్నారు. దేశంలోని వలన కార్బూకుల సంఖ్య ఎంతో కట్టితంగా తెలయకుండా వారి కోసం విధానాలు, పరిష్కారాలు తేవడంలో పెద్ద ప్రయోజనం లేదు. అధికారులు ముందుగా వలన కార్బూకులకు వ్యక్తిగొస్తే ఇవ్వాలి. ప్రభుత్వం పథకాల్లో ముందుగా వారి ఆరోగ్యం, వారి పిల్లల చదువు, వారి మంచి-చెడులకు అధిక ప్రాధాన్యం ఇవ్వాలి. ఈ ఏడాది ఫిబ్రవరిలో నీతి ఆయోగ్ దేశవ్యాప్తంగా ఉన్న వలన కార్బూకుల కోసం ఒక ముసాయిదాను తయారుచేసింది.

ముసాయిదా అంశాలు..

నీతి ఆయోగ్ రూపొందించిన ముసాయిదాలో రెండు అంశాలు ప్రస్తావించింది. ఒకటి నగదు బదిలీ, ప్రత్యేక కోటూ, రిజర్వేషన్ తదితర వాటిని పొందుపర్చింది. అయితే ఈ ముసాయిదాపై వలువురు మంత్రులు ఏకతాటిపై కలిసికట్టగా పనిచేసి నిర్ణయం తీసుకోవాల్చిన అవసరం ఎంతైనా ఉంది. ప్రతిపక్షాలు కూడా అధికార పక్షంపై ఈ అంశంపై విమర్శలు గుప్పిస్తున్నాయి. వలన కార్బూకుల విధానంపై ప్రభుత్వానికి ఒక విధానం అంటూ లేదని మండిపడుతున్నాయి. కాంగ్రెస్ యువ నాయకుడు రాహుల్ గాంధీ కూడా కేంద్ర ప్రభుత్వం వలన కార్బూకుల భాతాలో డబ్బు జమ చేయాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరారు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు కూడా వలన కార్బూకుల ప్రయోజనాలను దృష్టిగాలో ఉంచుకొని వారికి చేయాతనివ్వాలి. దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థ బలోపేతం చేయడంతో భాగస్వాములు అవుతున్న వలన కార్బూకులకు కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు సముచిత గౌరవాన్ని ఇవ్వాలి. వారి సంక్షేపం చూడాల్చిన బాధ్యత మన ప్రభువుల మీద ఎంతైనా ఉంది. రైతు పచ్చగా ఉంటే దేశం పచ్చగా ఉంటుందన్నట్లు- వలన కార్బూకుల బాగుంటే దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థ బలంగా ఉంటుందనడంలో ఎలాంటి సందేహం లేదు. □

“మల్లెపువ్వకంటే మంచి గంధముకంటే, వంచదారకంటే పాలకంటే, తెలుగు బాస లెస్సు దేశ భాషలకు, సంగీత భాష తెలుగు జాతి భాష” అని అందమైన పద్య వెన్నెల కవి రసరాజు అంటారు. అవును.. నిజమే! అమ్మ భాషలోనే అమ్మతం ఉంది. అమ్మ భాషలోనే ఆత్మ ఉంది. అమ్మ భాషలోనే ఆర్థం.. అంతర్భాషం.. పరమార్థం దాగి ఉంది.

తెలుగు భాషా సాహిత్య చరిత్రలో నిరంతరం స్వరించుకోదగ్గ ఎందరో మహానుభావుల్లో కొండరు మాత్రమే మన స్మృతి పదంలో మెదులుతూ, తరం తరం సుందరంగా సుమధురంగా తెలుగు జీలుగు వెలుగుల్ని వెదజిమ్ముతుంటారు. అటువంటివారు మన ప్రాంతం, వర్షం, వర్షం, రాష్ట్రం, దేశం కానక్కరేదు. అటువంటి అద్భుతమైన, అపూర్వమైన తెలుగుజాతి ఉన్నంత కాలం స్వరించుకోదగ్గ మహానుభావుడు ఒకరు ఉన్నారు. ఆయన తెలుగువాడు కాదు, భారతీయుడు కూడా కాదు.

సాహితీవనం

సి.పి. బ్రోన్ 1824లో మొదలుపెట్టిన “తెలుగు-ఇంగ్లీషు నిఘంటు” నిర్మాణం అతిముఖ్యమైంది. దానిని 1830లో పూర్తి చేసి, తిరిగి “ఇంగ్లీషు-తెలుగు నిఘంటు నిర్మాణాన్ని ఆగస్టు 10నాడు ప్రారంభించి, 1832 జూలై 21 నాటికి పూర్తి చేసి, క్రైస్తవ జ్ఞాన ప్రచార సంఘంతో చేసుకొన్న ఒప్పందం ప్రకారం “తెలుగు-ఇంగ్లీషు” -

“ఇంగ్లీషు-తెలుగు” నిఘంటువుల ముద్రణ 1844లో ప్రారంభించి దాదాపు తొమ్మిది సంవత్సరాల తర్వాత 1853లో పుస్తక రూపంలో తెలుగువారికి బహుశాకరించారు. బహు కష్టతరమైన నిఘంటువు నిర్మాణంలో ములుపాక బుచ్చయ్యశాస్త్రి(కడవ), గరిమెళ్ళ వెంకయ్య(ఉదయగిరి), అరణిమరం వీరబ్రద్రయ్య, చిలకమల్లి నరసింహచారి, ఫైదిపాటి వెంకట నర్సయ్య(కడవ), పరవస్తు చిన్నయసూరి(దేశ్య) పదాలకు సంబంధించి

తెల్లుగు 'బ్రోన్' గుండెల్లో తెలుగువెలుగు!

ఆంగ్లేయుల పాలనా కాలంలో వారి ప్రతినిధిగా ఉద్యోగానికి వచ్చిన వ్యక్తి. ఆయనకు తెలుగున్నా, తెలుగు సాహిత్యమన్నా వల్లమాలిన ప్రేమ, అభిమానం. ఆయనే “ఛార్ల్స్ ఫిలిప్ బ్రోన్” బ్రోన్డోర. 1817లో తెలుగు అక్షరాల్ని నేర్చిన ఈ ఆంగ్లేయుడు 1822 కల్లా తెలుగు అనగ్గరంగా మాటల్లడటం నేర్చడమే గాక, 1824లో తెలుగు-ఇంగ్లీషు నిఘంటు రూపశిల్పి. తెలుగు అభిమానమే లేకపోతే నిఘంటు నిర్మాణం లాంటి “థాంక్లెస్ జాబ్”ను, అందునా ఓ విదేశీయుడు, చేపట్టడం జరిగే పనికాదు.

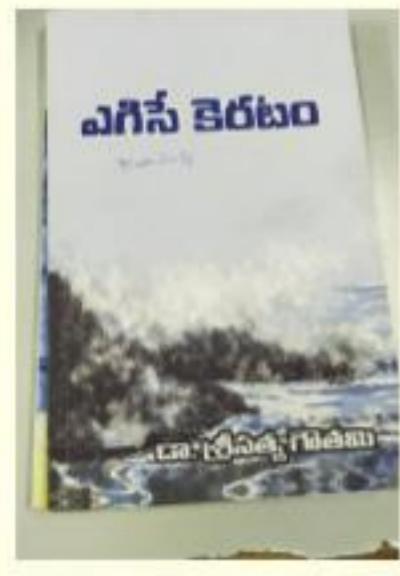
తియ్యనైన తెలుగు భాషా గ్రంథాల్ని పునరుద్ధరించాలన్న కృషి, పట్టుదలతో దేశం నలుమూలలా చెల్లాచెదురుగా వివిధ వ్యక్తుల వద్ద తాళపత్రాలలో నిక్కిపుమై శిథిలావస్థకు చేరిన తెలుగు ప్రాచీన గ్రంథాలను ఒక చోటకు చేర్చి, పాత భేదాలతో, లేఖక తప్పులతో నిండి వున్న కావ్యాలను, కాగితాల మీదకు ఎక్కిపుచేసి, పాతభేదాలను గుర్తించి, పండితుల చేత పరిష్కరింపచేసి, తెలుగు సాహిత్యానికి ప్రాణం పోసి మనకు మన తెలుగు సాహిత్య సంపదను తిరిగి పదిలంగా అప్పచెప్పిన ఉదార స్వభావి బ్రోన్డోర.

ఉద్యోగ పరంగా ఎన్నో ఒడిదుడుకులు ఎదుర్కొంటున్న బ్రోన్ మహాశయుడు, వేమన పద్యాల సేకరణ మొదలుపెట్టి, 1824 నాటికి వాటిని ఒక కొలికిగై తీసుకొచ్చి, 1824 మార్చి 5న, వాటి ఆంగ్లానువాదాన్ని మొదలుపెట్టి, పాత నిర్ణయం చేయడానికి, లేఖక దోషాలను పరిషారించడానికిగాను తగిన ఛందో జ్ఞానాన్ని సముప్పార్చించుకొని, ఆంగ్లానువాదాన్ని పూర్తి చేయడం, సేకరించిన పద్యాలను 1829లో “వేమన పద్యములు” పేరిట ముద్రాసులోని కాలేజి పక్కాన అచ్చోత్తించడం జరిగింది. బ్రోన్కు 1817లో తెలుగు అక్షరాభ్యాసం చేయించింది ముద్రాను కాలేజీ తెలుగు పండితులు వెలగపూడి కోదండరామయ్య పంతులుగారైతే, తిప్పాభట్ల వెంకట శివశాస్త్రి, మచిలీపట్టణం, న్యాయస్థానం పండితుడు వేమన రాత్రప్రతి ఇచ్చి పని మొదలు కావడానికి కారక్కడైతే, పర్యం అద్వైత బ్రహ్మాయ్య బ్రోన్కు ఛందన్ను గురించి, వ్యాకరణం గురించి ఎన్నో విషయాలు బోధించారు.

1849లో “కనుగొన్న” చిన్నయ రాత ప్రతికి బ్రోన్ ఒక ప్రతి రాయించాడు. సముద్రాల అనంతాచార్యులు, నందివాడ గుర్రాజు, పేట చంద్రయ్య, తిరుపతి తాతాచార్యులు, వారణాసి వీరాస్వామి.. ఇత్యాది పండితులు బ్రోన్కి భాషా పరంగా ఎంతో సహయ సహకారాలు అందించారు.

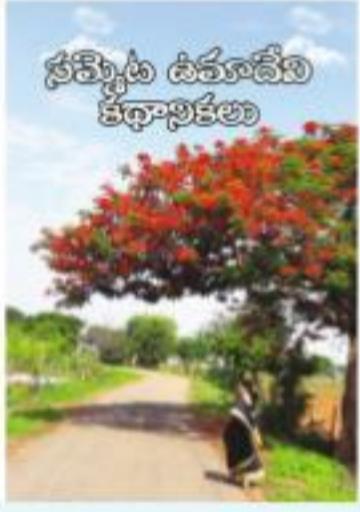
ఎన్నో వ్యయ ప్రయాసలకోర్చి, నిఘంటు నిర్మాణానికి అవసరమైన ఆంధ్ర సాహిత్యంలోని ప్రసిద్ధ గ్రంథాలన్నిటినీ తన స్వంత ధనం వెచ్చించి సేకరించి, శాస్త్రియ పద్ధతిలో తీర్చిదిద్దన బ్రోన్ నిఘంటువులు ఈనాటికి తెలుగువారికి శిరీధార్యంగా వలామణి అవుతున్నాయి. అంతేకాక నిఘంటు అచ్చుయిన తర్వాత రూపాయలు అణా పైసలలో విలువ కట్టుతరం కాని, తన ప్రాచ్య లిఖిత గ్రంథాలయాన్ని అందరికి ఉపయోగపడాలన్న కాంక్షతో సర్చారువారికి సి.పి. బ్రోన్ బహుశాకరించారు. తెలుగు భాష గురించి బ్రోన్కు స్థిరమైన కొన్ని అభిప్రాయాలు ఉండేవి. తన నిఘంటువు రచనలో బ్రోన్ అనుసరించిన పద్ధతులను పరిశీలిస్తే అవి స్పష్టమవుతాయి. తెలుగుకు సంబంధించిన త మటుకు తన పాండిత్యంతో నిమిత్తం లేకుండా తాను విదేశీయుడనే స్పుహ బ్రోన్కు ఉండేది. అందుకే “కృతిమమైన పదాలను, అర్దాలను విడిచిపెట్టాడు. పాతకులకు తగిన సూచన చేయకుండా కొత్త పలుకుబడిని అనుమతించలేదు. “కొత్త పదాలు స్పష్టించడం తేలికే. ఈ మధ్యకాలంలో (1834- 1837) స్వదేశం వెళ్లి ఉన్నా, అక్కడా తన ఉద్యోగ సంబంధమైన పనుల మధ్య తెలుగు విషయమై కృషి చేసున్న ఉన్నాడు. తిరిగివచ్చిన తర్వాత 1855లో ఉద్యోగ విరమణ చేసి శాశ్వతంగా మన దేశం విడిచి తన దేశానికి వెళ్లిపోయినా, అక్కడా ఇంకో మూడు దశాబ్దాల పాటు తాను చనిపోయేదాకా(1884) తెలుగు భాషా సాహిత్యాలకు సేవ చేసున్న ఉన్నాడు. ఆరు దశాబ్దాలకంటే ఎక్కువగానే తెలుగు భాషా సాహిత్యాల అభివృద్ధికి అవిరథ కృషి చేశాడు. అయితే తెలుగులో బ్రోన్ రాసిన గ్రంథాలంటా లేకపోతేనేం.. ఆయన తెలుగు భాషకు చేసిన అద్భుత సేవ ఆచంద్రార్గుం ఆంధ్రుల గుండెల్లో నిలిచిపోతుంది.

- ఎస్ .ఆర్.భల్లం

సహజ్యై దైర్యంగా పోరాటం..

‘ఎగ్గే కెరటం’ నవలా రచయితి శాస్త్ర పరిశోధనా ప్రపంచానికి సంబంధించిన ఈ నవలలో తనకున్న స్వేచ్ఛతో అవకాశాలను తన స్వార్ద అవసరాల ఎదుగుదల కోసం ఎంతకైనా సాహసించే సింధియా అనే మహిళ పొత్ర ఆధారంగా రచయితి డా॥ సత్యగౌతమి నవలను ఆసక్తిగా చదివేటట్టు నడిపించారు. మాలిక అంతర్జాల సాహిత్య మాసపత్రికలో ధారావాహికగా వెలువడిన ఈ నవలలో, సైంటిస్టులు ఎంత శాస్త్రియ మేధాసంపన్నత సాధించినా మానవ సహజమైన ఆశానిరాశలు, ఓర్ధవేగాన్ని సైంటిస్టులు ఎదుర్కొంటూ మనగడ సాగిస్తూ సైంటిస్టుగా నిలదొక్కుకో వాలంటే మాస్టర్ ఆఫ్ మైండ్ ఉండాలని రచయితి ‘నామాట’లో అంటారు. సింధియా, ఛట్టీ, కొశ్క, రాకేష్, బిశ్వా, పొత్రల మట్టు నవల నదుస్తుంది. సమకాలీన సాంకేతిక సమాజం ఎంత పురోగతి సాధిస్తున్నా, మానవ సహజమైన స్వార్దం, దురాశ, దుర్మార్గంలో ఎగిసిపడి అందలం ఎక్కులనే ఆరాటం పొందిన తీవ్రవైఫల్యం రచయితి ఇతివృత్తంగా ఈ నవల రచించారు. (ఎగ్గే కెరటం, రచయితి: డా. శ్రీసత్యగౌతమి, వెల: 100రూ, ప్రచురణ, ప్రతులకు: జీవి.పట్టికేషన్స్) - జయసూర్య

కథలు అంద రూ రాస్తారు కావొచ్చు, కాని కొందరు మాత్ర మే ‘మంచి’ కథలు చదివాక పార్కుడు ఒక రకమైన ట్రాన్స్ లోకి వెళ్లాడు. ఎంతోసేపటికిగాని ఆ ‘ట్రాన్స్’ లోంచి బయటకురాలేదు. రేలపూలు, జమ్మిపూలు లాంటి అడవి పూలను

మల్లె, మందార, పాగడల గుబాణింపు

ప్రేమించే రచయితి సమ్మేళ ఉమాదేవి కథలు, కథానికలు కూడా అంత ముగ్గమనోహరంగా ఉంటాయి. ఎక్కుడా కృతి మత లేని పసిపాపల్లా పలకరిస్తా యి. చదువరుల హృదయాల్ని సున్నితంగా తాకుతాయి. పారిజాతాల పరిమ జాల్మీ పంచతాయి. సేవింగ్స్ బాగున్నా (అనుభూతులు) పేరింగ్స్ మిన్ అవుతున్న కాంకీటు జంగిల్ ప్రపంచంలో, గుక్కెడు నీళ్ళకు కూడా కలిసత్యం ప్రదర్శించే మనముల మధ్య, నడి రాత్రి గోదదూకి దొంగతనంగా నీళ్ళ పట్టు కుంటుంటే ‘పోనీ లెమ్మునే మంచితనాన్ని చూపేడుతుంది రచయితి గుంటూ రు శేషంద్ర శర్మ చెప్పిన ‘ఆత్మ’ ఉంది కథల్లో మనిషిని మంచి మనిషిగా, మనసున్న మనిషిగా మారమని చెప్పే కథలివి. (సమ్మేళ ఉమాదేవి కథానికలు, వెల: 160రూ, ప్రతులకు: ప్రముఖ పుస్తకకేంద్రాల్లో లభించును) - కూర చిదంబరం

పదవాలిత్వ భరితం

తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం పూర్వ ఉపకులపతి డా. అనుమాండ్ల భూమయ్య తాజా పద్య కావ్యం ‘కబంధమోక్షం’. ఎంతటి బలవంతుడై నా గర్వం, మదాహంకారాలు నెత్తికెక్కి అకృత్యాలకు పాల్పడితే కాలమే తగిన గుణపారం నేర్చుతుందనీ, మదమాత్స ర్యాలను అణచివే స్తుందనీ ఉద్ఘోవించే రామాయణ ఇతిహసంలోని ఓ చిన్న వృత్తాంతం ఆధారంగా అత్యంత సరళమైన భాషలో వెలువరించిన చిరు కబ్బం ఈ పద్య కావ్యం. కబం ధుడి తోలినామధేయం విశ్వావసుపు. బహు అందగాడు. బ్రహ్మ వరం వలన దీర్ఘయుష్మంతుడయినాడు. అహం తలకెక్కింది. అతడి రాళ్ళన ప్రవర్తన వలన మునిశాపగ్రస్తుడై వికృతరూపం సంతరించింది. ఇంద్రుడిపై దండెత్తి వజ్జమాతంతో నిర్వీర్యాడై కబంధరూపం దాపురించిన చరిత్రహీనుడు. రావణుడు సీతను అపహరించపోయింతర్వాత సీత జాడకోసం శ్రీరాముడు అడవుల్లో సంచరిస్తుండగా కబం ధుడు తారసపడ్డాడు. రామచంద్రుడు కబంధ హస్తాలు నరికి అంతిమ సంస్కారం నొనర్చి కబంధుడికి శాపవిమోచనం గావిస్తాడు. (కబంధ మోక్షం, రచయిత: ఆచార్య అనుమాండ్ల భూమయ్య, వెల: 100రూ, ప్రతులకు: ఎ.మనస్వినీదేవి, ఉప్పల్, ప్రాదరాబాద్-39)

- రమణ వెలమకన్ని

వరంగల్ జిల్లా బడిపిల్లల కథలు, సంపాదకులు: మణికొండ వేదకుమార్,

వెల: 30రూ, ప్రతులకు: బాలచెలిమి, భూపతిసదన్, 3-6-716, హిమాయుత్నగర్, ప్రాదరాబాద్

దేశం ప్రశాంతం గానే వుంది?, రచయిత:

వి.చెంచయ్య, వెల: 20 రూ, ప్రతులకు: సాహితీనిలయం, 10-4-15ఎ, జనతాపేట నార్త్, కావలి-01, నెల్లూరు జిల్లా

యక్కులూరి శ్రీరాములు రాసిన ఆరు కథల సం పుటి

‘నల్లమల, నూర్జుహాన్’ ఇందులోని ఆరు కథల సమకాలీన సమాజానికి దర్శణం పడతాయి. ప్రస్తుత సంక్లోభ సమాజంలో ప్రజలను పట్టి పీడిస్తున్న సమస్యలకు పరిపోర్చాలు సూచిస్తాయి. ప్రస్తుతం సమాజంలో ఏ రకమైన వైద్యం ఉత్తమమైనదన్న చర్చ దాదాపుగా ‘పోరాటం’ స్థాయికి ఎదిగింది. నల్లమల అడవుల్లోని వృక్షాలు,

ఈ పుస్తకాలు అందాయి..

సృష్టికేతనం, రచయిత: సైలజ్జామిత్ర, వెల: 50రూ, ప్రతులకు: ఇ.నెం.98, సౌజన్యఎవెన్యూ, ఎన్బిఐకాలనీ, గాంధీనగర్, ప్రాదరాబాద్-80

వాటిలోని వైద్య

గుణాలను ఎత్తిచూపిస్తున్న కథను చదివిన తర్వాత కథలో పొత్రలుగా తక్కణం అడవిలోక్కలి చెట్లక్కి

మొక్కలను, ఆకులను, మూలికలను పేరు పేరునా చేతులెత్తి మొక్కలనిపిస్తుంది. కొనమెరుపు బాగుంటుంది.

‘ఏ మతాలు లేని మనిషి మనిషిగా మిగిలే దేవుడు?’ అన్న ప్రశ్నను లేవనెత్తుతుంది. ఆ అయిదుగురు కథ..కథ ప్రేమికులను, చక్కని కథలు చదవాలనుకునే వారికి అనందాన్ని, సంతృప్తిని ఇచ్చే కథల సంపుటి ఇది. రచయిత యక్కులూరి శ్రీరాములు అభినందనీయుడు.

(నల్లమల నూర్జుహాన్ (కథలు), రచయిత: యక్కులూరి శ్రీరాములు, వెల: 250రూ, ప్రతులకు: 12-3-257, సాయినగర్, ఆనంతపురం-01)

సమస్యలకు పరిష్కారం చూపిన

నూర్జపంచ్

- నిర్మిషా

(గత వారం తరువాయి)

మారు వేషంలో రాజు రాజుని పదలి రాజ్యంలోని గ్రామ ప్రాంతాలలో ప్రయాణించాడు. సామాన్యులతో కలిశాడు. వారిని మాటల్లో పెట్టి రాజుపై అభిప్రాయం అడిగాడు. వారు, అతడు రాజు అని ఊహించలేదు. కానీ వారు కూడా రాజులో దోషాలు ఏమీ చెప్పలేకపోయారు. అందరూ రాజు గొప్పదనాన్ని పొగదేవారే. తన పొగడ్లు వినీ వినీ రాజుకు విసుగు

రాజునికి ప్రయాణమయ్యాడు.

రథం రాజుని వైపు ప్రయాణమై కాస్త దూరం వెళ్లసరికి ఇరుకుదారి వచ్చింది. ఆ ఇరుగు దారిలో ఒకే రథం పోగలదు.

రథసారధి ఆ ఇరుకు దారిలోకి రథాన్ని నడిపించాడు.

అదే సమయానికి కోసలరాజు ‘మల్లిక’ కూడా తన గురించి ప్రజలు ఏమనుకుంటున్నారో తెలుసుకోవాలనిపించింది. తనలోని లోపాలు ప్రజల ద్వారా తెలుసుకుని తన పరిపాలనను మరింత న్యాయబద్ధంగా, జనరంజకంగా మలచాలని ఆయన అనుకున్నాడు.

ప్రయాణం ఆరంభించాడు. ఎక్కడకు వెళ్లినా ప్రజలు అతడి గుణగణాలు గానం చేస్తున్నారు తప్ప అతని లోపాలను ఎంచలేకపోతున్నారు.

వారణాసి రాజు ఇరుకు తోవలో రథాన్ని దూకేటప్పుడు, కోసల రాజు రథం కూడా

వారణాసిరాజు రథసారధి అన్నాడు..

“ఇద్దరూ రాజులే కాబట్టి ఎవరి గౌరవానికి భంగం కలగకుండా మనలో ఎవరో ఒకరు అడ్డు తోలగి దారి ఇవ్వాల్సి ఉంటుంది.

ఇందులో ఇద్దరిలో ఎవరు తక్కువ వయసువారో వారు పక్కకి తోలగితే దోషం ఉండదు. అవమానం ఉండదు”.

ఇద్దరు రాజుల వయసు ఒకటే.

“రాజ్య విస్తృతం ఎవరిది తక్కువో వారు అడ్డు తోలగవచ్చు”

ఇద్దరి రాజ్య విస్తృతం సమానమే.

ఆ విధంగా సైన్యం సంఖ్య, సంపద, పేరు ప్రభ్యాతులు, కులగోత్రాలు, వంశభ్యాతి వంటి విషయాలన్నీ ఇద్దరివీ సమానమే అని తేలింది.

ఎవరో ఒకరు దారి ఇవ్వకపోతే ఎవరి

అత్యున అనర్థానికి ములం

అదే ఇరుగు తోవలోకి ప్రవేశించింది.

ఇరువురి రథాలు

ఎదురెదురుగా వచ్చాయి.

ఆ ఇరుకు దారిలో ఒకే రథం వెళ్లగలుగుతుంది.

దాంతో ఒకదానికి

ఎదురుగా మరో రథం

ఆగిపోయాయి.

కోసల రాజు సారధి,

ఎదురుగా ఆగి ఉన్న

రథసారధితో అన్నాడు.

“నీ రథం పక్కకి

మల్లించు, మా దారికి

అడ్డు తోలగించు”

“నీ రథమే పక్కకు

తోలగించు. మా దారికి

అడ్డు ఉండదు” వారణాసి

రాజు రథసారధి

అన్నాడు.

“ఇది కోసల రాజు రథం.

నువ్వే అడ్డు తోలగు”.

“ఈ రథంలో వారణాసి రాజు బ్రహ్మాదత్త

కుమారుడున్నాడు. నీ రథ దారి మరల్చు”

ఇద్దరూ రాజులే అవటంతో ఇద్దరు రథ

సారథులు ఇరుకున పడ్డారు. ఆలోచించి

ప్రయాణం కూడా ముందుకు సాగదు. కానీ ఎవరో ఒకరు దేన్నో ఒకదాన్నో తక్కువ అయితే కానీ ఎవరు దారి ఇవ్వాలో నిర్ణయం కాదు.

“ఇద్దరిలో ఎవరు ఎక్కువ శీలవంతులో తెలుసుకుండాం. ఎక్కువ శీలవంతుడికి తక్కువ శీలవంతుడు దారి ఇవ్వాలి” అన్నాడు వారణాసి రథసారధి.

“మీ రాజు సదాచారం ఎలాంటిది?”

వారణాసి రథసారధి కోసల రథసారధిని అడిగాడు.

కోసల రాజు రథసారధి తమ రాజు

లోపాలను కూడా గుణాలుగా చేసి

ప్రశంసించాడు.

“మా రాజు కరినులతో కరినంగా

వ్యవహరిస్తాడు. మంచివారితో మంచిగా

వ్యవహరిస్తాడు. సాధుజనులను

సాదురీతిలోనే జయిస్తాడు. చాలా

మంచివాడు మా రాజు. కాబట్టి మా రాజుకు

మీరే దారి ఇవ్వాలి” అన్నాడు.

“ఇవి మీ రాజు గుణాలా?” అడిగాడు,

వారణాసి రథసారధి.

“అవును.. ఇవి మా రాజు గుణాలు”

“ఇవే గుణాలయితే, అవగుణాలు ఎట్లా

ఉంటాయి చెప్పు!”

“సరే. ఇవి అవగుణాలే అనుకుండాం.

వచ్చింది.

దేశం సరిహద్దుల వరకూ తిరిగాడు. ఎక్కుడా తన గురించిన చెడు మాట వినపడలేదు. దాంతో వెనక్కు మళ్లాడు. రథం ఎక్కి తన

“మీ రాజు గుణగణాలు చెప్పు!”
 “చెప్పున్నా విను. మా రాజు క్రోధాన్ని కూడా శాంతితో జయిస్తాడు. క్రూరులను కూడా దయతో గేలుస్తాడు. లాభాన్ని దాసంతో జయిస్తాడు. అసత్యాన్ని సత్యంతో ఓడిస్తాడు. అలాంటి శీలవంతుడయన మా వారణాసి రాజుతో సరితూగ గలవాడు మరొకడు లేదు. పక్కకు తప్పుకుని, మా రాజుకు దారి ఇయ్య” అన్నాడు, వారణాసి రథసారథి. ఇది విన్న కోసలరాజు రథం దిగి, వారణాసి రథానికి దారి ఇమ్మని తన రథసారథికి ఆజ్ఞ నిచ్చాడు. రథానికి ఉన్న గుర్రాలు విప్పి, రథాన్ని పక్కకి నిలిపి, దారి ఇచ్చాడు కోసల రథసారథి.
 అప్పుడు కోసలరాజు, తనకు ధర్మపదేశం చేయమని వారణాసి రాజును అభ్యర్థించాడు. అతడి కోరికను మన్మించి వారణాసి రాజు.. రాజులు చేయవలసిన పనులు, చేయకూడని కార్యాల గురించి విపులంగా బోధించాడు. ఆ ఉపదేశాన్ని స్వీకరించిన కోసలరాజు తన దేశానికి వెళ్లిపోయాడు. దానాలు, ఇతర పుణ్యకార్యాలు చేస్తూ చివరికి స్వర్గం చేరాడు.
 కథకు ముగింపుగా బుద్ధుడు చెప్పాడు.. “ఆ కాలంలో మల్లిక రాజు సారథి మొగ్గల్లానుడు. కోసలరాజు ఆనందుడు. వారణాసి రథసారథి సారిపుత్రుడు. వారణాసి రాజు నేనే!”

...

అది గోతమ బుద్ధుడు కూటాగార శాలలో నివసిస్తున్న కాలం. కూటాగారశాల అన్నది వైశాలి సమీపంలో ఉన్న నివాసం. ఇక్కడ గోడల మీద త్రికోణాకార అంచులలో నిర్మించిన చావడి ఉంటుంది. ఆ సమయంలో వైశాలిలో ఒక మంగలివాడు ఉండేవాడు. అతని తండ్రి రాజులకు, రాణులకు, రాజకుమారులకు, రాకుమారిలకు కేశాలంకారం చేస్తూందేవాడు. అతడు చక్కని శ్రద్ధావంతుడిగా పేరు పొందాడు. అతడు బుద్ధుడి ధర్మాన్ని ఆర్థం చేసుకున్నాడు. బోధ్య సంఘం శరణువేడినవాడు.
 అతడు పంచశీలాలను పాటిస్తూందేవాడు. గోతమ బుద్ధుడిచ్చే ఉపన్యాసాలను వింటూందేవాడు, పాటిస్తూందేవాడు. ఒకరోజు అతడు రాజ భవనంలో సేవ చేయటానికి వెళ్లా తన కొడుకును కూడా వెంట తీసుకుని వెళ్లాడు.
 అతని కొడుకు ఆ రోజు అప్ప రసలను తలదన్నే రీతిలో అందంగా అలంకరించుకుని ఉన్న లిచ్చవి కుమారిని చూశాడు. ఆమె అందానికి దాసుడైపోయాడు. ఇంతికి తిరిగి వచ్చిన తరువాత తండ్రితో చెప్పాడు.. “ఈ

తండ్రిమాట వినలేదు. తల్లిమాట వినలేదు. సోదరీ సోదరుల

మాటలు వినలేదు. బంధువుల మాటలు వినలేదు.

ఇరుగు-పొరుగువారి మాటలు పట్టించుకోలేదు, స్నేహితుల మాటలు వినిపించుకోలేదు. ఎవరెవరో అతడికి హితబోధ చేయాలని ప్రయత్నించారు. విఫలమయ్యారు. అతడు తిండి తిప్పలు మానేసి, ఒకరోజు మరణించాడు.

అందమైన

లిచ్చవికుమారి లభిస్తే

నేను జీవించి ఉంటాను. లేకపోతే ఇక్కడే, ఇప్పుడే మరణిస్తాను” అన్నాడు.

తండ్రి ఎన్ని రకాలుగా చెప్పినా వినలేదు.

అన్నం తినటం మానేశాడు. నీట్లు తాగటం మానేశాడు. నీరసంతో మంచం పట్టాడు.

ఇంట్లోవాళ్లందరూ అతడికి మంచి చెప్పాలని ప్రయత్నించారు. తండ్రిమాట వినలేదు.

తల్లిమాట వినలేదు. సోదరీ సోదరుల

మాటలు వినలేదు. బంధువుల మాటలు వినలేదు.

ఇరుగు-పొరుగువారి మాటలు పట్టించుకోలేదు, స్నేహితుల మాటలు వినిపించుకోలేదు.

ఎవరెవరో అతడికి హితబోధ చేయాలని ప్రయత్నించారు. విఫలమయ్యారు.

వృత్తాంతం

తెలుసుకోవాలన్న

కుతూహలం జనించింది.

“ఆర్య.. నా కుమారుడు పూర్వ జన్మలోనూ తగని కోరికతో నాశనం అయ్యడన్నారు. ఆ గాథను వివరించండి” అభ్యర్థించాడు.

అతడి అభ్యర్థను మన్మించి బుద్ధుడు గత జన్మ గాథను వినిపించటం ఆరంభించాడు.

...

అది వారణాసిలో బ్రహ్మదత్తుడు రాజ్యం చేస్తున్న కాలం.

ఆ కాలంలో బోధిసత్యుడు హిమాలయాల ప్రాంతంలో సింహం కడుపున పుట్టాడు.

అతడికి ఆరుగురు తమ్ముళ్లు, ఒక చెల్లెలు ఉండేవారు. వారందరూ కాంచన గుహలో నివసిస్తుండేవారు.

ఆ గుహకు కాస్త దూరంలో వెండికొండతో ఒక స్ఫుర్తిక గుహ ఉండేది. అందులో ఒక నక్క నివసిస్తుండేది.

కొన్నాళ్లకు సింహం తల్లిదండ్రులు మరణించాడు.

తల్లిదండ్రులు మరణించటంతో బోధిసత్యుడు తన సోదరీ, సోదరుల బాధ్యతను స్వీకరించాడు. తాను వేటాడి ఆహరం తెచ్చి వాటికి పెట్టేవాడు. పెద్దవయిన తరువాత సోదరులంతా వేటకు వెళ్లేవారు. సోదరి మాత్రం గుహలో ఉండేది.

స్ఫుర్తిక గుహలో ఉన్న నక్క సోదరి సింహాన్ని చూసి మోహించింది. దాన్ని వివాహమాడాలని నిశ్చయించుకుంది.

ఒకరోజు సోదరులంతా వేటాడటానికి వెళ్లినప్పుడు సోదరి సింహం గుహలో

బంటరిగా ఉన్నప్పుడు నక్క గుహ దగ్గరకు వెళ్లింది.. “నేను నిన్ను ప్రేమించాను. నన్ను వివాహమాడు” అంది. “ఛీ.. నేను సింహం, నువ్వు నక్క. నీకూ నాకూ కుదరదు. అర్వత లేనిదానికి ఆశపడకు” అంది, సింహం.

“నాకు ఎందుకు అర్వత లేదు? నాకు నాలుగు కాళ్లన్నాయి. నీకూ నాలుగు కాళ్లన్నాయి. నీకూ తోక ఉంది. నాకూ తోక ఉంది. నీకూ పశ్చన్నాయి. నాకూ పశ్చన్నాయి. నీ భర్తగా స్వీకరించు” అంది నక్క.

(ఇంకా ఉంది)

అతడు తిండి తిప్పలు మానేసి, ఒకరోజు మరణించాడు.

అతడి తండ్రి బాధను భరించలేకపోయాడు.

ఒకరోజు బుద్ధుభగవానుడి దర్శనం

వల్లనయినా మనశ్శాంతి లభిస్తుందేమోనని వనానికి వెళ్లాడు. బుద్ధుడికి ప్రణామాలు

ఆచరించి ఒక మూల కూర్చున్నాడు.

“ఇన్ని రోజులు కనబడలేదేమిటి?” ప్రేమగా

అడిగాడు, బుద్ధుడు అతడిని.

బుద్ధుడు ప్రదర్శించిన ఆవ్యాజమైన ప్రేమకు అతడి కళల్లోంచి జలజలా నీట్లు రాలేయి.

గద్దదికమైన స్వరంతో జరిగినదంతా

వివరించాడు.

విన్న బుద్ధుడు సానుభూతితో “బాధపడకు.

నీ పుత్రుడు ఈ జన్మలోనే కాదు, పూర్వం

కూడా ఇలా తగని కోరికతో నాశనం

అయ్యడు”.

అది విన్న అతడిలో తన పుత్రుడి గత జన్మ

చిలుక గోరింకల పెళ్ల

కథ

అనగనగా ఒక చెట్టుపైన చిలుక నివసిస్తూ వుండేది, చిలుకపలుకులు చాలా ఇంపుగా వుండడంతో మిగతా పక్కలు సాయంత్రం అయ్యే సరికి చిలుక చెంతకు చేరి కబుర్లాడేవి, ప్రతిరోజు ఆ దరిదాపుల నుంచి ఒక తీయన కంఠం వినిపించేది. ఈ గొంతు ఎవరిదో చూడ్దామని ఒకరోజు ఆ శబ్దం వచ్చేదిశగా పెళ్లింది చిలుక. ఒక చెట్టు కొమ్ముపై కూర్చుని గోరింక కూస్తూ కనిపించింది.

ఆ రోజు ఈ రెండింటి మద్దా స్నేహం కుదిరింది. అప్పటి నుండి రెండు కలిసే వుండేవి. ఒకర్ని విడిచి ఒకరు వుండేవారు కాదు. ఈ విషయం మిగతాపక్కలకు తెలిసిపోయింది ఒకరోజు వాటిని గద్ద ఏకాంతంగా కలిసింది.

‘చిలుకా గోరింకల్లా కలకాలం కలిసి మెలిసి వుండండి అని మనుషులు అంటుంటే ఏదోలే అనుకున్నాను, ఇప్పుడు మిమ్మల్ని చూసాక ముఖ్యటేస్తోంది, మీరు ఒప్పుకుంటే అందరం మాట్లాడుకుని మీకు ఘనంగా పెళ్లి చేస్తాం’ అంది గద్ద. చిలుకగోరింక సరే అని ఒప్పేసుకున్నాయి. పక్కలన్నీ ఒకచోట చేరి ఈ విషయాన్ని చర్చించుకున్నాయి. ఆ మరుసటి రోజే చిలుక కనిపించలేదు. అన్ని ఆశ్చర్యపోయాయి. ఆందోళన చెందాయి. గోరింక బాగా నిద్రపోయాక చిలుకను ఎవరో పట్టుకెళ్లారని బోరున విలపించింది. ఇదంతా వేటగాడి వనే అని గ్రహించి, గద్ద ఒక పిల్లిని ‘వేటగాడు చిలుకను ఎత్తుకెళ్లాడు, అన్ని ఇళ్లల్లోకి నువ్వు నేరుగా వెళ్లగలవు, ఏ ఇంట్లో చిలుకను బంధించారోచూసి విడిపించుకురా’ అని పంపించింది గద్ద. ఆ రోజురాత్రి తిన్నగా పెళ్లి చిలుకను విడిపించి తీసుకెళ్లింది పిల్లి. పక్కలన్నీ ఆనందించాయి.

‘చిలుకను బంధించిన ఆ వేటగాన్ని ఊరికే వదలకూ డడు. ఈ రాత్రికే పులిని పంపించి, ఆ వేటగాన్ని చంపిస్తాను’ అంటూ కోపంగా రగిలిపోయింది గద్ద. ‘పద్మ అంతపని చేయద్దు. వేటగాడికి తప్పు లేదు, అతను నన్ను బాగా చూసుకున్నాడు, సమయానికి

గింజలు వేసి కడుపు నింపాడు, జోస్యం చెప్పడం నేర్చించాడు. అతని నుంచి నాకు మంచే జరిగింది కానీ చెడు జరగలేదు. ఆ వేటగాడు చాలా మంచివాడు’ అంది చిలుక. పెంచుకోవడం కోసం వేటాడినా తప్పులేదు, అలాంటి వేటగాడికి మనం రుణపడి వుంటాం. అతన్ని కూడా పెళ్లికి పిలవండి’ అంది గద్ద. చిలుక గోరింకల పెళ్లికి అన్ని ఏర్పాటు చేస్తున్నారు. కాకి అన్నిటికి పెళ్లి కబురు ఆహ్వానం పంపింది. నెమలి పెళ్లి పందిరి అందంగా తీర్చిదిద్దింది.

అతిథులు వుండడానికి పావురం గూళ్లు ఏర్పాటు చేసింది. రాత్రి పాట కచేరితో అలరించడానికి కోయిల సిద్ధంగా వుంది, వచ్చిన బంధువులను పందిట్లోకి ఆహ్వానించే పనిలో పడింది పిచ్చుక. స్వాగత ద్వారం దగ్గర పాలపిట్ట ముస్తాబై నిలబడి వచ్చిన వారికి పన్నిరు చల్లుతోంది. కప్ప తబలా వాయస్తుంటే.. మేక మేళం ఊడుతోంది. మరుసటి రోజు తెల్లవారుజామున పెళ్లి. చిలుక గోరింక సమీపంలోని పుట్ట చుట్టూ తిరిగారు. పుట్టలోని నాగేం ద్రుదు పడగవిప్పి ఇద్దర్ని ఆశీర్వదించాడు.

గద్ద మాత్రం పెళ్లి వనుల హడావుడిలో నిలిచిపోయింది. పెళ్లికి అన్ని పక్కలతోబాటు కొన్ని జంతువులు కూడా హజరైనాయి. తెల్లవారుజామున ముహూర్తం సమయం వచ్చిందని కోడి కూత వేయగానే చిలుక గోరింక పెళ్లి పీరలపైన కూర్చున్నారు. కొంగ మాత్రం జపిస్తూ తాళికట్టే కార్యక్రమం ముగించింది. చివరిగా వచ్చిన వేటగాడు తనకు తగినంతలో గింజలు వగైరా తెచ్చి పెళ్లి భోజనాలు ఏర్పాటు చేసాడు, అలా చిలుక, గోరింకల పెళ్లి ముఖ్యటగా జరిగిపోయే సరికి అన్ని పక్కలు ఎంతో ఆనందించాయి. ‘కలిసి వుంటే కలదు నుఫం అంతే ఇదే కదూ’ అని గద్ద సంబరపడింది.

- నరెద్దుల రాజారెడ్డి

కుసుమంతిల్లు

వార్త ఆఖివారం

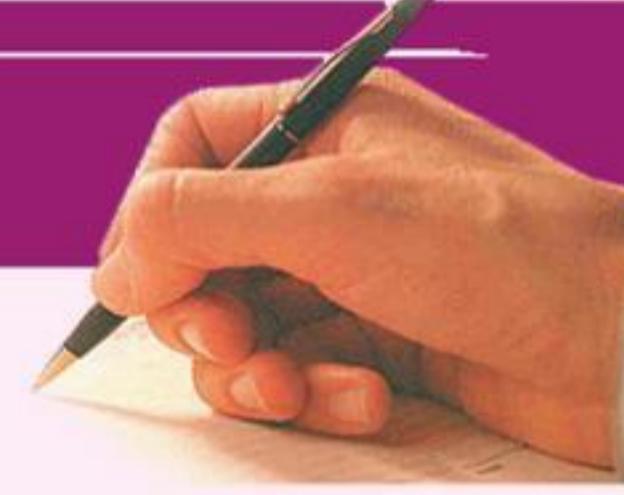
బాలగేయం

చదువు సాగేదలా!

వేణుగోపాలు
మాధవకృష్ణ
మా బాధలు
ఆలకించుస్వామి
మా చదువులు సాగేదలాగా
మా భవిష్యత్తు ఎదిగేదలాగా
నెరవేరేడెట్లగా
మేము ఉన్నత శిఖరాలు
ఎక్కుడెట్లగా
మా బాలలోకానికి
భవిష్యత్తు వెలుగు నీవేగా
ఈ కరోనా మహమ్మర్చిని
హతమార్చి ప్రపంచాన్ని
కాపాడు స్వామీ
మా చదువులు
చల్లగా సాగేనీ
బడిగంట
గజగణా మోగేనీ
బడి తలుపులు తెరువని
స్వాగతాలు పలకనీ
గురుదేవులు పాఠాలు
బోధించనీ
ఆన్‌లైన్ పాఠాలు
నశించనీ
బాలల భవిష్యత్తు
చిగురించని.

- ఎస్.జయచంద్రారెడ్డి

హలీస్ ప్రైండ్...

చిన్నారుల ప్రశ్నలకు

వార్త సిఎండి, మేనేజింగ్ ఎడిటర్

గిరీష్ అంకుల్ సమాధానాలు

- ఎస్.సుహస్సిని, నూజివిడు

ప్రశ్న: గిరీష్ సంఖీ అంకుల్ గారికి నమస్తే! వర్షాలు ఎలా పడుతున్నాయి?

రుతుపవనాల పాత ఏమిటి?

జవాబు: సుహస్సిని! వర్షాలు కురవడానికి నైరుతి రుతుపవనాలు కారణం. మన దేశం కింది భాగం భూమధ్య రేఖను ఆనుకున్నట్లుగా ఉండి, పైభాగం యావత్తూ సమశీలోష్ట మండలంలో విస్తరించి వుంది. ఈ దృష్ట్యాన్, దేశం అధిక భాగం ఉష్ణమండల ప్రభావానికి లోనై వుంది. వేసవి కాలంలో భూ ద్రవ్యరాశి అధిక పరిమాణంలో ఉష్ణాన్ని స్విగించడం వల్ల ఇక్కడ అల్పపదీన ప్రాంతం ఏర్పడుతుంది. ఈ పీడనాన్ని మితిమీరిన పీడనం ఆని చెప్పవచ్చు.

ఈ అల్ప పీడనం వల్ల తులనాత్మకంగా అధిక పీడన ప్రాంతాలైన సముద్రాల నుంచి పవనాలు దేశంలోకి వీస్తాయి. ఇవి ఆర్గాటతో నిండివుండడం వల్ల వర్యత ప్రాంతాలలో వర్షం సంభవిస్తుంది. ఇలా అధిక పీడన ప్రాంతం నుంచి అల్పపీడన ప్రాంతాలలోకి పవనాలు ఒక నిర్మిత రుతువుల్లో వీస్తాయి. అందుకే పీటిని రుతుపవనాలు అంటారు. ప్రపంచ దేశాలలో ఎక్కడా లేని విధంగా మన దేశంలో మాత్రమే రుతుపవనాల వర్షపాతం ఉంటుంది. ఈ రకమైన శీతోష్ణ స్థితినే ఉష్ణమండల రుతుపవన శీతోష్ణ స్థితిగా వ్యవహరిస్తారు. వాస్తవానికి మన దేశంలో రెండు రకాలైన రుతుపవనాలతో వర్షపాతం సంభవిస్తుంది. అవి నైరుతి రుతుపవనాలు, ఈశాస్య రుతుపవనాలు. జూన్-సెప్టెంబర్ నెలల్లో వచ్చే వర్షాన్ని నైరుతి రుతుపవనాల వర్షంగా పిలుస్తారు. ఈ సమయంలో చేసే వ్యవసాయాన్ని ఖరీఫ్ సీజన్సగా వ్యవహరిస్తారు. దీని ప్రభావంతో మొత్తం నాలుగు నెలలు వర్షం పడాల్సి వుంది. మన దేశంలో పదే మొత్తం వర్షపాతంలో సుమారు 85 శాతం రుతుపవనాలతోనే వర్షం కురుస్తుంది.

13 జూన్ 2021

ఆదివారం వార్త 17

వెనిస్ మనిగిపోతుందా? (7వ పేజీ తరువాయి)

ప్రస్తుతం వెనిస్లో అనేక పరిశ్రమలు మూడేసారు. అన్నింటినీ ప్రధాన భూమిపైకి మార్చేసారు. గత 15 దశాబ్దాలుగా వెనిస్ వాసులు భూగర్జు జలాలను వాడుతున్నారు. భూమిలోపలి మంచి నీటిని వాడటం వల్ల భూమి లోపలి పొరల్లో ఖాళీ ఏర్పడి వెనిస్ నగరం కుంగిపోతుంది. 1966లో జరిగిన ఫోర వరదలతో వెనిస్ నగరం మనుగడపై అనుమానం ప్రారంభమైంది. వెనిస్ దీవుల్లోని చిత్తది నేలపై లక్ష్మలాది చెక్కుదిమ్మలు దించి, వాటిపై రాళ్ళను అమర్చి వెనిస్ నగరాన్ని నిర్మించారు. ఈ చెక్కుదిమ్మలు ఒక్కొక్క శతాబ్దానికి ఏదు సెంటీమీటర్ల వంతున కిందికి దిగిపోతున్నాయి. వెనిస్ నగరం మనిగిపోకుండా కాపాడటానికి ప్రభుత్వ పరంగా, స్వచ్ఛంద సంస్థల పరంగా అనేక పథకాలు, ప్రణాళికలు అమలుచేశారు. పరిశ్రమల కోసం భూగర్జు జలాలను వాడటం వల్ల ఇక్కడి భూమి కొంత కుంగుతోందని గుర్తించి, భూగర్జు జల వాడకాన్ని ప్రభుత్వం నిప్పించింది. దాంతో దీవుల్లో భూగర్జుంలోని నీటి ఒత్తిడిని

పెంచదం సాధ్యమైంది. ఈ కారణంగా వెనిస్ నగరం భూమిలోకి కుంగిపోవటం ఆగిపోయిందని కొన్ని అధ్యయనాల ద్వారా తెలుస్తోంది. అయితే ఇందులో అనేక సందేహాలు ఉన్నాయి. వెనిస్ నగర భద్రత గురించి ప్రపంచ వ్యాప్తంగా గల అనేకమంది వెనిస్ ప్రియులకు ఆందోళన కలిగిస్తుంది. ఇప్పటికీ వరదలు, తుపానులు వచ్చినప్పుడు వెనిస్ చిగురుటాకు వటమతుంది. సముద్ర నీటిమట్టం పెరిగిన ఇటువంటి అనేక సందర్భాలలో వెనిస్ నగరంలోని ఇణ్ణల్లో సైతం సీత్లు రావడం కలవరపెదుతుంది. 20వ శతాబ్దపు ప్రారంభం నుండి అట్టియాటిక్ సముద్ర మట్టం పెరుగుతూ చోచ్చుకుని వస్తుంది. ఆ కారణంగా వెనిస్లోని అన్ని భవనాల మొదటి అంతస్తు ఖాళీగా ఉంచాల్సి వస్తోంది. ఈ ముంపు ఏటా రెండు మిలీమీటర్ల మేరకు ఉండని అంచనా. వెనిటేనియన్ లాగూన్ ప్రాంతంలో సముద్ర మట్టం పెరుగుతోంది.

ఈ కారణంగా వెనిస్ నగరం తూర్పు వైపుకు వంగినట్లుగా ఉండని పరిశోధకులు కనుగొన్నారు. ప్రస్తుతం వెనిస్లో పరిశ్రమలు తగ్గిపోయాయి. వెనిస్ను కాపాడుకోవాలని అక్కడి ప్రజలు శవేటికలతో ఊరేగింపు చేసారు. వెనిస్ భద్రత గురించి ఇక్కడి ప్రజలతో పాటు ప్రపంచవ్యాప్తంగా అనేకమంది పర్యాటకులు అందోళన చెందుతున్నారు. వరదలు, సునామీలు, తుపానులు వచ్చినప్పుడు వెనిస్ విపత్తులకు గురవుతోంది.

ఇలాంటి సమయాల్లో నిర్మాణాలు కూలిపోకుండా కాపాడటం ఓ పెద్ద సమస్యగా మారిపోయింది. ఇటువంటి సంఘటనలు చూసి అనేకమంది వెనిస్ను విడిచిపెట్టి వెళ్లిపోయారు. రాను రాను వెనిస్ కేవలం పర్యాటకులకు మాత్రమే అందుబాటులో ఉంటుందన్నా అతిశయోక్తి కాదు.

- పేక్ అబ్బల్ హాకీం జాని

కావలసినవి: ఉడికించిన బంగాళాదంపలు: నాలుగు, బ్రెడ్ పొడి: రెండు పేబుల్సుస్సు, మైదా: అరకప్పు, పనీర్: కప్పు, క్యాబేజీ, క్యాలీఫవర్ తరుగు: కప్పు చొప్పున, పచ్చిమిర్చి: నాలుగు, అల్లం తరుగు: చెంచా, వెన్న: రెండు పేబుల్సుస్సు, కొత్తిమీర తరుగు: అరకప్పు, పుదీనా తరుగు: ఎండు చెంచాలు, కారం, పసుపు: అరచెంచా చొప్పున, ఉప్పు: తగినంత, గరంమసాలా, చాటమసాలా: పావుచెంచా చొప్పున, నూనె: వేయించేందుకు సరిపడా.

తయారుచేసే విధానం: బంగాళాదుంపల్నీ ఓ గిన్సోలోకి తీసుకుని మెత్తగా చేసుకోవాలి. తరువాత నూనె తప్ప మిగిలిన పదార్థాలన్నీ వేసుకుని అన్నింటినీ కలిపి కబాబ్ల మాదిరి చేసుకోవాలి. వీటిని కాగుతోన్న నూనెల వేసి ఎర్గా వేయించుకుని తీసుకోవాలి.

చికెన్ మెజెస్టిక్ కు కావలసినవి: సన్నగా కోసిన చికెన్ ముక్కలు: రెండు కప్పులు, మజ్జిగా: కప్పు, ఉప్పు: తగినంత, నూనె: వేయించేందుకు సరిపడా, మొక్కజోన్సుపిండి: పావుకప్పు, వెల్లుల్లి

వెజిటబుల్ కబాబ్

తరుగు: రెండు పేబుల్సుస్సు, కరివేపాకు: ఒక రెబ్బ, అల్లంవెల్లుల్లి ముద్ద: పేబుల్ స్సున్, పచ్చివిర్చి: మూడు, పసుపు: అర చంచా, కారం, ధనియాలపొడి: పేబుల్ స్సును

చొప్పున, గరంమసాలా: పావుచెంచా, సోయాసాన్, వెనిగర్: చెంచా చొప్పు, పెరుగు: పావుకప్పు, ఉల్లికాడల తరుగు: పావుకప్పు, కొత్తిమీర తరుగు: పావుకప్పు, నిమ్మరసం: ఎదు చెంచాలు.

తయారు చేసేవిధానం: ఓ కప్పులో మజ్జిగ, మూడు చెంచాల నిమ్మరసం, తగినంత ఉప్పు వేసుకుని బాగా కలపాలి. ఇందులో చికెన్ ముక్కల్ని వేసి రెండుగంటలు ఫ్రైజ్లో పెట్టాలి. తరువాత తీసి, మజ్జిగ పిండేసి ఓ గిన్సోలో వేసుకోవాలి. వీటిపై మొక్కజోన్సుపిండి వేసి బాగా కలపాలి.

ఈ ముక్కల్ని కాగుతోన్న నూనెలో వేసి ఎర్గా వేయించుకుని తీసుకోవాలి. మరో కడాయిని స్పోషైన పెట్టి రెండు పేబుల్ స్సున్ నూనె వేయాలి. తర్వాత చికెన్ముక్కలు, నూనెలా వేసి ఉడి కించి, దించాలి.

రూపాయికే వైద్యసేవలు

ప్రస్తుత పరిస్థితుల్లో పేదవాడికి కాదు..

దిగువ, ఎగువ మధ్య తరగతి వారికి కూడా ప్రాథమిక అవసరాలైన విద్య, వైద్యం అందుబాటులో లేవనేది అక్కర సత్యం. జ్యారమో, దగ్గర్ వస్తే వీధి చివర ఉన్న ఆర్.ఎం.పీ., సాధారణ ఎంబీబీఎస్ డాక్టర్ దగ్గరకు వెళ్లినా కనీసం రెండు వండల రూపాయల ఫీజు చెల్లించాలి. అలాంటి ఒ పేరున్న వైద్య సంస్థలో పని చేస్తున్న ప్రొఫెసర్ కేవలం రూపాయికే పేదలకు వైద్యం చేస్తున్నారంటే వైద్యే నారాయణ్ హరి స్పృరణకు వస్తుంది.

డాక్టర్ శంకర్ రామ్చంద్రానీ ఒడిశాలోని సంబల్పుర్ జిల్లా బుర్లా పట్టణంలో ఉన్న 'వీర సురేంద్ర సాయి ఇన్స్టిట్యూట్' ఆఫ్ మెడికల్ సైన్సెస్ అండ్ రీసర్చ్/విమ్సర్ లో అసిస్టెంట్ ప్రొఫెసర్. అక్కడే ఆయన ఇటీవల ఏర్పాటు చేసిన 'ఒక రూపాయి క్లినిక్' ఆచట్టుపక్కల పేదవారి పాలిట పెన్సిఫిలా మారిది. అఱగారిన జనం ఆయనను దేవుడిగా కొలుస్తున్నానరు. ఎవరికి ఏ రోగం వచ్చినా, డాక్టర్ శంకర్ దగ్గరకు వెళితే ఫీజు కింద కేవలం రూపాయి మాత్రమే తీసుకుంటారు. "నేను విమ్సర్లో సీనియర్ రెసిడెంట్‌గా చేరాను. అక్కడి నిబంధనల ప్రకారం ఒక రెసిడెంట్ ఉద్యోగ వేళలు పూర్తయిన తరువాత ప్రైవేట్ ప్రాక్ట్స్ చేయకూడదు. అయితే పేదవాడికి రూపాయికే వైద్యం చేయాలనే కోరిక నాకు ఎప్పటినుంచో ఉంది. ఈ మధ్యనే అసిస్టెంట్ ప్రొఫెసర్గా పదోన్నతి పొందడంతో డ్యూటీ ముగిసిన తర్వాత ప్రైవేట్ వైద్యం చేసే

అవకాశం లభించింది. దాంతో ఆలస్యంచేయకుండా నేను అద్దెకు ఉంటున్న ఇంటినే ఆసుపత్రిగా మార్చి, పేదలకు రూపాయికే వైద్యం అందిస్తున్నా" అన్నారు. ఎందుకంటే!

పేదలకు వైద్య సహాయం చేయాలనుకునే ఆశయం ఉన్న డాక్టర్ ఉచితంగా కాకుండా రూపాయి ఫీజుగా పెట్టడంలో

ఆంతర్యం ఏమిటి? ఈ ప్రశ్నకు డాక్టర్ శంకర్ వద్ద స్పృష్టమైన సమాధానం ఉంది. "ఏదో నా దయతో ఉచితంగా చికిత్స చేయించుకునున్నామనే ఆత్మన్యానత భావన రోగులకు రాకూడదనే రూపాయి ఫీజు పెట్టాను. ఎంతో కొంత చెల్లిస్తున్నారు కనుక ఫీజు ఇచ్చే చికిత్స చేయించుకున్నామనే భావన వారికి కలుగుతుంది" అన్నారాయన. బుర్లా పట్టణంలోని కచ్చా మార్కెట్ ఏరియాలో ఉన్న ఈ రూపాయి క్లినిక్ ఉదయం గంటసేపు (7-8), సాయంత్రం గంటసేపు(6-7) తెరిచి ఉంటుంది. ఒకవైపు విమ్సరలో ఉద్యోగ బాధ్యతలు నిర్వహిస్తానే మురికివాడల్లో ఉన్న నిరుపేదలకు, వృద్ధులకు, అంగవైకల్యం ఉన్నవారికి వైద్య సేవలు అందిస్తున్నారు శంకర్.

ఈ సమాజ సేవలో ఆయన భార్య శిఖా రామచంద్రానీ సహకారం తోడైంది.

దంత వైద్యురాలైన శిఖా భర్తతో కలిసి పేదలకు వైద్యం చేస్తోంది. ఇటీవల క్లినిక్ ప్రారంభించిన తొలి రోజే నలబై మంది వరకు వచ్చారంటే స్పందన ఏ

స్థాయిలో ఉందో అర్థం చేసుకోవ్చు. గతంలోనూ ఒక కుఘ్రారోగిని తన చేతల్లో మోసుకెళ్లు ఆయన ఇంటివద్ద దిగబెట్టి వచ్చిన సందర్భంలో శంకర్ వార్తల్లోకి ఎక్కారు. కంఠాని సమయంలో ఆయన సేవలను అందరూ మెచ్చుకున్నారు. "ఒక నర్సింగ్ హోమ్ పెట్టమని బతికున్నప్పుడు మాతాత

కోరాడు. కానీ దానికి చాలా పెట్టుబడి కావాలి. అంత పెట్టుబడి పెట్టి, పేదలకు రూపాయికే వైద్యం అందించలేం. అందువల్ల సాదాసీదాగా రూపాయి క్లినిక్సు ప్రారంభించాను" అంటున్నారు డాక్టర్ శంకర్. □

సంఘమంట పవర్

“నిలువునా చీలిపోయిన ఆ కుటుంబం మళ్ళీ కలుస్తుందనే నమ్మకమే పోయింది. అయినా మీసాల రాయుడు ఉండేటప్పుడే మన ఊళ్లో వాళ్లదే పెద్ద కుటుంబం. జమిందార్ దర్జా వెలగబెట్టిన ఆ రాయుడుగారు పోయిన తరువాత ఈ పిలకాయలు వంతాలకు, పట్టింపులకు, పౌరుషాలకు పోయి కుటుంబం గుట్టు రట్టు చేసుకుంటూ రచ్చకెక్కారు. మళ్ళీ కలిస్తే ఆ కుటుంబాన్ని కళ్లారా చూడాలని వుంది” రామాపురం రచ్చబండ దగ్గర పిచ్చాపాటి మాట్లాడుకుంటున్న మూడు కాళ్ల ముసలివాళ్లందరిలోనూ పెద్ద ముసలివాడు అంటున్న మాటలివి.

“అయినా ఆ రోజులే వేరు చిన్నాయినా! ఇప్పుడంతా డబ్బు డబ్బు డబ్బు. రాయుడుగారైతే డబ్బుకన్నా మనుషులకి మనుషులకి విలువిచ్చేవారట!” ఓ చిన్న ముసలివాడు ధృవపత్రం. రాయుడుగారి కుటుంబమే రామాపురానికి మోతుబరి కుటుంబం. రాయుడు బణికిపున్నంత కాలమూ అతని చెప్పుచేతల్లోనే వుండేది ఆ కుటుంబం, ఆ ఊరు. అతగాడు కాలం చేసిన తరువాత ఆ కుటుంబంలో లుకలుకలు మొదలయ్యాయి. రాయుడుగారి కొడుకులు పరశురామునాయుడు, వల్లభరాయుడు మధ్య పొరపాచ్చలోచ్చాయి. దానికితోడు వాళ్ల ఒక్కగానోక్క తోబుట్టుపు, రాయుడు ముద్దుల కూతురు రాణీకాసులమ్మ మొగుచ్చి తీసుకొచ్చేసి పిల్లా పాపలతో ఆ ఇంట్లోనే తిఫ్ఫ్యువేసింది ఆస్తికోసమని. రాయుడు దగ్గర భయంతో ఎవరూ మాట్లాడలేకపోయినా అతను పోయిన తరువాత మాత్రం నీ పెళ్లాం, పిల్లల వల్ల డబ్బు వృద్ధా అవుతుందని ఒకడంటే, అసలు నీ పెళ్లాం పిల్లలే కదా డబ్బుని మంచి నీళలా ఖర్చు చేస్తుందని మరొకడు వాదించేవాడు. అయినా మీ యిద్దరికీ ఆస్తులిచ్చి నాన్న తప్ప చేసాడు, డబ్బుని ఆదా చెయ్యడం, పొదువుగా ఖర్చు చెయ్యడం మీకు, మీ పెళ్లాలకి, మీ పిల్లలకి తెలీదంటూ రాణీకాసులమ్మ ముక్కాయింపు యిస్తుండేది. శక్కని లాంటి ఓ దూరపు బంధువు ఆ ఇంట్లో చేరి వాళ్ల మధ్య అగాధాన్ని మరింత పెంచేసి యింటిని మూడు ముక్కలు చేసేశాడు.

ఇప్పుడు ఆ ఇల్లు మూడు ముక్కలవ్వడమే కాదు.. పూరూ మూడు వర్గాల పోరుతో అతలాకుతలమౌతుంది. డబ్బు, భూమి, భవనాలు ఇతర ఆస్తులు అంతస్తులు వున్నాయన్న గర్వంతో ఆ ఇంట్లో ఎవరూ పెద్దగా చదువుకోలేదు. చదువంటే ఆ ఇంటికి పడదు. ఆ పూళ్లోనూ చదువుకోవాలన్న ఆశ వున్నవారికి ఆ కుటుంబమంతా పరోక్షంగా ఏకమైనా సరే ఆదిలోనే తుంచిపారేస్తుంది. అందుకే ఆ పూళ్లో ప్రాథమిక పారశాల వున్నా లేనట్టే. అంగన్యాడీ వున్నా లేనట్టే. బడి టీచర్చి పిలిచి “ఓ పూరికి తెగక్కుపడిపోకండి.. ఈ పూరు సంగతి మీకు తెలీదు.. మీరు ఎడ్డమంటే తెడ్డమంటారు ఈ పూరి

జనాలు. పిల్లల్ని మందలించినా తప్పా. సదువు పేరుతో అధిక శ్రద్ధ తీసుకున్నా పొరపాటే. ఎదానికేమైనా

- ఎం.వి.సౌమి

మిమ్మల్నే నిందిస్తారు, తరువాత మీ యిష్టం” అంటూ టీచర్స్ కి అర్థమయ్యా అర్థమవ్వనట్లు చెప్పి ఈ పూరు పిల్లలకి సదువు సెప్పండి కానీ మరీ అంత శ్రద్ధ తీసుకోకండి” అని ఆ కుటుంబ పెద్దలే సూచించడంతో - “ఎందుకొచ్చిన గొడవ” అనుకుంటూ ఆ పూరు స్వాల్ టీచర్స్, అంగన్యాడి పర్కుర్ వాళ్ల విధులు తూతూ మంత్రంగా నడుపుకుంటూ పోతున్నారు.

...

ఎక్కుడినుండి వచ్చాడో తెలీదుగానీ సూర్యారావు అనే కురాడు ఆ పూరికి దేవుడులా దిగివచ్చాడు. వచ్చి రాగానే రాయుడు కొడుకుల్ని, కూతుర్ని కలుసుకున్నాడు.

“రాయుడుగారంటే మా తాతకి, నాయనమ్మకి చాలా అభిమానం. మీ తండ్రిగారి దయవల్లే వాళ్ల అమెరికాలో సెటిలై వందల కోట్లు సంపాదించారు. ఈ మధ్యనే వాళ్ల చనిపోయారు. చివరి కోరికగా నన్ను ఇండియాకి పోయి రాయుడు కలలుగన్న గ్రామంగా రామాపురాన్ని మార్చమన్నారు” అని

వాళ్లకి చెప్పి, గ్రామ అభివృద్ధి కార్యక్రమాలకి నాందిగా శ్రీరామనవమి రోజు ఘనంగా సీతారాముల కల్యాణం జరిపించి గ్రామస్తులందరికి ‘రాయుడు అన్నదానం’ అన్న కార్యక్రమం పెట్టించాడు. పాడుబడిపోయిన రామాలయం అతని దయ వల్ల మళ్ళీ మరమ్మత్తులకు నోచుకొని నూతన కళతో ముస్తాబయింది. తండ్రి పేరుతో సాగుతున్న తంతు కాబట్టి రాయుడి కొడుకులు, కూతురు కుటుంబాలతో హజరయ్యారు ఆ కార్యక్రమానికి.

రెండో విడతగా ‘రాయుడు స్వాప్చభారత్’ పేరుతో గ్రామాన్ని పరిశుభ్రపరిచే కార్యక్రమానికి శ్రీకారం చుట్టాడు. తండ్రిపేరు వుంది కాబట్టి కాస్తా అయిష్టంగానైనా తమ వంతు సాయం చేశారు రాయుడు కొడుకులు, కూతురు. మూడో విడతగా ‘రాయుడు అరోగ్యశ్రీ’ పేరుతో ఒక బృహత్తర కార్యక్రమం తెచ్చి ఒక ఆసుపత్రి కట్టించ తలపెట్టాడు. సెంటిమెంట్ దబ్బించి కురాడు ముందుకు సాగుతుండటంతో కాదనలేక ముక్కుతూ మూల్లుతూ కొంత సాయం చేసారు రాయుడు వారసులు. నాలుగో విడతగా ‘రాయుడు సుజలాం సుఫలాం’ అంటూ మంచినీటి బావులు తప్పించాడు. వాటికి బోర్లు ఏర్పాటు చేసి వాటర్ ట్యూంకుల ద్వారా పూళ్లో ప్రతి వీధికి అవసరానికి సరిపడా మంచినీటి కుళాయిలు ఏర్పాటు చేయించాడు.

“తప్పదు కదా! అనుకుంటూ రాయుడు పిల్లలు తలోకొంత సొమ్ముతో సాయపడ్డారు.

ఐ విడతగా ‘రాయుడు విద్యాలయాలు’ పేరుతో ఊళ్లో వున్న గ్రంథాలయం, అంగన్యాడి, ప్రాథమిక పారశాల ఆధునికరించాడు.

విద్యాలయాలకు రాయుడుపేరు పెట్టడానికి అవసరమైన విరాళాలు యచ్చి, ప్రభుత్వ అధికారులను ఒప్పించి విజయం సాధించాడు సూర్యారావు. అంతేకాదు, ఆ గ్రామానికి ఉన్నత పారశాల తెప్పించి దానికి రాయుడు పేరు పెట్టి పుణ్యం కట్టుకున్నాడు. తండ్రిపేరు సెంటిమెంటుకి కదలకపోతే చుట్టుంబంధువులు, స్నేహితులు, హాతులు, గ్రామస్తులు ముందు చులకనైపోతామని ఆ కార్యక్రమానికి సహకరించారు రాయుడి పిల్లలు.

ఇలా ఆ ఊరిని సర్వతోముఖాభివృద్ధి గావించి దేశంలోనే ఆదర్శ గ్రామంగా తీర్చిదిద్దాడు సూర్యారావు. తన కృషికిగాను రాష్ట్రపతి చేతుల మీదుగా అవార్దు కూడా అందుకున్నాడు. తమ ప్రమేయం లేకుండానే తమ తండ్రి పేరుతోనే గ్రామం అన్ని విధాలుగా అభివృద్ధి చెందిపోవడం, రాయుడు కుటుంబాన్ని కొంత ఆశ్చర్యపరి చినా రామాపురం రామరాయుడుపురంగా మారిపోవడం, తండ్రిపేరు చిరస్థాయిగా వుండిపోవడం అన్న సెంటిమెంట్ రాయుడు కుటుంబంలో మంచి మార్పు తెచ్చింది. కుటుంబాల మధ్య ఐక్యత పెరిగింది, ప్రేమాభిమానాలు పెరిగాయి.

ఓ ఉగాది రోజు సూర్యారావుని భోజనానికి పిలిపించి విందు ఇచ్చింది రాయుడు కుటుంబం. రాయుడి వారసులందరూ హజరైన ఆ విందులో సూర్యారావుని పొగడ్తులతో ముంచెత్తారు అందరూ. “నీకు అభ్యంతరం లేకపోతే నీకు మా ఇంటిపిల్లనిచ్చి పెట్టి చేస్తాం” అని ఆఫర్ కూడా ఇచ్చింది, రాయుడి కుటుంబం.

విశ్వవ్యాప్తంగా వున్న ఆన్‌లైన్, ఆఫ్‌లైన్ మిత్రుల సలహాలు,

సహకారాలతో భారత

ప్రభుత్వం, స్టానిక్

ప్రభుత్వ సహార్ట్రతో

తాను

అనుకున్న

కార్యాన్ని

స్టుల నుండి

ఆరోగ్యకరమైన

వోస్ట్రోన్ని

అందించే

కార్యాన్నలను స్వాగతిస్తున్నాం.

అంశం ఏదైనా సరే! మంచి

లక్ష్యం నెరవేరింది, తన వల్ల ఒక ఇండియన్ వీలేజ్ బాగుపడింది. ఇక పెట్టి అంటారా? జీవితంలో ఎలాగూ తప్పదు కదా! అనుకుంటూ “సరే!” అన్నాడు సూర్యారావు. అతనికి తన కూతుర్చుచ్చి పెట్టి చేశాడు పరశురామరాయుడు. తన వంతుగా పంచాయితీ ప్రైసిడెంట్ గిరికి రాజీనామా యచ్చి అది తమ యింటి అల్లుడైన సూర్యారావు ఉర్ఫు సూరిరాయుడికి అందించాలని చూశాడు వల్లభరాయుడు. అయితే ఆ ప్రతిపాదనను సున్నితంగా తిరస్కరించి “పదవి ముఖ్యం కాదు, పని ముఖ్యం. మీరే పదవిలో వుండండి.. నేను పని చేస్తానని” ఆ గ్రామ పరిపాలనా భారాన్ని కూడా తన మీదే వేసుకున్నాడు సూరిరాయుడుగా మారిపోయిన సూర్యారావు.

....

ఆ రోజు రాత్రి సూర్యారావుకి నిద్ర పట్టలేదు, “దేశం కాని దేశంలో తన ఒక్క అబద్ధం ఎంత మంచి మార్పు తెచ్చిందో” అనుకుంటూ మురిసిపోయాడు. చూడటానికి అచ్చం ఇండియన్లా వుండే సూర్యారావు నిజానికి ఇండియన్ కాదు, సూర్యారావు కుటుంబానిదీ ఇండియా కాదు. అతని కుటుంబానికి ఇండియన్ మూలాలు లేవు. అతని తాతది ఆఫ్రికా, నాన్నమ్ముది ఇండోనేషియా. తండ్రిది ఇరాన్, తల్లిది శ్రీలంక. ఆ కుటుంబం స్టీరపడింది అమెరికాలో. రాయుడెవరో అతనికి తేలీదు. అయితే ఒకటి మాత్రం వాస్తవం. అతడు వేల కోట్ల ఆస్తిపరుడు. అమెరికాలో అతనికున్న మిత్రుల్లో చాలామంది ఇండియన్ సంతతిపారే. అందులోనూ తెలుగువాళ్ళే ఎక్కువ. చిన్నప్పటి నుండి తెలుగు మూలాలు గల మిత్రులతో కలసి మెలసి వుండటంతో సూర్యారావుకి తెలుగు రాయుడం, చదవడం, మాట్లాడటం బాగా వచ్చాయి. నిజానికి అతని పేరు సూర్యారావు కాదు స్టీఫెన్సన్. ఒక తెలుగు మిత్రుడు తండ్రి భారతదేశ గొప్పతనం గురించి చెబుతూ అందులో ఆంధ్రప్రదేశ్ గ్రామీణ ప్రాంతాల విశిష్టతని పొగుడుతూ కొంత మంది పెత్తందార్ల స్వార్థం వల్ల కొన్ని

ఆ రోజు రాత్రి సూర్యారావుకి నిద్ర పట్టలేదు, “దేశంకాని దేశంలో తన ఒక్క అబద్ధం ఎంత మంచి మార్పు తెచ్చిందో” అనుకుంటూ మురిసిపోయాడు. చూడటానికి అచ్చం ఇండియన్లా వుండే సూర్యారావు నిజానికి ఇండియన్ కాదు, సూర్యారావు కుటుంబానిదీ ఇండియా కాదు. అతని కుటుంబానికి ఇండియన్ మూలాలు లేవు.

గ్రామాలు ఎలా

పాడైపోయాయో చెప్పి అందుకు ఉదాహరణగా రామాపురాన్ని వివరించడం స్టీఫెన్సన్ కి రామాపురం మీద ఆసక్తి కలిగి ఎలాగైనా ఆ గ్రామాన్ని దత్తత తీసుకొని దాన్ని అభివృద్ధి చేయాలని నిర్ణయించుకున్నాడు. రామాపురం గురించి నెట్ ద్వారా కొంత సమాచారం సేకరించి, కొన్ని వివరాలను ప్రైంట్, వాళ్ళ పేరెంట్ నుండి తెలుగుకొని ఆ గ్రామాన్ని దత్తత తీసుకొడానికి కావలసిన విధి విధానాలన్నీ పూర్తి చేయడానికి భారత ప్రభుత్వ, ఆంధ్ర రాష్ట్ర ప్రభుత్వ సహకారం అనుమతి తీసుకుంటూ ఎలాగైనా రామాపురాన్ని సర్వతోముఖాభివృద్ధి గావిస్తానని తన మిత్రుల దగ్గర ప్రమాణం చేస్తా రామాపురం చేరుకున్నాడు స్టీఫెన్ సన్ సూర్యారావు పేరుతో.

రాయుడు చిన్ననాటి మిత్రుడు మనవడని రాయుడి కుటుంబాన్ని సమ్మించి, రాయుడి కుటుంబానికి బంధువని గ్రామస్తుల్ని నమ్మించి, గ్రామాన్ని అభివృద్ధి చేయడానికి ప్రభుత్వ అధికారుల్ని ఒప్పించి సర్వత్రా విజయం సాధించాడు స్టీఫెన్సన్ ఉర్ఫు సూరిరాయుడు. అంతేకాదు.. ఒక అందుమైన ఇండియన్ అమ్మాయిని పెట్టి చేసుకున్నాడు, రామాపురం రాయుళ్ళ ఇంటి అల్లుడుగా సెటీలయ్యాడు. ప్రస్తుతం రామాపురంపై పెత్తనాన్ని తన చేతుల్లోకి తెచ్చుకున్న సూరిరాయుడు ఇండియన్ విలేజ్ అమ్మాయితో హాయిగా కాలం గదుపుతున్నాడు. ఇప్పుడు అతడు తండ్రి కాబోతున్నాడు.. అంటే మీసాల రాయుడె మల్లీ పుట్టబోతున్నాడని అందరూ సంబరాల్లో మునిగితేలుతున్నారు. ఇక కాలమే నిర్ణయించాలి స్టీఫెన్ సన్ భవిష్యత్తుని.. తన జన్మభూమి అంటూ అమెరికా పెట్టిపోతాడో! విశ్వమానపుడిగా వసుదైక కుటుంబ స్వార్థానిని నింపుతూ మంచి లక్ష్యంతో పుణ్యభూమి అనిపించుకున్న ఇండియాలోనే వుండిపోతాడో.

కార్యాన్నకు ఆహ్వానం

అందించాలి. కార్యాన్నతో పాటు మీ పేరు, చిరునామా, వోమీపత్రం తప్పనిసలిగా జతచేయాలి. ఎంపిక కాసి కార్యాన్నను తిప్పి పంపేగోరేవారు తగిన పోస్టేజీ జత చేసిన కవరు పంపించాలి. కార్యాన్న పంపించాల్సిన చిరునామా: ఎడిటర్, ఆదివారం వార్త నం.396, లోయర్ ట్యూంకెబండ్, డిజిటర్ మిల్స్ పక్కన, హైదరాబాద్-500 80.

ఒ చిన్నకథతో ఈ నాలుగు మాటలు ప్రారంభిస్తాను.

కష్ట లేని ఓ మనిషి ఓ చేతికర పట్టుకుని ఎడారి మార్గంలో ప్రయాణం చేస్తున్నాడు. అతనిపై జాలి పడిన ఓ వ్యక్తి సాయం చేయడానికి ముందు కొచ్చాడు. అది చలికాలం. మంచువర్షం పడుతోంది. ఇధ్దరూ కొంత దూరం వెళ్లాడు ఓ పాత సత్రానికి చేరుకున్నారు. తెల్లవారుజామున చూపులేని మనిషి లేచి తన చేతికర కోసం వెతికాడు. వెతగ్గా వెతగ్గా అతనికి ఓ మృదువైంది ఒకటి దొరికింది. ఏదో ఒక చేతికర దొరికింది కదా అని అతను సంతోషించాడు. అతనికి సాయం చేయడానికి వచ్చిన మనిషి మంచి నిద్రలో ఉన్నాడు. అతనిని తనకు లభించిన దానితో తట్టి లేపాడు. నిద్రట్లో ఉన్న వ్యక్తి లేచి చూసి అంధుడి చేతిలో ఉన్నది చూసి ఖంగుతిన్నాడు. అంధుడి చేతిలో ఉన్నది కర కాదు, పాము.

“దాన్ని విసిరికొట్టు, అది కర కాదు, పాము” అని అరిచాడు. వెంటనే కంటి చూపులేని మనిషి “ఎందుకలా అబద్ధం చెప్పావు? అందమైన కర నాకు దొరికినందుకు నీకు నన్ను చూస్తే అసూయ కదూ, నేనది విసిరేస్తే నువ్వు దాన్ని తీసుకుపోదామనే కదా!”

అన్నాడట.

వెంట ఉన్న మనిషి తల బాదుకున్నాడు. “పీచ్చేడిలా మాట్లాడకు.. అది కర కాదు.

అది విషమున్న పాము. చలికి అది వోట్టి కట్టల్లే పడుంది” అని అతను చెప్పగా కాసేపటికి అది మేల్గొని అది నిన్ను కాటేస్తుంది అని చెప్పగా కంటిచూపు లేని మనిషి అతనితో స్నేహమే ఆక్రూరేదని ఆక్రూడి నుంచి వెళ్లిపోయాడు. కాసేపైంది. సూర్యుడు ఉదయించాడు. ఎండ పొడ సోకి సహజ స్థితికి వచ్చిన పాము తనను ఎంతో ధీమాగా పట్టుకున్న అంధుడిని కాటేసి యమలోకానికి పంపింది.

ఈ కథ చెప్పాచ్చేదేమటి?

మన అలవాట్లే పాము. ఆ చూపులేని మనుషులమే మనం. దారి చూపి మంచి చెప్పినతను జ్ఞాని. మన అలవాట్ల పట్ల అప్రమత్తంగా ఉండాలంటారు జ్ఞానులు.

విసరికొట్టండి అని సూచిస్తారు. కానీ అది పట్టించుకోకుండా ప్రాణం పోగొట్టుకున్నాడు అంధుడు.

అలా మంచి మాటలు చెప్పినవారిని శత్రువులుగా అనుకుంటాం.

యమలోకానికి పోతాం. మాట వినని తీరు ఎందుకో, దాని చెప్పేవారి మాటలు వినడం త్వేమీ కాదుగా!

గతం గొప్పల గురించి మాట్లాడే మనిషి ఓ పూట తినే అతను యోగి. రెండు పూటు తినే అతను భోగి. మూడు పూటల తినే అతను రోగి. నాలుగు పూటు తినే అతను ద్రోహి అని చెప్పాడు.

కానీ ఒక పూట అపరిమితంగా తినే పద్ధతి ఏమాత్రం సరికాదు.

మరుసటి పూట దొరుకుతుందో లేదో అన్నట్టు తినేవారి తీరు ఏమాత్రం మంచిది కాదనే వాదన ఉంది. అది అందరికి తెలిసిందే. ప్రపంచంలో మధుమేహానికి ప్రధాన కేంద్రంగా భారతదేశం మారదానికి మూల కారణం ఇదే. ఘన పదార్థం, ద్రవ పదార్థం ఇలా ఆహార పదార్థాలను మితంగా తినడం ఆరోగ్యానికి మంచిదే. కానీ వెళ్లన్న చోట్లల్లా పెడుతున్నారు కదాని తినేస్తే ప్రమాదమేగా!

దేహమనేది విలువైన పరికరం లాంటిది. అంతేతప్ప అది మన శత్రువు కాదు. మిత్రుడూ కాదు. అదేంటి అలా అంటున్నానని అనుకోకండి. దాన్ని సవ్యంగా పెట్టుకోవాలి. అందుకు అవసరమైన ప్రణాళిక వేసుకోవాలి. దాన్ని నాశనం చేసుకోకాడదు. దేహం మీద దయ, కరుణ

ఉండాలి. దాన్ని ఇబ్బంది పెట్టుకూడదు. ఇతరులను ప్రేమించేటట్లుగా మన దేహాన్ని మనమే ప్రేమించాలి. ఇంకెవరో ప్రేమిస్తారనుకోవడం సరికాదు.

అహాన్ని కుమ్మరించే చెత్తకుండీ కాదు దేహమనేది. అలాగే ఓ గొయ్యా కాదు. పరమాత్మ ఉండే పవిత్ర నివాసం. కనుక దేహాన్ని ప్రేమించాలి, వీలుంటే పూజించాలి.

విందు-వినోదాల్లో మనమందరం చూసే ఉంటాం. తాను తీసేదాని గురించి ఆలోచించక పక్కవారి విస్తర్ణ్లో ఏముందో, ఏం తింటున్నాడో, ఎదుటివారి విస్తర్ణ్లో ఏముందో అని చూసే వారెందరో! వాడి విస్తర్ణ్లో ఉన్న గులాబ్జామ్ నా విస్తర్ణ్లో ఎప్పుడొస్తుదో.. అని చూస్తూ అప్పటికే వడ్డించిన వాటిని మనుపెట్టి తినివారున్నారు. అంతేకాదు, కొండరైతే అమ్మా తీపి మరీ ఎక్కువ తినకండి ఆరోగ్యం దెబ్బ తింటుంది అని బోధిస్తారు. ఇంకొండరైతే మరీ అంత తింటున్నారా? లావెక్కిపోతారు అని బెదిరించేవారూ ఉంటారు. కానీ నాకు తెలిసిన ఒకతను తెగ స్వీటు తింటాడు కానీ అతను

సన్నగానే ఉన్నాడే, తీపికి లావడానికి సంబంధం లేదంటాడు ఇంకొకడు. ఇక్కడో మాట చెప్పాలని ఉంది.. నాకు ఎంతో ఇప్పమైంది మరొకరికి విషం

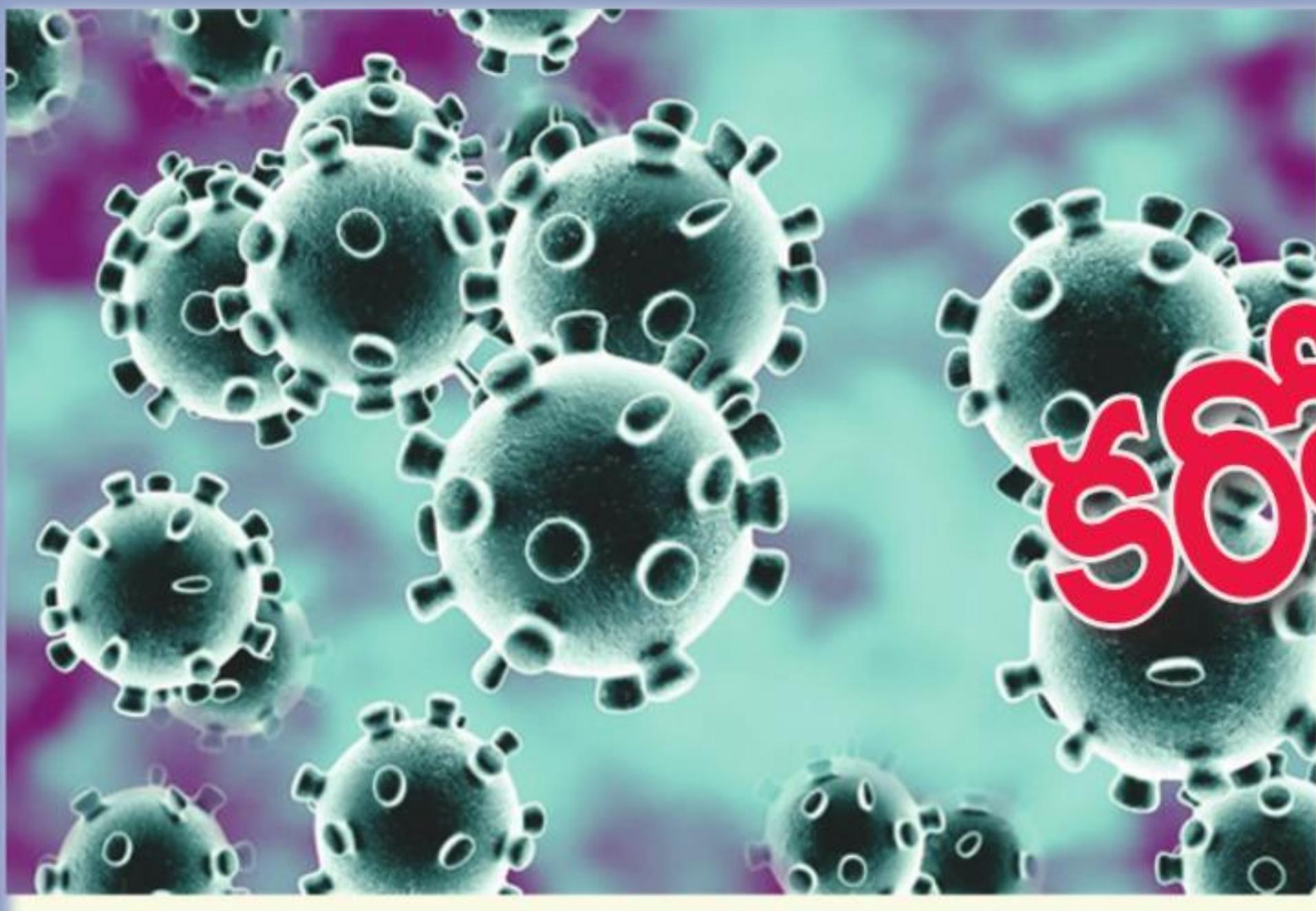
కావచ్చు. ఇతరులకు ఏది విషమో అది మరొకరికి అమృతం కావచ్చు. ఇంకొక విషయం.. ఏదన్నా మితి మించితే ముప్పు అనేది గుర్తుంచుకోవాలి. దేహ తత్వం ఒక్కుక్కరికి ఒక్కులా ఉంటుంది. మన దేహ తత్వం ఏమిటన్నది మనమే తెలుసుకోవాలి. జాగ్రత్త పడాలి. నచ్చింది వడ్డించినప్పుడు అది ఒకవేళ రుచిగా ఉంటే అనుకున్నదానికన్నా ఎక్కువే లాగించేస్తుంటాం కొన్ని సార్లు. అది అలా జరిగిపోతుంది. కానీ అడవుల్లోనో, జంతు ప్రదర్శనశాలలోనో ఆకలి అనేది లేకుండా ఏ జంతువూ తినదు. ఆకలి ఉంటేనే తినడం చేస్తాయి. కానీ మనిషి అలా కాదు. ఫ్రీగా దొరికితే మితాన్ని మరిచి అతిగా తింటాడు. ఆ తర్వాత ఆరోగ్య సమస్యలతో అవస్థ పడతాడు. ఆకలే లేకుండా ఏదో పెట్టేస్తున్నారు కదాని తినే వచ్చిత్ర ప్రాణి మనిషి. అందుకే చెప్పాలనిపిస్తుంది.

తినేముదు ఓ విషయం... అది తినే తీరాలా, ఇప్పుడు తినాలా, అంతా తినాలా, కాదింతే.. మితంగా తినాలి కదూ! అని అనుకోవాలి.

ఒక్కుక్కరికి ఒక్కుక్కబికి పడుతుంది, ఒకటి పడదు. తినేటప్పుడు మనసు దానిపైనే ఉండాలి తప్ప ఏదో ఆలోచిస్తూ ఏవేలో వడ్డించేసుకుని, వడ్డిస్తుంటారు కదాని అనుకుని బలవంతంగా తిని అవస్థలు తెచ్చుకోవడం సరికాదు. పొటలు వింటూ టీవి చూస్తూ తినేవాళ్లు ఎందరో ఉన్నారు. జెన్ తత్వం ఏమిటంటే ఏ పని చేసినా పని మీదే ధ్యాన ఉండాలి. అంతేతప్ప తింటుననప్పుడు నిద్ర గురించి ఆలోచించడం, నిద్రపోయే ముందు మరో విషయం ఆలోచించడం అనేది ఎప్పటికే మంచిది కాదు. సత్పులితాలు లభించవు. కనుక మనకేది ఇప్పమో, మనకేది పడుతుందో అదే తినాలి. ఈ విషయంలో స్వప్షంగా ఉండటం అవసరం. అది మన కనీస బాధ్యత. రుచి అనేది ముఖ్యమే. కాదనలేని నిజం. అలాగని, ప్లేటుకి ల్యాటు లాగించేస్తే బాధ పడేది ఎవరు? కనుక మన ఒంటి తీరుకి ఏది పడుతుందో అది తినడం మేలు!

- యామిజాల జగదీస్

వృద్ధా చేసేవాడు
ఇప్పుడు నాకేస్తున్నాడేం?
ఓహో.. లాక్డోనా!
ఆన్లైన్

కరోనా నానీలు

చదువులు

నీకు ఎన్ని రోగాలుంటే
ఏమి? / కరోనాని జయించినవాడే
మెనగాడు! / తినేవాటిని

పెళ్ళిట్లు, సినిమాలు!
ఆన్లైన్లో లేనిది
మని(పి) పర్సు / క్లాబులో మాయమయ్యాడు
దేవుడు కాదు! / ఇంతక్కితం
నా పక్కనున్నవాడు
కరోనా.. / నువ్వుంటే / భయపడనిదెవరో తెలుసా?
సూర్యుడు-చంద్రుడు

- సి.ప్రకాశ్

రక్కలు

తుమ్ము ముల్లుకీ ఎంతటి సరసం
అతివ కొంగును పట్టిన వైనం
తలపుల చివరింత

ఊరూరా చిన్న గుట్టు
అక్కడక్కడా పుణ్యక్షేత్రాలు
దేవుళ్లకీ స్థాయి బేదాలు

దొంగలు దొంగలు.. / ఊళ్లను పంచుకున్నారు
దేశనేతలేమో / దొంగలే దోచుకుని

ప్రశ్న మూగదే! / ప్రశ్నార్థకంతో అడిగేదే!
దృశ్య సంకేతం
మనో సాంకేతికం

ప్రకృతి విపత్తు దైవాధీనం
మానవ విపత్తు
స్వయంకృతం / సృష్టి-దృష్టి విచిత్రం

ఖజురహోలో
శృంగార శిల్పాలు / 'అంగ' రంగ వైభవాలు
అనుభవానికి దృశ్యపార్శ్వాలు

వృద్ధాయ క్రీడ / చిటికెన వేలి
హెచ్చవేతలు / కాలం కొలతలు
వయోభారపు తప్పని తిప్పులు

ఒక సంఘటన / ఒక సంఘర్షణ
ఒక అర్పణ.. ఒక తర్పణ
శోణితమయం / అయోధ్యా 'రామం'

- ఉమ్మడిశింగు రాఘవరావు

గుప్పెడు మెతుకులకై ఆరాటంతో / ఎన్నో ఆశలతో వలసాచ్చి
తమ బతుకుల్లో / అంధకారం అలిమిన / "కరోనా" రక్కసి వలలో చికిత్స
చేయని తప్పుకు / కలలు పిందెలుగా రాలగా
ఆపన్న హాస్టం / ఆదుకోడానికి రాకపోగా / కలల అలలో తేలియాడక
కన్నీరు ఆకలిదప్పికలే నేస్తాలు కాగా
నిస్తేజంగా నిర్వేదంగా/
నెత్తిన బరువులతో, చంకన బిడ్డలతో / సాంతుష్టకి పయనమవుతూ / పాదాలు
పచ్చిపుండ్లు కాగా / ఆశల తీరం

అడుపడ్కండి..

చేరకుండానే / రాలుతోన్న వలస పక్కలెన్నో!
ఆ బహుదూరపు బాటసారులకు / లక్ష్మణరేఖ గీయకండి
వాళ్లు వేచి చూసే / మధుర గడియలకు అడ్డపడకండి
మీ హృదయ ద్వారాలు తెరిచి / మానవత్వ పరిమళ సుగంధాలు
వెదజల్లండి!

- వి.శ్రీనివాస్

కడవలతో ధారగా అభిషేకం చేస్తున్నట్లు రోడ్డు పొడవునా ఉన్న చెట్లపై వెలుతురు కురుస్తోంది. చిరుగాలికి కొమ్ములు సుతారంగా ఊగుతూ దేహాన్ని మెల్లిగా స్పర్శిస్తూ పరవశింపచేస్తున్నాయి. నదుస్తున్న తేజాకు పల్లవి ఎదురైంది.

“హలో తేజా!” నవ్వుతూ పలకరించింది పల్లవి.

“మాట్లాడోద్దన్నాగా. మళ్ళీ ఎందుకు పలకరిస్తున్నావు?” చిరాగ్గా మొహం పెట్టాడు తేజా.

“సరే బాబు. క్షమించు.. నాదే తప్పు. సరేనా”

“అలా కాదు, ఎన్నిసార్లు ఇలా నేను నీ కోసం ఎదురుచూడటం, నీవేమో నీకొక్కుదానికి తెగ పనున్నట్లు ఫోజు కొడుతూ రాకుండా, ఫోన్ ఎత్తకుండా, కనిపించకుండా ఏంటే శాంజం?”

“తేజా! వెళ్లేటప్పుడు మరో పని

వచ్చిపడింది. సార్ పని పూర్తి చేసి వెళ్లమన్నాడు. జాబ్ కదా!”

“సరే! తాజ్మహాల్ హోటల్లలో

కూర్చుని టిఫిన్ చేస్తూ మాట్లాడుకుండాం. నేనూ పనిఒత్తిడిలో ఉన్నా”

రోడ్డుపై గోడ కట్టినట్లు బస్పులు, కార్లు,

హీరోఫోండాలు.. ఒకదాని వెంట ఒకటి బారులు తీరాయి. జనం ఎందుకోసం

పరుగులు పెడుతున్నారో అర్థంకాదు.

అందరిదీ హడావుడే. కాలంతో పాటు వెళ్లున్నారా? కాలం తోస్తు వుంటే విధిలేక

అసహనంగా కదులుతున్నారా అర్థం కాదు.

ఒక్కుక్కరే, అందరూ కలిసి జనసంద్రం.

నగరంలో ఏ మూల గల్లీలోనైనా ఆగకుండా

రయ్యమంటూ వాహనాలు పోతూనే

ఉంటాయి. మనుషులు చీమలబారులా

సాగిపోతూనే ఉంటారు. పొద్దున్న లేచిన

దగ్గరనుంచి అర్థరాత్రి వరకు. ఇదే తేజాతో

పల్లవి అంది.

“నీవన్నది నిజమే పల్లవీ! ఇంత ప్రగతి సాధించాం, మేధ పెరిగింది అంటాం. ఏ పండుగా వదలకుండా, నాగరికత తెచ్చిపెట్టిన అన్ని ఇంగ్రీషు దేలను జరుపుకుంటున్నా మనిషి తన చుట్టూ తాను మందమైన గోడలను కట్టుకుంటున్నాడు. ఎవర్నీ ఆ భవనంలోకి ఆహ్వానించలేదు. ఇదేంగోల!” నవ్వుతూ అన్నాడు, తేజా.

“కాస్తా ఆలస్యమైతేనే నువ్వు చిరాకు పడ్డావుగా!” అంది నవ్వుతూ పల్లవి. “మనుషులు తప్పకుండా తప్పులు చేస్తారు. అది సహజం. కానీ ఆ తప్పులను క్షమించగలగాలి. ఎదలోకి మనిషిని

ఆహ్వానించగలగాలి. తప్పుల్లో ఒప్పును, సత్యాన్ని చూడాలి. కానీ ఒప్పుల్లో తప్పులను వెతికిపట్టుకోవద్దు. బంధం నిలవాలంటే సహజమైన తప్పుల్ని క్షమించాలి. తప్పులు కూడా చేయాలి.

ఎందుకంటే క్షమించే ఛాన్సును మనం కొట్టేయాలిగా” అన్నాడు నవ్వుతూ తేజా. ఇద్దరూ చాయ్ తాగుతూ, గట్టిగా నవ్వుకుంటూ గడిపారు.

అనుబంధాలు

నిమిషాలు గుడికెళ్లా. బస్పు లేటయింది అందువల్ల ఆఫీసుకు లేటయింది. దానికి ఓ అరుస్తాడు ఈ మేనేజర్”

“పోనీలేవే ఒదిలేయ్. నీ తప్పు లేదు నీకు తెలుసు. మనం ఏ పని చేసినా మన వ్యక్తిగత బంధాలను బలంగా కాపాడుకోవాలి. ఆఫీసుకోసం నిజాయితీగా పని చేయాల్సిందే. పనిచేసేవారి పైనే ఒత్తిడి ఉంటుంది. పైపై కబుర్లు చెబుతూ అతిలౌక్యం నటీంచడం వల్ల మనకు పని నైపుణ్యం పెరగదు కానీ ఈ రోజుల్లో అసలు పనికంటే పరిస్థితులను మనకు అనుకూలంగా మార్చుకునే తెలివిపైనే ఆధారపడి భద్రత పెరుగుతుంది. కానీ శాశ్వతంగా మిగిలిపోయేది నిబధ్యత, నిజాయితీలే. ఈ పనే లేనప్పుడు మనం ఏ చిన్న పని దొరికినా చాలు.. అని

అనుకుంటాం. తీరా పనిలోకి వచ్చాక పరిస్థితులతో ఇమదలేకపోతాం. నిజంగా మనసు గాయం అయ్య సందర్భాలే అన్ని చోట్లా. కానీ మనం అందర్ని ప్రేమిస్తూ, పనిని ప్రేమిస్తూ ఉండాలి. నిజంగా ఆసందం అదే” సుదీర్ఘ ఉపాయానం ఇచ్చింది, పల్లవి.

“సరే పల్లవీ! ధాంక్యా. మనసు భారం తగ్గినట్లుగా ఉంది”.

...

“నీకేం చెప్పాలో అర్థంకాదు..

ఎందుకిలా చేస్తావు ప్రతిసారీ”

మీ మేనేజర్ ఫోన్ చేస్తాడు. హర్షితను వెనకేసుకొస్తున్నావని అంటున్నాడు. ఆ అమ్మాయి ఎప్పుడూ ఏదో ఒక సాకు చెబుతూ ప్రతిదీ జాప్యం చేస్తుందట కదా!” “స్యామీ.. చూడకుండా చెప్పుడు మాటలు విననే, మా స్నేహితురాలి గురించి నాకు తెలుసు. నీకేం తెలుసు.

హర్షిత మా క్లాస్‌మేట్ కూడా. పాపం.. ఆ అమ్మాయి ఏదీ దాచుకోదు. ఆసందం వేసినా, కోపం వచ్చినా ఒకేలా ఉంటుంది. అమాయకపు పిల్ల. ఏ తప్పు ఉండదు. ఆ మేనేజరున్నాడు చూసావు.. అందరూ అలానే ఉంటారు. కానీ పని చేసేవారిని అర్థం చేసుకోవాలిగా, నీలానే ఉన్నాడు”.

“ఏయ్! ఏం మాట్లాడుతున్నావు? సరే పోనీయ్. అందర్నీ అర్థం చేసుకోవాలనుకుంటూ నస్తు అర్థం చేసుకోవడం వదిలేస్తావేమానని నా భయం. లేని టెస్సున్ ఎందుకు పల్లవీ!” కాస్త తగ్గి మాట్లాడాడు, తేజా. “ఏమండీ! అసలే రోజంతా జాబ్ ఒత్తిడి, మైండ్ అంతా బరువుగా ఉంటుంది. దీనికితోడు అర్థం చేసుకోలేని మనములు ఎదురైతే మనసు బాధగా ఉంటుంది. నిజంగా ఈ లోకాన్ని మార్చాలని, మనుషుల్ని మార్చాలని ఒక్కు కాలంలో ఒక్కు మహానుభావుడు ఎంతగా పరితపించి ఉంటాడో చెప్పి చెప్పి, సాహసాలు చేసి చేసి నిదురలేని రాత్రులు గడిపి గడిపి మనుషుల్ని బాధపెట్టకమని దుఃఖించి ఉంటారు కదా” బాధగా అంది పల్లవి.

“ఈ బాధ ఎందుకు పల్లవీ! దగ్గరకు రా. ఈ లోకం అద్దం లాంటిది. నువ్వేం చూస్తావో అదే కనబడుతుంది. ఎవరి లోకం వారికి కనబడుతుంది. అందుకే మార్పు రాదు. సరే రా.. దగ్గరకు రా!” అంటూ పల్లవిని గట్టిగా హత్తుకున్నాడు. తేజా గుండెలపై పల్లవి ఒదిగిపోయింది. కన్నీటి చారలు తేజా చోక్కాను తడిపేసాయి. మరింత దగ్గరగా తేజాను చుట్టుకుంటూ అల్లుకపోయింది పల్లవి.

- తంగెళ్లపల్లి కనకాచారి

“ఈ బాస్ పరమవేస్టు పల్లవీ! ఎంత పని చేసినా వంకలు పెడ్తాడు” కోపంగా విసుక్కుంది హర్షిత. “ఏయ్ హర్షితా! ఆ పోస్ట్ అంత. నువ్వు ఆ పదవిలో కూర్చున్నా మేనేజర్లాగా అంతే కరినంగా ఉంటావు. వారివైపు నుంచి కూడా ఆలోచించి చూడు” ఓదార్పగా అంది పల్లవి.

“పెండింగ్ లేకుండా పనులన్నీ చేస్తున్నా, నిన్న మా శ్రీవారితో పది

ప్రశ్న: మా అమ్మా నాన్నలు కట్టిన పెంకు టీల్లును ముగ్గురు అన్నదమ్ములం సమంగా పంచకోని ఆ స్థలంలో నూతన ఇంటి నిర్మణం ఈ మధ్య కాలంలోనే చేసాం. స్థలం కొద్దిగా పుండటం వల్ల వున్న స్థలంలోనే అన్ని వసతులు ఏర్పాటు చేసుకున్నాం. గ్రోండ్ ష్టోర్స్ పాటు మొదటి అంతస్తు నిర్మణం కూడా చేసాం. మా ఇంటి ప్లాను పంపిస్తున్నాను. పరిశీలించి సరైన సలహా ఇవ్వగలరు. జవాబు: మీకున్న స్థలంలో మూడు భాగాలు చేసి మూడు గృహాలు (అంటుడు మిద్దెలు) నిర్మించుకున్న పద్ధతి బాగానే వుంది. కానీ ఇప్పటికే సెప్టిక్ ట్యూంక్స్, మెటల్లు సరైన విధంగా లేవు. అది మార్చి కట్టే అవకాశం

పాలవుతున్నాను. చేతిలో పైసా కూడా నిల్వ పుండటం లేదు. ఈశాస్య మూలలో వేవు వేయించి, ఆగ్నేయం వీధిపోటు నివారణ నిమిత్తం చుట్టిల్లు వేయించాను. బావి, సెప్టిక్ ట్యూంక్లను మామూలుగా పూడ్చించాను. ఏ విధమయిన శాంతి చేయించలేదు. ఏదయినా దోషం పుంటే తెలుపగలరు. పనివాళ్లే కోడిని తిప్పి చేశారు. దీనివల్ల ఏంచేయాలో అర్థం కావటంలేదు!

జవాబు: మీది చాలా పాత ఇల్లు. తూర్పు ఈశాస్యం, తూర్పు ఆగ్నేయం వీధిపోటులు వున్న ఇల్లు. కాబట్టి మంచి-చెడు ఫలితాలు కూడా ఎక్కువగానే వుండాలి. కానీ మీరు

ఇంటి ప్లాను ఏలా ఉంది?

కూడా లేదు. ముగ్గురు కలిసి ఒకే సెప్టిక్ ట్యూంక్, ఒకే మెటల్లు కామన్గా కట్టుకుంటే బాగుండేది. ఇప్పుడయినా ఆ మేరకు మార్పు చేయగలరేమో కలిసి ఆలోచించండి. ఇంటి మొత్తానికి తూర్పు ఉత్తరాల్లో వీధులున్నందున ఇది ఈశాస్య స్థలమవుతుంది. తూర్పు ఈశాస్య వీధిచూపు తగులుతున్నట్లు చూపించారు. ఈ సద్గుణం వల్ల ఫలితాలు బాగుండే అవకాశం ఉంది.

ఆర్థిక ఇబ్బందులను అధిగమించేదేలా?

చెంగయ్య - కారంచేడు

ప్రశ్న: మా ఇంటి ప్లాను పంపిస్తున్నాను. పరిశీలించి తగిన సూచనలు, సలహాలు ఇవ్వగలరు. ఎన్ని మార్పులు చేసినా కలిసి రావడం లేదు. చేస్తున్న ఉద్యోగంలోనూ ఒడిదుడుకులు ఎదురుపుతున్నాయి. మానసిక ప్రశాంతత పుండడం లేదు. ఏ పని ప్రారం భించినా అనేక ఇబ్బందులు, పని కాకపో వడం, తీవ్రమయిన జాప్యం, మాట పడటం వల్ల విపరీతమయిన టెస్సున్ పడుతున్నాను. ఆర్థిక ఇబ్బందులతో సతమతమవుతూ అప్పుల

వాస్తు విద్యాన్ డా॥ దంతూరి పండరినాథ్ పారకుల సమస్యలకు ఆదివారం వాస్తువార్త లో సమాధానాలిస్తారు. ఈ కింది కూపన్ జత చేసి సమస్యలు పంపవలసిన చిరునామా: సాయిశ్రీ వాస్తు కన్సెల్టెన్సీ, 3-2-4, కింగ్స్ వే, రాఘవపతి రోడ్, సికిందరాబాద్-3

వాస్తువార్త

పూర్తి పేరు : .....
పుట్టిన తేదీ: ..... ఊరు .....
జన్మ నక్షత్రం .....
చిరునామా: .....
..... ఫోన్: .....

పాలవుతున్నాను. చేతిలో పైసా కూడా నిల్వ పుండటం లేదు. ఈశాస్య మూలలో వేవు వేయించి, ఆగ్నేయం వీధిపోటు నివారణ నిమిత్తం చుట్టిల్లు వేయించాను. బావి, సెప్టిక్ ట్యూంక్లను మామూలుగా పూడ్చించాను. ఏ విధమయిన శాంతి చేయించలేదు. ఏదయినా దోషం పుంటే తెలుపగలరు. పనివాళ్లే కోడిని తిప్పి చేశారు. దీనివల్ల ఏంచేయాలో అర్థం కావటంలేదు!

వాస్తువార్త

వాస్తు విద్యాన్ సాయిశ్రీ డా॥ దంతూరి పండరినాథ్
3-2-4, కింగ్స్ వే, సికిందరాబాద్
సెల్: 9885446501/9885449458

రాకుండా జాగ్రత్త పడండి. పడమరన వున్న వాటర్ స్టోర్ ట్యూంక్ నేలకు పై భాగాన కట్టింది అయితే పరవాలేదు. నేలకు కింది భాగంలో కట్టింది అయితే పూడ్చివేయవలసి ఉంటుంది. ఈ మార్పులు చేసుకోవడం వల్ల మీకు తప్పకుండా మెరుగయిన ఫలితాలు కనిపిస్తాయి. బావిని పూడ్చేటప్పుడు 'డంకశాంతి' పూజను చేయించాలి. కోడిని తిప్పటం వల్ల, బలులు ఇవ్వడం వల్ల ఈ సమస్యలు పరిష్కారం కావు. పైగా బలి నెపంతో జీవహింస చేయడం వల్ల దానిలో పాలు పంచుకున్న అందరూ చేడు ఫలితాలు అనుభవించాల్సి వస్తుంది.

దక్కిణంలో గేటు తప్పనిసరా?

- శశిధర్ - కోరుట్లు

ప్రశ్న: ప్లానులో చూపించిన విధంగా ఇల్లు నిర్మించాను. నా ప్లాటుకు దక్కిణం, తూర్పు రోడ్డు పుంది. ఈశాస్యంలో పెద్ద గేటు

ఆగ్నేయ వీధిపోటు నుండి ఇంటిని సవరించినా ఆ వీధిపోటును కట్టడి చేసినా తూర్పు ఈశాస్య వీధిచూపు వల్ల కలిగే శుభ ఫలితాలు పొందే అవకాశం పుంటుంది.

ప్రహారీ గోడలకు

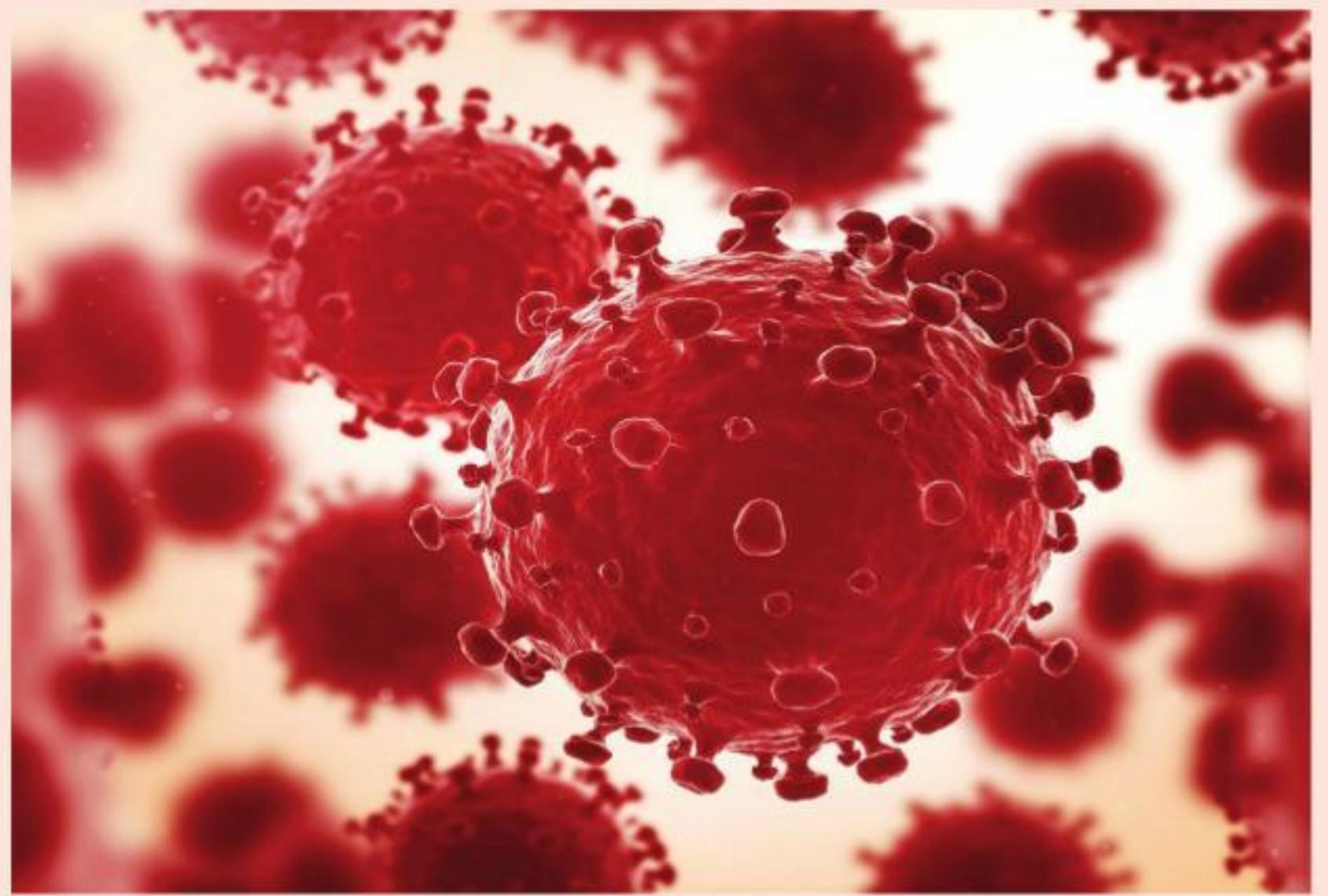
సంబంధించి ఈశాస్య మూల ఏర్పడేలా కనీసం ఒక అడుగు తూర్పు ఈశాస్యం గోడను నిర్మించవలసి ఉంటుంది. సెప్టిక్ ట్యూంక్కి ఎదురుగా తూర్పు ఈశాస్య గేటు వుంది. దానిని ఏదయినా పక్కకు తప్పించి సెప్టిక్ ట్యూంక్కు ఎదురుగా

పెట్టాను. కొందరు దక్కిణంలో కూడా ఒక గేటు తప్పకుండా పుండాలని అంటున్నారు. దక్కిణంలో గేటు పెడితే ఇబ్బంది అవుతుంది. గేటు దక్కిణంలో లేకుంటే వాస్తుదోషం ఏమైనా పుంటుందా? తెలుపగలరు.

జవాబు: తూర్పు, దక్కిణ వీధులున్న మీ స్థలం ఆగ్నేయ స్థలమవుతుంది. అటువంటి స్థలానికి దక్కిణ ఆగ్నేయంలో (దక్కిణంలో కాదు) తప్పనిసరిగా ఒక గేటు పెట్టాలి. అలా అసలు గేటు లేకపోవడం దోషమే అవుతుంది. అనారోగ్య సమస్యలు, ఆర్థిక సమస్యలు, పెళ్ళిళ్లు (ముఖ్యంగా స్ట్రీలకు) మొదలైన శుభకార్యాలు వాయిదా పడటం లాంటి ప్రతికూల ఫలితాలు అనుభవించాల్సి ఉంటుంది.

ప్రస్తుతం అందర్నీ భయపెడుతున్న, వణికిస్తున్న విషయం కరోనా! చాలా మంది ఆరోగ్యం గురించి వివరీతంగా ఆలోచించి టెస్ట్ ను పెట్టుకుని, బి.పి. ఎక్కువ గుండె ఆగి చనిపోతున్నాయని అక్కడ క్యూడ విన్నాను. అసలు ఇంతకన్నా భయంకర రోగాలు, కరువు కాటకాలు, ఉపద్రవాలు ప్రపంచంలో ఎన్నో చోట్ల ఎన్నోసార్లు సంబంధించాయి. కాకపోతే అప్పుడు మీడియా ప్రచారం ఇంతగా లేదు. ఇప్పుడు తెల్లారి లేస్తూనే జనం పిల్లా పెద్దా అంతా టి.వి. ముందు కూలబడి రకరకాల ఛానల్స్ తిప్పేస్తూ రాత్రి పది దాటినా అలా చూస్తున్నారు. దీనివల్ల టి.విలో రకరకాల వార్తలు, ఇదిగో పులి.. అని ఒకరంటే; అదిగో తోక అని ఇంకొకరు. ఇంకేముంది.. బ్రిహ్మం గారు చెప్పారని ఎవరికి వారు వ్యాఖ్యానాలు చేస్తూ విపీరతంగా బ్రిహ్మండం బద్దలయ్యేలా ప్రచారం చేస్తున్నారు. అతి సర్వైత్రా వర్షసీయం.

మరి అంత భయం ఉన్నవారు బార్ల ముందు, సినిమా హాళ్ళ ముందు ఎందుకు క్యాయ కడుతున్నారు? ఒక్కశ్లూ మాస్కు పెట్టుకోరు.

మోగటానికి కారణం.. సహజంగా వారిలో ఉండే మానసిక, శారీరక బలహీనతలే. అస్తమానం చీటికి మాటికీ ఏ కాస్త జ్వరం, జలుబు వచ్చినా యాంటీబయాటిక్స్ వాడి రోగ నిరోధక శక్తిని కోల్పోయారు.

ఇమ్మూనిటీ పవర్, పాజిటివ్ థింకింగ్ అంటే ‘అంతా మంచే జరుగుతుంది’ అని

సకారాత్మకంగా ఆలోచిస్తే ఆ ప్రకంపనలు వాతావరణంలో వ్యాపించి మంచి భావాలే వస్తాయి. అలా మానసిక ఆరోగ్యం, తద్వారా భౌతిక ఆరోగ్యం బాగుంటుంది. విషయం జటలమైతే ఛాలెంజ్గా తీసుకుని

దాన్ని ఎక్కువగా ఆలోచనలు. బురునిండా కరోనా ఆలోచనలు, ఆ దృశ్యాలు, ముళ్ళను పోలిన బంతి కనిపిస్తుంటే తిన్న అన్నం మన ఒంటికెలా పడుతుంది?

మొదటి నుంచి మనం జాగ్రత్తలు తీసుకోవాలి. పూర్వ కాలంలో ఊరికి దూరంగా చెట్ల మధ్య ఆలయాలుండేవి.

దేవాలయాలకు వెల్లినప్పుడు ఉదయం, సాయంత్రం ఆ విధంగా

వాకింగ్ అయ్యేది. అక్కడి వేప, రావి,

మామిడి, మారేదు చెట్ల నుండి స్వప్షమైన గాలి లభించేది. రావి చెట్లు చుట్టూ ప్రతిరోజు ప్రదక్షిణలు చేయటం వల్ల మానసిక రుగ్గుతలు పోతాయనంటో అంతరార్థం ఇదే! చెట్లు, పూలు సైకియాటిస్టులుగా, వైద్యులుగా పని చేస్తాయి.

ఓ చిన్న కథ చెప్పాను.. ఒక పిల్లాడు అనారోగ్యంతో ఆస్పుత్రిలో చేరతాడు. వాడి ఆక్క తోటలో పూలగుచ్చం తయారుచేసి రోజుశా వాడికిఅందించేది. అంతే! వారం లోపల ఆ కుర్రాడు హాయిగా ఇల్లు చేరాడు. అలాగే ప్రస్తుతం మనం కరోనా అని హామేషా దాని జవం చేస్తుంటే ‘ఆవోనా’ అన్న పిలుపులా దానికి వినిపించి మన దగ్గరకు వస్తాంది. “క్యా కరోనే?” అని దైర్యం మనం జాగ్రత్తలు పాటిస్తే అది తప్పుకుని పోతుంది. కానీ నామ్ కే వాస్తే మాస్కు ముఖానికి తగిలించి అస్తమానం దాన్ని తోలగిస్తూ కబుర్లు చేప్పే అది ఇంకా భయపెడుతుంది సుమా!

- అచ్చుతుని రాజై

క్యా కరోనే కరోనా!

మాస్కు పెట్టినా దాన్ని గడ్డం కిందికి నెట్టి ఎంచక్కా తుంపర్లు పడేలా వాగుతుంటారు. సిగరెట్స్, బీడీ, ఉమ్ములు యథాప్రకారం కొనసాగుతూనే ఉన్నాయి. పోలీసు, వైద్య, సైనిక సిబ్బంది ఎంతగా ఒళ్ళు వంచి నిద్రాహోరాలు మాని తమ ఆరోగ్యాల్చి పోగొట్టుకుని కష్టపడ్డుంటే, మనం ఇంట్లో కూచుని నోటికి అదేపనిగా పని చెప్పు క్రైండరలా చిరుతిట్లు అంటే శరీరం బరువెక్కడా? కూర్చున్న చోటు నించి కదలకుండా ఉంటే కాళ్ళు, చేతులు పట్టుకుపోతాయి. ఆఫీసు పనిలో కూడా ఓ అరగంటకోసారి లేచి పచార్లు చేయాలి. టీచర్లకి చలనం ఉంటుంది కనుక అంతగా కీళ్ళనొప్పులు, శరీరం బరువెక్కటం జరగడు. కరోనా అనేది వైరస్. క్యా కరోనే? ఏం చేయగలవు? అని దాన్ని ఎదిరించే స్థితిలో దైర్యంగా ఉండాలి మనం.

నేను రోజుశా చూస్తుంటాను... అలయం దగ్గర మురికిగా పసిపిల్లలో సహా ఆడ మగ, వృద్ధులు కూడా హాయిగా కూర్చుంటారు. కరోనా ఇంతగా వ్యాపించినప్పుడు జనం చాలా జాగ్రత్తలు తీసుకుని పాతిక మందికి మించకుండా వచ్చేవారు. కూలీలు తమ పని తాము చేసుకుపోయేవారు. కానీ ఎంత దుమ్ము ధూళిలో ఉన్నా వారు జిరున చీదటం, తుమ్ముటం జరగలేదు. దానికి కారణం ప్రకృతి సహజంగా వారిలో రోగ నిరోధక శక్తి ఉండటమే.

పూర్వం విషకన్యలకు బాల్యం నించే కొంచెం కొంచెం విషం తినిపించేవారు. అలాగే వారిలో విష ప్రభావం ఏమాత్రం ఉండేది కాదు. ఇప్పుడు మధ్యతరగతి, ఉన్నత ధనిక వర్గాల్లో మరణ మృదంగం

గ్రామంలో ఉందీ ఆలయం. ఈ ఆలయాన్ని పాండవులు నిర్మించినట్లు ఓ కథనం. సముద్రం లోపల ఉండటమే ఈ ఆలయ ప్రత్యేకత. పాండవులు తమ దోషాలను, వారికి ఏర్పడిన కళంకాలను పోగొట్టుకోవడానికి ఈ గుడిని నిర్మించారని, కనుకనే ఈ శివాలయానికి నిష్టుకంక్ ఆలయం అని పేరు పెట్టినట్లుగా తెలుస్తోంది. కొలియాక్ సముద్ర తీరానికి వచ్చే పర్యాటకులకు చాలామందికి ఇక్కడ ఆలయం ఉన్నట్లు కనిపించదు. ఉదయం పూట ఆలయం పూర్తిగా నీళల్లో మునిగి ఉంటుంది. అక్కడి ధ్వజ స్తంభంపై జెండా ఉంటుంది. ఉదయం పదకొండు గంటల తరువాత సముద్రం నిదానంగా కొంచెం వెనక్కి వెళ్తుంది. అప్పుడు ఆలయం చేరేందుకు మార్గం కనిపిస్తుంది. పౌర్ణమి రోజున ఆలయానికి వచ్చే

గ్రామప్రాంతం - శివాలయం

ఒడి లేని ఊరు ఉంటుందేమో కానీ గుడి లేని ఊరు ఎక్కుడా

ఉండడనేది ఓ నానుడి. సాధారణంగా

ఆలయాలు ఊరి మధ్యలోనో,

గుట్ట మీద, కొండపైన, ఊరి

పొలిమేరల్లో ఉండటం

పరిపాటి. వీటన్నింటికి

విరుద్ధంగా ఓ ఆలయం సముద్ర

గర్జంలో ఉంది. ఆ దేవాలయ

విశేషాలు..

గుజరాత్ రాష్ట్రంలోని భావనగర్కు

దగ్గరలో కొలియక్ అనే గ్రామంలో

సముద్ర నుండి సుమారు ఒకటిన్నరు

కి.మి. లోపల వుంది ఆలయం. ఈ

ఆలయంలో పరమేశ్వరుడు కొలువై భక్తుల

పూజలందుకొంటున్నాడు. రోజులో కొన్ని గంటలు మాత్రమే ఈ

శివాలయాన్ని దర్శించవచ్చు. మిగతా సమయంలో గుడి

సముద్రంలో మునిగిపోయి ఉంటుంది.

ఈ దేవాలయాన్ని నిష్టుకంక్ శివాలయం అని పిలుస్తారు.

గుజరాత్లో అరేబియా సముద్రం తీరం వెంట ఒకటిన్నరు

కిలోమీటర్ల దూరంలో ఒక చిన్న గుట్ట మీద నిష్టుకంక మహాదేవ

వెలిసాడు.

ప్రతిరోజు ఉదయం, సాయంత్రం సమయాల్లో అలలు తగ్గినప్పుడు

కొన్ని గంటలు మాత్రమే స్వామి దర్శనం చేసుకోవచ్చు.

భావనగర్కు సుమారు ముప్పై కిలో మీటర్ల దూరంలో కొలియక్

భక్తుల సంఖ్య అధికంగా ఉంటుంది. మహాశివరాత్రి రోజున అత్యంత వైభవంగా ఉత్సవాలు జరుగుతాయి. సముద్రం మధ్యలో దేవాలయం ఎలా నిర్మించారనే విషయం ఇప్పటికీ ఆశ్చర్యం కలిగిస్తుంది. మధ్యాహ్నా సమయానికి సముద్రం పూర్తిగా వెనక్కి వెళ్తగానే చిరు వ్యాపారులు పూజా సామగ్రి విక్రయిస్తారు. మధ్యాహ్నాం తరువాత సముద్రం మెల్లగా మళ్ళీ ముందుకు వస్తుంది. అర్ధరాత్రి సమయం అయ్యేసరికి ఆలయం పూర్తిగా సముద్ర గర్జంలోకి వెళ్తడంతో ఇక్కడ ఆలయం వున్నట్లు తెలియదు.

రచనలకు ఔహ్యానం

రచయితల నుండి కథలు, కవితలు, సమకాలీన వ్యాసాలు న్యాగతిస్తున్నాం. రచనలతో పాటు మీ పేరు, చిరునామా, హమీపత్రం తప్పనిసరిగా జతచేయాలి. ఎంపిక కాని రచనలు తిప్పి పంపగోరేవారు తగిన వెణ్ణోజీ జత చేసిన కవరు పంపించాలి. ఇతర పత్రికల పరిశీలనలో ఉన్న రచనలు పంపించకండి. రచనలు పంపించాల్సిన చిరునామా:

ఎడిటర్, ఆదివారం వార్త నం.396, లోయర్ ట్యూంక్బండ్, డిజితల్ మిల్ పక్కన, హైదరాబాద్-80

వారఫలం

పాలకుర్తి సంతోష శర్మ, స్నేహ పండితులు
సుబ్బాజు టవర్స్, 11-10-30/308
విజయపురి కాలనీ, కొత్తపేట
హైదరాబాద్. ఫోన్: 9494608133

మేఘం

శ్రీలకు శుభ యోగ సూచనలున్నాయి. సహనంతో వ్యవ హరీస్తే మరిన్ని లాభాలు పొందుతారు. ఆరోగ్య, ఆహార సలహాలు, సూచనలు తూచా తప్పకుండా పాటించండి. వృత్తి రంగాల్లో ఉన్నవారికి బాగుంటుంది. వృధా ఖర్చులను తగ్గించుకుంటే మంచిది. ఉద్యోగులకు పనివత్తిడి అధికమవుతుంది. విద్యార్థులకు ఉన్నత విద్యావకాశాలు లభిస్తాయి. ప్రముఖులతో పరిచయం.

అనువ్యాంగా మొండి బకాయిలు వసూలవుతాయి. ఉద్యోగులకు స్థాన చలన సూచనలున్నాయి. వ్యాపారులకు గట్టి పోటీ ఎదురైనా ఎవరి లాభాలు వారికుంటాయి. సంఘంలో పేరు ప్రతిష్ఠలు పెరుగుతాయి. ప్రత్యర్థుల వ్యాపాలను చాకచక్కంతో తీపికొడతారు. వృధా ఖర్చులను ఏమాత్రం నియంత్రించలేదు. ముఖ్యమైన పనులు వాయిదా పడటం అనహానం కలిగిస్తుంది.

మిథునం

ప్రభుత్వ సంబంధమైన పనులు పూర్తవుతాయి. కుటుంబ సభ్యుల్లో ఐక్యమత్యం ఏర్పడుతుంది. వ్యాపారులకు సామాన్య ధన లాభ సూచనలున్నాయి. ఆలోచనల్లో స్థిరత్వం లోపిస్తుంది. ఇతరులతో మాట్లాడేటప్పుడు ఆచి తూచి వ్యవహారించడం అన్ని విధాలా మంచిది. ఉద్యోగ ప్రయత్నం ఫలిస్తుంది. అనుకోని సంఘటనలు జరిగినా దైర్యంగా ఎదుర్కొంటారు. గృహ ప్రాప్తి.

ప్రారంభించిన పనులు సకాలంలో పూర్తి చేస్తారు. వృత్తి విద్యా కోర్సుల పట్ల ఆసక్తి ఏర్పడుతుంది. విద్యార్థులు పోటీ పరీక్షల్లో విజయం సాధిస్తారు. సూతన వ్యక్తులతో పరిచయం ఏర్పడుతుంది. సేవా కార్యక్రమాల్లో చురుకుగా పాల్గొంటారు. వ్యాపారులకు బ్యాంకు రుణాలు మంజూరవుతాయి. క్రయ-విక్రయాలు సామాన్యంగా ఉంటాయి. ఉద్యోగ ప్రయత్నం ఫలించే సూచన.

సింహం

భాగస్వామ్య వ్యాపారస్తులకు బాగుంటుంది. ఇతరులకు ఆర్థిక ఇబ్బందులు ఎదురవుతాయి. ఆరోగ్య సమస్యలను నిర్మించే యెకండి. శుభ కార్యాలకు హజురవుతారు. స్త్రీలతో మాట్లాడేటప్పుడు ఆచి తూచి వ్యవహారించండి. దుష్ట సాంగత్యం మంచిది కాదని స్వియానుభవంతో తెలుసుకుంటారు. క్రయ-విక్రయాలు లాభసాటిగా ఉంటాయి. చిరు వ్యాపారులకు పోటీ ఉంటుంది.

కుటుంబ సభ్యుల సహకారంతో ముఖ్యమైన పనులు పూర్తి చేస్తారు. స్త్రీల సమస్యలు పరిష్కారమవుతాయి. వ్యాపారులకు ఆర్థికంగా బాగుంటుంది. ఆర్థిక ప్రణాళికలు రూపొందించుకుంటారు. ఆకారణంగా మానసిక ఆందోళనకు లోనపుతారు. విద్యార్థులకు శుభ యోగం. భూ వివాదాలు మరింత తీవ్రమవుతాయి. అనాధారమాలకు ఇతోధికంగా సహాయం చేస్తారు. వాహన యోగం.

కన్సు

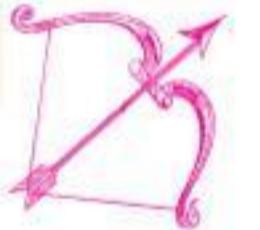
తుల

ఆర్థిక ఇబ్బందులను అధికమిస్తారు. వ్యాపారులకు బ్యాంకు రుణాలు చేతికందివస్తాయి. వృత్తి విద్యార్థులు అభ్యసిస్తాయి. వివాదాల జోలికి వెళ్ళకపోవడం మంచిది. విదేశి ప్రయాణం దీర్ఘ కాలం వాయిదా చేసుకుంటారు. విలువైన వస్తువులు, పత్రాల పట్ల జాగ్రత్తలు పాటించండి. సమయస్వార్తి అవసరం. సన్నిహితుల సహకారం లభిస్తుంది. వ్యవసాయదారులకు సానుకూలం. అమృకాలు-కొనుగోళ వ్యవహారాలు సాధారణంగా ఉంటాయి.

పుశ్చికం

ధార్మిక కార్యక్రమాలు నిర్వహిస్తాయి. వృత్తి విద్యలు అభ్యసించాలన్న కోరిక ఏర్పడుతుంది. గృహ రుణాలు మంజూరవుతాయి. ప్రత్యర్థుల వ్యాహాలను చాకచక్కంతో ఎదుర్కొంటారు. ఉద్యోగులకు పై అధికారుల ప్రశంసలు లభిస్తాయి. అకారణంగా మానసిక వేదనకు లోనపుతారు. మీ దైర్యమే మీకు శ్రీరామరక్ష. ఆదాయాన్ని మించిన ఖర్చులు ఉన్నప్పటికీ సమయానికి ఏదో విధంగా సర్పుబాటు చేసుకుంటారు. శుభ వార్తలు వింటారు.

ధనుస్సు

సాహిత్య సభలు, సమావేశాలు వాయిదా పడతాయి. కుటుంబ సభ్యుల ఖర్చులు అధికమవుతాయి. వివాదాలకు దూరంగా వుండాలని నిశ్చయించుకుంటారు. ఉద్యోగులు సహనంతో ఉండడం మంచిది. ఆరోగ్య సలహాలు, సూచనలు తప్పనిసరిగా పాటించండి. దూర ప్రాంత ప్రయాణం రద్దు చేసుకుంటారు. వ్యాపారులకు లాభదాయకంగా ఉంటుంది. ఆక్సిజ్ సంఘటనలు జరిగినా దైర్యంతో ఎదుర్కొంటారు... మీ సమయస్వార్తికి నిదర్శనమిది.

మకరం

వృత్తి వ్యాపారస్తులకు బాగుంటుంది. శుభ కార్య చర్చలు ఎనంపూర్తిగా ఆగిపోతాయి. స్త్రీలకు స్వల్ప ఇబ్బందులు ఎదురవుతాయి. దూర ప్రాంతాల్లో ఉన్న ఆత్మియుల నుండి శుభ సమాచారం తెలుసుకుంటారు. సూతన పెట్టుబడులను వాయిదా వేయడం మంచిది. ధార్మిక చింతన అలవడుతుంది. ఉద్యోగాభివృద్ధి బాగుంటుంది. సన్నిహితుల సహకారంతో స్వల్పకాలిక వ్యాపారాలు ప్రారంభిస్తాయి. క్రయ-విక్రయాలు సామాన్యంగా ఉంటాయి.

కుంభం

ఆక్సిజ్ బంధువుల రాక ఆనందం కలిగిస్తుంది. వ్యాపారులకు సామాన్యంగా ఉంటుంది. ఆపన్నులకు ఆదుకుని ఆక్సిజ్ ఇతరులకు ఆదర్శంగా నిలుస్తారు. వృధా కాలక్షేపం మంచిది కాదని స్వియానుభవంతో తెలుసుకుంటారు. ఆరోగ్య సమస్యలను నిర్దిష్టం చేయకండి. తాహాతుకు మించిన రుణాలు ఇవ్వడం, చేయడం రెండూ మంచిది కాదు. సంఘంలో కీర్తి ప్రతిష్ఠలు పెరుగుతాయి.

మీనం

సేవా కార్యక్రమాలు నిర్వహిస్తాయి. దేవాలయాల అభివృద్ధికి సహకారం అందిస్తారు. వృద్ధుల ఆరోగ్యం ఆందోళన కలిగిస్తుంది. మీ మంచితనమే మీకు శ్రీరామరక్ష. సూతన వ్యక్తులతో పరిచయం ఏర్పడుతుంది. కింది స్థాయి ఉద్యోగులతో మాట్లాడేటప్పుడు సంయుమనంతో ప్రవర్తించండి. అనుకోని ధన లాభం. ఎన్ని వ్యతిరేకతలు ఎదురైనా ప్రారంభించిన పనులు సకాలంలో పూర్తి చేస్తారు. చోర భయం పొంచి వుంది, ప్రయాణాల్లో జాగ్రత్త.

మా ఊరు దోషపాడు
 మా ఆవిడది ప్రేమపాడు
 మా ఆవిడ జాతిరత్నం
 నేను కోతిలక్ష్మణం
 మా ఆవిడ చదివింది గోల్గైండ
 ప్రౌసుగ్గల్
 నేను చదివింది నెక్కొండ మిడిల్
 స్కూల్
 నేనంటే మా ఆవిడ హండ్రెడ్
 పర్సొంట్ లవ్వు
 నాకేమో టూ హండ్రెడ్ పర్సొంట్
 కొవ్వు
 మా ఆవిడకు ప్రేమ కావాలి

హస్య కవిత

సుద్ధ.. నలుగురు
సుద్ధగా విత్తులు

కలిసి
 సినిమాకు
 వెళ్లారు. బాల్గైనీలో
 కూర్చుని సినిమా
 చూస్తున్నారు. వీళ్ల
 ముందు సీట్లో ఓ
 బామ్ముగారు కూర్చొన్నారు.
 కానేపు గడిచింది. ఇంతలో ఓసారి
 బామ్ముగారు కిందికి ఒంగి అక్కడున్న కూల్
 డ్రెంక్ బాటిల్ తీసు కొని నోటి దగ్గర
 పెట్టుకొని మళ్లీ కింద పెట్టింది. మరికొద్ది
 నేపు కాగానే ఆ బామ్ముగారు చీటికి మాటికి
 కింది వంగటం సీసా తీసుకోవడం, మూతి
 దగ్గర పెట్టుకోవటం మళ్లీ కిందికి వంగి
 పెట్టేయటం జరుగుతోంది. వెనక సీట్లో
 వున్నవారు సినిమా సరిగా కనిపించడం
 లేదని ఎంత నెమ్ముదిగా చెప్పినా బామ్ము ఓ

వట్టాన వినిపించుకోవడం లేదు.
 నలుగురు యువకులు చివరికి “ఓ ముసిలీ! మంచిగా ఊర్చో. ఊరికి అటూ ఇటూ కదిలితే మేం సినిమా చూడాలా, వద్దా?” అని గట్టిగా అన్నారు.
 అయినా బామ్ము వినిపించేకుంటేగా!
 నలుగురు యువకుల్లో ఒకతను విస విసా లేచి వచ్చి కూల్డ్రెంక్ బాటిల్ తీసుకొని గబా గబా తాగేసి “ఓ ముసిలీ కూల్డ్రెంక్ ఇలా గటా గటా తాగాలి” అన్నాడు తల ఎగరేసి, సీసా కింద పెడుతూ.
 “అయ్యా! అది కూల్డ్రెంక్ కాదయ్యా!
 నాకు ‘బొంగు పొగాకు’ నమిలే అలవాటు ఉంది. కింద ఊసుడెందుకని అక్కడ సీసా కనిపిస్తే అందులో ఊసున్నాను” అంది.
 ఇంకేముంది..! మనవాడు ఎప్పుడో మూర్ఖపోయాడు.

- వీధుల రాంబాబు, భద్రాచలం

సరదా రచనలకు ఆహ్వేనం

ప్యారడీ పాటలు, సరదా అనుభవాలు, పంచ దైలాగులు వగైరాలు పంపితే పరిశీలించి, బాగుంటే ప్రచురిస్తాం. దయచేసి కాపీ రచనలు పంపకండి.

మీ రచనలు పంపించవలసిన చిరునామా: నవ్వుల్.. రువ్వుల్, ఎడిటర్,
 ఆదివారం వార్త, నం.396, లోయర్ ట్యూంక్ బండ్, ప్రైసరాబాద్-500 080

ఈ ఫోటోకి చమత్కారమైన వ్యాఖ్య రాసి పంపించండి..
 ఎంపిక చేసిన వ్యాఖ్యలు ఇదే పేజీలో ప్రచురిస్తాం.

ఎంపికైన వ్యాఖ్యలు

శునకంతో జలకాలాటలేల బాలికా!
 కట్టిపెట్టు నీటి వృధా!!

- ముదుగంతీ విష్టువర్ధన్ రెడ్డి,
 మ్యాడంపల్లి, జగిత్తాలు

శునకానికి నీళ్లు తాగించే పద్ధతి ఇది
 కాదేమో చిట్ట! తెలియకపోతే గూగుల్లో
 సర్చ్ చేయెచ్చు కదరా కన్నా!

- శివలెంక చంద్రశేఖర్,
 ప్రైదరాబాద్

ఈ సంవత్సరం కూడా స్కూలుకు వెళ్లేలా
 కనిపించడం లేదు టామీ! ఎంచక్కు ఇంట్లోనే
 కూర్చుని ఆన్‌లైన్ క్లాసులకు అటెండ్
 అవోచ్చు. అందుకే నా ఆనందం!

- కె.చంద్రశేఖర్, కె.మాధవీలత
 సూర్యాపేట
 తాగే నీటికోసం ఓ చోట కట కట...
 ఇక్కడేమో పైపుల తోటి వృధా!!

- పి.రాజయ్ గౌడ్, ముఖీరాబాద్

చిత్తభారతి వారిరాజు ప్రకాశం

తలుగు సినీ ప్రేక్షకుల హృదయాలలో శాశ్వతంగా గూడు కట్టుకుని నిలిచిపోయిన మధుర గాయకులు పండితారాధ్యల బాలసుబ్రహ్మణ్యం. ఈ రంగానికి, తన వృత్తి అందించిన సేవలు అసామాన్యమైన వని ఘంటాపథంగా చెప్పటానికి ఆయన గానం చేసిన అమృతతుల్యమైన సరిగుమలే. అవన్నీ నేటికి చెక్కుచెదరకుండా అభిమానులను అలరిస్తున్నాయంటే అతిశయోక్తి కాదు. అలాగే ఆయన గానం చేసిన పాటలు, రవకులు,

మహాదేవన్, గానం చేసిన బాలు, సుశీల అజరామరమైన కృషి చేశారు. గోదావరి నదీమతల్లి ఎంత పవిత్రమైందో, ఎంత విశాలమైందో సంగీత సాహిత్యాల మేళవింపులు అంతే రమ్యమైనవని కవివ రేణ్యులు వేటూరి అదించిన సాహిత్యానికి అక్షర వైభం జరపటం, జరగటం న్యాయం. “ఊప్పాంగెలే గోదావరి ఊగిందిలే చేలోవరి భూదారిలో నీలాంబరి.. మా సీమకే చీనాం బరి’ ఈ సాహిత్యాన్ని విన్న తల్లి గోదావరి సైతం ఈ సృష్టికర్తలను ఆశీర్వదించే ఉంటుంది. సంగీత దర్శకుడు రాధాకృష్ణన్ ఎంతో విలక్షణమైన స్వరకర్త, స్వయంగా చక్కని సంగీత విద్యాంసుడు. అలనాటి ‘కల్పన’ చిత్రంలో చక్కవర్తిగారు

నిలిచింది మధుమాసమే.. సంధ్యకాంతుల్లోన శ్రావణి.... ఒక దేవత వెలిసిందీ నా కోసమే విరిసే వెన్నుల్లోనా మెరిసే కన్నుల్లోనా నీ నీడే చూస్తానమ్మా, ఎనిమిది దిక్కుల్లోన నీ జాడే వెదికానమ్మా.. నునుసిగ్గుల మెగ్గలతో ముగ్గులు వేసేనమ్మా’ ఈ రచన బాలు సంగీత రవశి నేటికి ఓ హరివిల్లు. అన్ని చిత్రాలు చిరకాలం గుర్తు లేకపోయినా, అందులోని చక్కని పాటలు మాత్రం మనల్ని చేయి పట్టుకుని నడిపిస్తూ పుంటాయి. చాలా కాలం క్రితం విడుదలయిన ‘తోటరాముడు’ చిత్రంలో బాలు, సుశీలగార్లు పాడిన యుగళ గీతం యిప్పటికీ ఓ తాజా పరిమళం. ‘ఓ బంగరు రంగుల చిలకా పలకవే...అల్లరి చూపులరాజు ఏమ ని? నా మీద ప్రేమే వుందని నా పైన

అశ్రునయనాలతో.. ‘బాలు గీతమాలిక’

నవరసభరితంగా చరిత్ర వున్నంత కాలం నిలిచే వుంటాయి. రాబోయే తరాలకు సైతం వీనుల విందు చేస్తుంటాయి. ఆనాటి ‘తీతీతీ మర్యాద రామన్న’ చిత్రంతే వెండితెరకు గాయకులుగా పరిచ యం ఆయన బాలుగారు కేవలం సాధనతోనే ఎంతో సుదీర్ఘమైన ప్రయాణం చేసి, అకస్మాత్తుగా అనంత లోకాలకు వెళ్లిపోయినా, యింకా మన మధ్యనే వున్నారని చిరునవ్యలు చిందిస్తుంటారని మనసు మరీ మరీ చెపుతుంది. దానికి ఆ మధుర గీతాలే అందాల సిరివెన్నెలు. ‘ఈ రేయి తీయనిది ఈ చిరుగాలి మనసైనది.. ఈ హాయి మాయనిది ఇంతకుమించి ఏమున్నది’ ‘ఏవేవో కోరికలు ఎదలో రుముమ్మి అంటున్నవి.. ఆ కొంటే మల్లికలు అల్లనా ఆగి వింటున్నది’ అనే అద్భుతమైన సాహిత్యాన్ని డాక్టర్ నారాయణరెడ్డిగారు ‘చిట్టిచెల్లెలు’ చిత్రంలో అందిస్తూ, అందులో ప్రతి ఆక్షరానికి, ప్రతి భావానికి అందమైన సరిగుమల శిల్పం చెక్కిన సాలూరి రాజేశ్వరరావుగారు సంగీత ప్రపంచానికి నవరసభరిత రత్నపోరం. మరో చక్కని బాలు పాటు ‘ఈ గాలీ ఈ నేలా ఈ వూరు, సెలయేరు.. ననుగన్న నా వాళ్లు, నా కళ లోగిళ్లు’ అంటూ హృదయం పరవశించేలా రచించిన సిరివెన్నెల సీతారామశస్త్రిగారి సాహిత్యానికి నవరసాలు అందించిన

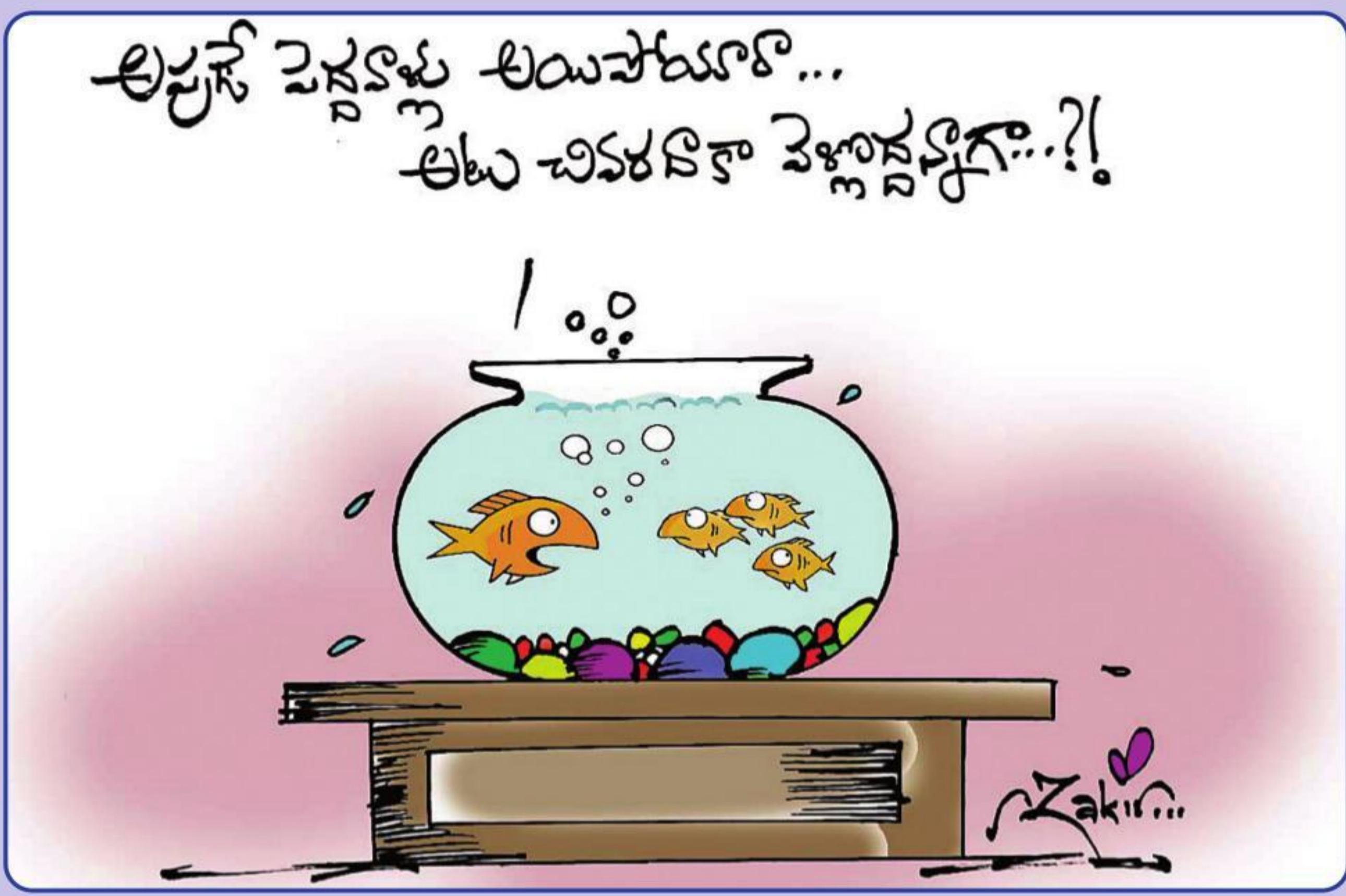
స్వరపరిచిన మధుర గీతం మనసును తట్టి లేపుతున్నది.. వేటూరివారి సాహిత్య మందార మాలగా ‘ఒక ఉద్యంలో నా హృదయం విరిసిన మందారం మెరిసిన సిందూరం.. కల్పనా అది ఒక కల్పన అది నా కల్పన’ అని వేటూరివారు కల్పనగా అభివర్ణించినా, నిజానికి ఆయన అందాల భావనాలోకం పలికించిన రసరమ్య పరవశం. అందుకే ఆయన రాసిన మరో అక్షర నక్షత మాలిక.. ‘తార తారకీ నడుమ ఆకాశం ఎందుకో.. పాట పాటకీ నడుమ ఆవేశం ఎందుకో.. మనిషి మనిషి మధ్య మనసనేది ఎందుకో’ వంటి కీషప్పమైన భావ పరంపర అందించిన ఘనత బాలసుబ్రహ్మణ్యం గారిదే. ఒక దేవత మన కళ్లుదుట నిలిచిందనే భావనలో ఎంతో సౌందర్యమూ, ఆరాధన వుంటాయని బాలుగారు సరిగుమలలో చెప్పిన గీతిక ‘ఒక దేవత వెలిసిందీ నా కోసమే ఈ ముంగిట

అలకే లేదని.. పంజరాన్ని దాటుకుని బంధనాలు తెంచుకుని నీ కోసం వచ్చా ఆశతో.. మేడలో ని చిలకమ్మా మిద్దెలోని బుల్లెమ్మా నిరుపేదను వలచావెందుకు’ అన్న దాశరథి వీణలో హృదయ తంత్రులు మోగించిన సంగీత దర్శకులు సత్యంగారు. బాలుగారు అశేష కృషితో, తాదాత్మంతో పాడిన పాటలన్నిటిలో ఒక ఆవేదన వుంటుంది, ఒక ఆర్థం ఉంటుంది. మను ఉంటుంది. ‘సాగర సంగమం’ చిత్రంలో బాలుగారు, సోదరి శైలజ పాడిన పాటకు ఇశ్యయరాజు కూర్చున సంగీతం కళాతపస్వి విశ్వనాథ్గారి మధుర భావనలో మణిక్య వీణా స్వరాలు కనిపిస్తాయి. ‘వేవేలా గోపమ్మల మువ్వా గోపాలుడే ముద్దు గోవిందుడే, అన్నుల మిన్నుల ...’ ఇలాంటి ఎన్నో పాటలు పాడిన బాలుగారు ఆయన్ను వెన్ను తట్టి ప్రోత్సహించిన సినీ సంగీత సాగరం కమ్మగా రమ్యంగా ప్రవహిస్తానే ఉంటుంది. బాలు వెళ్లిపోయారు. అప్పునయనాల తడి యింకా ఆరలేదు కానీ ఆయన పాట చిరంజీవిగా నిలుస్తుంది నింగీ- నేలకు వారధిగా. ఆయన వెళ్లిపోయారని చెప్పుకునే నేపథ్యంలో ఈ విషాద సందర్భంలో, ఆయన శాశ్వత జ్ఞాపకార్థం తెలుగు రాష్ట్రాలు ఆయన గౌరవ చిహ్నంగా ఓ బంగారు వన్నెల శిలా విగ్రహాన్ని ఏర్పాటు చేస్తే మనల్ని మనం గౌరవించుకునే సంస్కార సంకేతం! మరి ఆ కృషికి శ్రీకారం ఎప్పుడో!

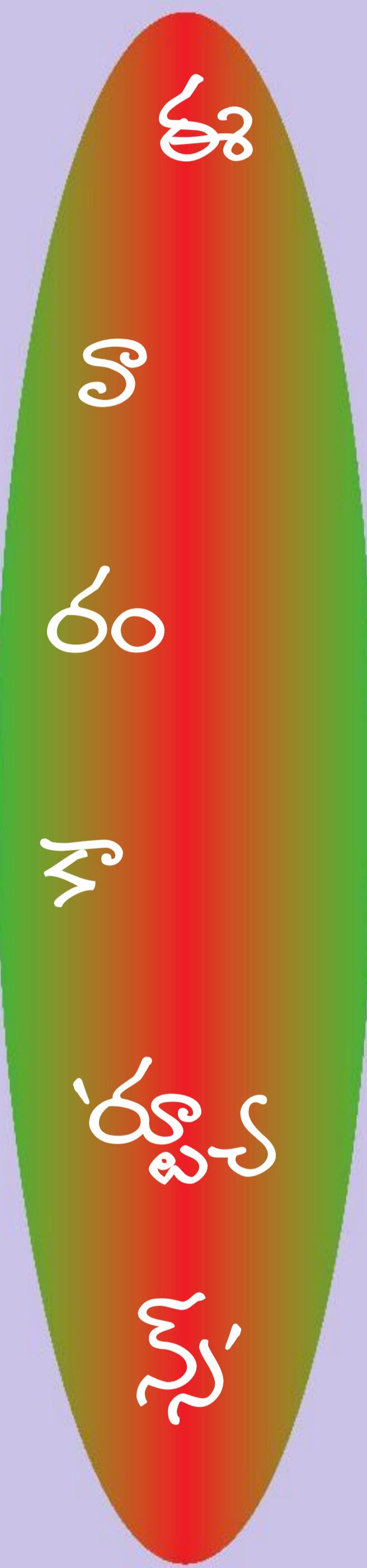
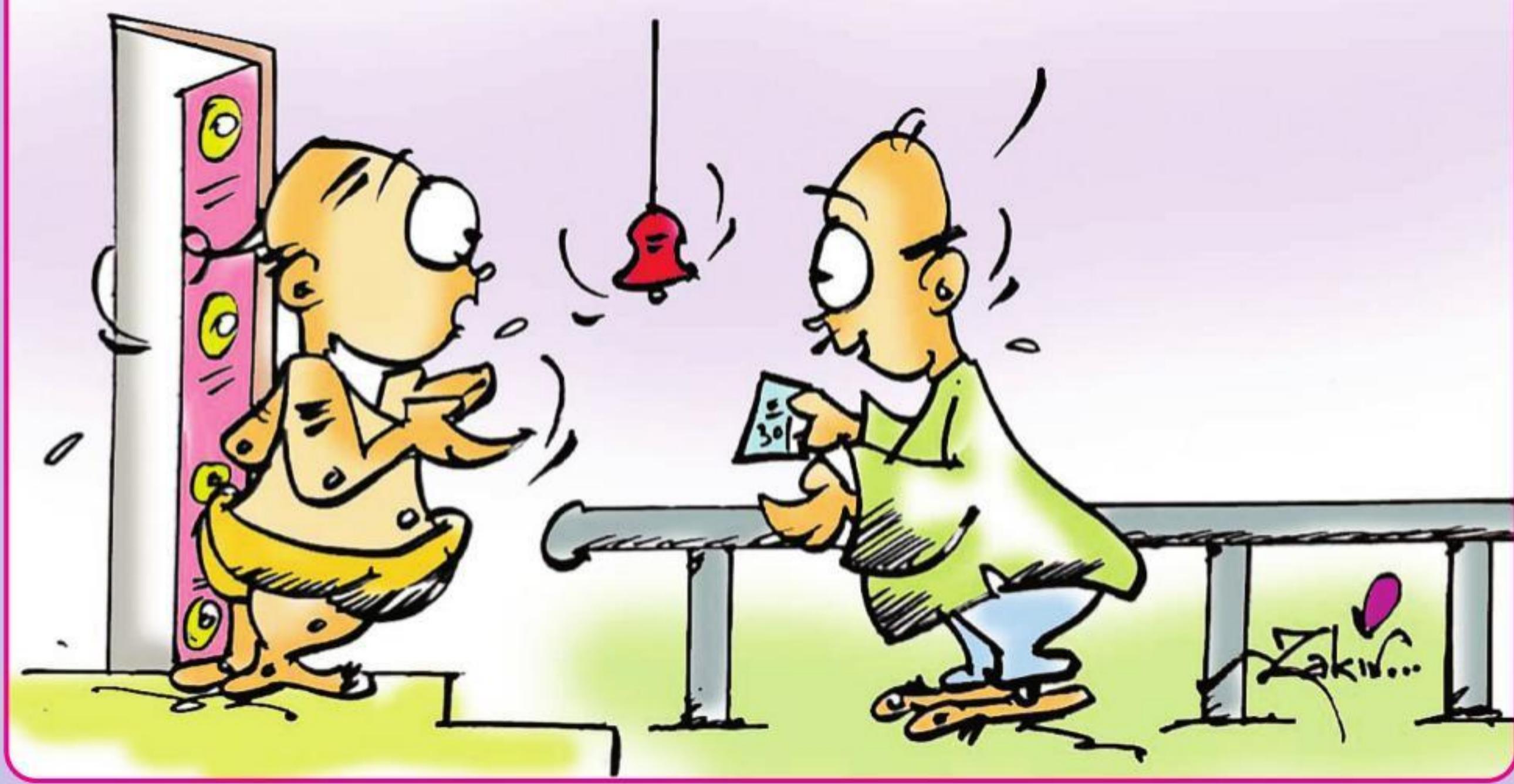
గ్రీల్ కి... అక్కు విను శూటాయి
స్తీష్ లు పెట్టేతు... !!

అప్పే పెన్మంచ్లు ఉయస్తోయ్...
అఱు చెవళనికా పెళ్ళాస్తోగో..?!

టొకు ఉప్పు ఎళ్ళాడ్కిన సుష్టురాసు బోగుపోతి బోస నందించు
నీ ఉప్పు తీచ్చాలట.. వేసి పేర అప్పు చేయండి సామి.. !!

கஜாகாருலகு பிஸிடிச் செங்கின ஈ டீவி பேரு பூராந். சாலா சினு டீவி, கான் ஜநாபா எக்டுவ். அம்முவல் ஐதீநீ இருக்கா ஒக தங்கள பேரியநட்டுக்கா உட்டாய். அலா உணவுவுநுப்புடீக் கீங்கு வந்ஸுநு தலபிங்சே ரங்குலனு வேயுடங் வல் ஭வஂதுலு ஆகர்ண்டியங்க கனிபிஸ்தாய் சூபருலகு.

பரூட்குலகு நிலயமேன ஈ பலாங்க வெனிஸ்கு ஸ்மீவங்கீ உட்டி.

